

U krále skřítků.

Ukázka vyobrazení z knihy F. Háje: „Pohádky“.
Vydala Občanská tiskárna v Brně.

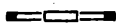
ANDĚL STRÁŽNÝ

Časopis pro křesťanskou mládež

Redaktor

EMANUEL MASÁK

Ročník čtyřicátý devátý

1929—1930

V BRNĚ

Tiskem a nákladem Občanské tiskárny

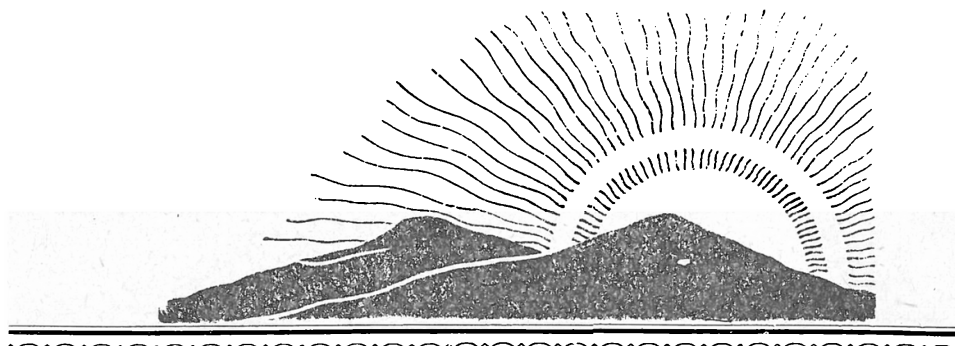
ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

ZÁŘÍ 1929.

ČÍSLO I.

Ludmila Grossmannová-Brodská.

Letos stojíme takřka na prahu významného jubilea našeho časopisu: za rok, dá-li Pán Bůh, zahájíme jeho 50. ročník. Jako přípravu k tomuto řídkému jubileu přineseme životopisy a podobizny, pokud možno, všech významnějších spolupracovníků, žijících i zemřelých, jejichž dílem z velké části jest právě těchto 50 ročníků.

Naši čtenáři přijmou zajisté tuto zprávu s radostí, poněvadž také chtějí poznati podobu a život těch, jejichž povídky, básně a články tak rádi čtou. A naši spisovatelé připojí také ochotně, pokud je to možno, své osobní vzpomínky, jak se seznámili s „Andílkem“ a jak začali do něho přispívat.

Zahajujeme tuto řadu životopisů spisovatelkou, která je dnes nejstarší spolupracovnicí našeho časopisu. Kdo z našich mladých i dospělých čtenářů neznal by jména: **L u d m i l a G r o s s m a n n o v á B r o d s k á**, jímž jsou nadepsány nespočetné zrovna roztomilé pohádky a bajky, povídky, básně i pěkné poučné články? Sama vypravuje ve své vzpomínce, jak dlouho již píše do „A. Str.“ — a přece jsou tyto práce zde jen malou částí její spisovatelské činnosti.

Začalať psát a tisknout básně již v 15 letech svého života a letos 24. května dožila se 70. roku! Slaví tedy letos zároveň také vzácné jubileum 55leté činnosti spisovatelské! Že její pero nikdy v té době nerezavělo, o tom svědčí dlouhá řada samostatně vydaných knih. Některé z nich byly psány pro dospělé čtenáře (na př. Rozmarné kapitolky, Z našeho venkova, Ze statků a chaloupek, V boji s osudem, Život a lidé, Lidské osudy, Očarovaný Nikolaj, Jak život jde a j., ale většina jest věnována právě dětem. Už pro ty nejtěplejší děti vydala přes 20 obrázkových knih s veršiky a říkadly, pro starší pak mnoho pěkných sbírek povídkových i pohádkových a cestopisných. Znáte jistě aspoň některé, na př.: Dětské úsměvy, Sladká jadrčka, Světélka v jitru života, V nebi i na zemi, V paprscích slunečka, Doma i v cizině, Podléštky, Vlastenecké rozpomínky, Dětské srdce, Vyprávěnky dítkám, Dobrodružství

barona Prášila, Dětský gratulant, dívčí románek Opuštěná a j. Vedle toho je však ještě na sta jejích prací uloženo v nejrůznějších časopisech, kalendářích a sbírkách.

Všechny tyto její práce vyznačuje veliká láska k dětem i upřímný soucit s nešťastnými a trpícími lidmi. A není divu, neboť spisovatelka sama také mnoho vytrpěla ve svém životě. Již ve svém útlém věku — narodila se dne 24. května 1859 v Netvořicích u Benešova v Čechách — byla stížena těžkou chorobou, po níž jí zůstaly zlé následky: pozbyla zcela sluchu. Přes to svou pevnou vůlí nabyla pečlivého vzdělání, takže se mohla oddati učitelskému povolání; byla nějakou dobu učitelkou kreslení a ručních prací v Praze a na Mělníce. Později však zanechala školní služby, aby se mohla věnovati úplně spisovatelství jako svému životnímu úkolu.

Je to těžké povolání, žíti z práce spisovatelské, zvláště když L. Grossmannová-Brodská nikdy se nesnížila k tomu, aby poskvřila své pero psaním spisů sensačních nebo neslušných či protináboženských. Měla vždycky ušlechtilou snahu nejen pobavit čtenáře, ale také jej poučit a mravně povznést. Nikdy se také netajila svým upřímným katolickým smýšlením a náboženským životem. Tím zajisté vypěstovala v sobě i velikou mravní sílu a statečnost, s jakou snášela své četné a těžké životní kříže.

Pěkné svědectví o tom vydala jí slavná česká spisovatelka Eliška Krásnohorská, která ve svých vzpomínkách, otištěných ve „Zlaté Praze“ (1920, 412), vypravuje také o L. Grossmannové-Brodské: „Po smrti zbožňované maminky nastaly jí nejtěžší strasti života, ač již i za dřívějších let doznala trampot, námah a zápasů jako málokdo. Někdy se mi zdálo, jako by osud chtěl všechny své hroty a hořkosti vyzkoušeti na této útlé, skromné, z míry dobré a ušlechtilé bytosti. A ona jim všem odolala tichým hrdinstvím i přičiněním. Pracujíc tělesně až nad svou sílu, dovedla si ještě bez cizí pomoci dobýti značného vzdělání, získati si místo své v literatuře pro mládež a pro lid, uhájiti skrovné své existence vlastní silou . . . To vše při častých, krutých záchvatech choroby, při úplné osamělosti a při ustavičné starosti hmotné a toužebné snaze ještě pomáhati jiným. Jest to duše tak čistá, tak silná svou čistotou a tak pravdivá ve své oddanosti, že přátelství naše jistě vytrvá až tam, kde končí všechno . . .“

Hle, jaký krásný vzor všem mladým a zvláště trpícím duším! Nikdy nezoufat, ale s pevnou důvěrou v pomoc Boží pracovat i zápasit!

Letošní jubileum podalo zasloužilé spisovatelce důkaz, že nepracovala nadarmo: dostalo se jí množství pozdravů od vděčných čtenářů, snad všechny české časopisy jí vzpomněly a také ministerstvo školství projevilo jí své uznání za literární práci hlavně ve prospěch české mládeže a věnovalo jí čestný dar.

Ke všem těm projevům připojuje se také celá velká čtenářská rodina „Anděla Strážného“ a přeje své oblíbené spisovatelce, aby ještě dlouhá léta se stále svěží silou mohla psáti své roztomilé pohádky! E. M.

L. Grossmannová - Brodská:

Před čtyřiceti a více roky.

Vzpomínka na „Anděla Strážného“.

Plyne ten čas, plyne stejnoměrným tokem do moře věčnosti, starým lidem zdá se bleskurychle ubíhati, mladým ubíhá tuze zvolna, než odvěký zákon Bohem stvořené přírody nikdy se nedá zastaviti, a blaze tomu, jehož hlava nad hrobem se chýlí, je-li podpírán vědomím, že patřičně ocenil ten Boží dar, jakým jest každý lidský život bez rozdílu, a jej zbytečně nemařil.

Na člověku, postaveném do života z vůle Boží, pak záleží, naplní-li své dny prací užitečnou jak pro sebe, tak i pro jiné, zachová-li si ctnostnou mysl, vřelé srdce, zbožnou duši anebo zmaří-li hřivnu jemu svěřenou nedbáním zákonů Božích i lidských a vytrestá-li sám sebe již zde v pozemském životě nedbáním také příkazů mravnosti a laskavosti ke všem pozemským tvorům vůbec: ke svým bližním, ke zvířatům, rostlinstvu. Jest sice pravdivé ono přísloví, že jablko nepadne daleko od stromu, ale jsou i výjimky, kdy i nejšlechternější rodiče mohou mítí nezdárné dítě, a také to bývá někdy naopak.

Potěšujícím úkazem však jest, že nejméně nezdárných dětí je v rodinách vedených duchem pravé křesťanské zbožnosti. Mládež takto vedená nikdy nesejde s pravé cesty, ale jest radostí rodičů i učitelů po dobu, nežli sama dospěje v řádné občany, kteří jsou podporou státu, ať již je to uvědomělý mladík či řádně po domácku zbožně vychovaná dívka, jimž od malička vštěpováno do mysli, jak pouze poctivou prací, rozumnou šetrností a láskou k Bohu lze vybudovati pevné základy spokojené budoucnosti dalšího celého života. V tomto směru rodičům i vychovatelům pomáhá hlavně d o b r á č e t b a, právě tak, jako čtení špatné svede člověka do záhuby . . .

Nás a naše milé čtenáře proto může zajímati hlavně ta okolnost, že náš časopis „Anděl Strážný“ vychází skoro půl století, které za dva roky dovrší.

Půlstoletí! Jaká to doba! Jak mnoho se za tu dobu změnil! Kéž nám dobrotivé nebe popřeje dočkati se toho, až v čele záhlaví našeho milého časopisu bude vytištěno: „R o č n í k 50“.

Nejsou výjimkami rodiny, kde otec, ne-li dědeček, jsouce ve svém dětství čtenáři a odběrateli „Andílka“, tohoto dochovali svým dětem a vnučkům. Jak radostno by bylo popatřiti na tu dlouhou řadu pěkně vázaných knížek, kde si totiž dali ročníky „Andílka“ svázati. Co se tam skrývá radostných a tklivých vzpomínek na šťastné zlaté dětství, a v poslední době (díky prozíravosti moudrého pana redaktora) i dospívající jinoši a dívky mnoho mohou v „Andílku“ získati nejen pro zábavu, ale hlavně pro zušlechtění svých povah.

Mívá náš „Andílek“ „pro každého něco“. Skutečně! A radostno je pohledět na vetchého stařečka nebo starušku, prohlížejí-li s úsměvem „četbu“ svých vnuček při milém vzpomínání, jak i oni kdysi takto dychtivě očekávali a pročítali „Anděla Strážného“.

Sv. Václav.

Socha Kamila Böhma na Karlově mostě v Praze.

Jos. Václav Sládek:

Svatý Václave!

*Svatý Václave,
české kníže, slyš!
Hlasy k tobě pozvedáme
v nadhvězdnatou říš.*

*Tisíc tomu let,
cos byl kníže náš,
tobě byla řada věků
jako noční stráž.*

*Ale přes tvou zem
za těch tisíc let
vln jak mořem převalilo
všelikých se běd.*

*Ale tys je znal,
při svém lidu stál,
tys té země nezapomněl,
již jsi miloval.*

*V tísni duše své,
v číše hořkostech,
jméno tvé za útočiště
měla na svých rtech.*

*V stkvoucím brnění,
slávou zářící
v čele vojsk jels na svém koni
s černou orlicí.*

*Svatý Václave,
volá tě tvůj lid:
Vrať své zemi požehnání,
vrať své zemi klid!*

*Vnucen-li však boj,
v záři krvavé
bitvy veď, jaks dědy ucdil,
svatý Václave!*

F. Háj:

Kájovy trampoty.

I.

Už se maminka hajná toho večera podívala po skříni, na které ležel proutek, protože Kája nebyl k utišení. Přiběhl z lesovny, polykal polovinu slov a s náramným smíchem zčerstva vykládal mamince: „Usmát byste se, maminko, musila. Týna povídala pohádku o staré čarodějnicí a řekla, že měla ta stará,“ — a Kája už si sednout musil a oči mu smíchem slzely — „stará Kanimůra na nose bradavici jako palec. Maminko, já se usměju!“

Maminka řekla: „Tož snad jsi se dost vysmál, běž přidat Líze!“

Kája sice běžel, ale za chvíli slyšela maminka do kuchyně jeho jasný hlásek, kterým vykládal s přívalem nového smíchu Líze o staré Kanimůře s bradavicí jako palec. A musila se maminka smát, když dodal: „To by měla ta Kanimůra dva nosejčky, kdyby bradavice byla jako palec.“

Už to se smíchem vypověděl i tatínkovi, už řekla maminka: „Pomodlit se, hochu, a spát,“ když on se znova rozesmál. Jak se maminka podívala na skříň, pomodlil se a hned řekl: „Tak bych se dnes k vůli Kanimůře s bradavicí ani nebyl pomodlil, kdybych si nebyl držel paleček ve voštině!“

„V čem, Kájo?“ ptá se maminka.

„Ve voštině, maminko,“ znova se směje Kája. „To povídala Týna, že měla ta Kanimůra ruce plné „voštin“, a všechno se jí na ně lepilo.“

„Předně, Kájo, po modlitbě se jde tiše spát. a za druhé jsi se jistě přeslechl. V čem jsi držel paleček?“

„Takhle, maminko, zaštipnutej.“ Ukazuje Kája, že držel paleček ostatními prsty v dlani a silně tiskl, aby se nemusil smát. „A ráno se musím přeptat na ty voštiny,“ dodává.

Sluníčko neprokouklo ještě ani jedním zlatým okem, když se Kája probudil. Sluníčko jen tak jako ze spaní zeptalo se maminky Nocí: „Už?“ Maminka Noc je pohladila po čele: „Ještě chvíli, miláčku!“

To už Kája se na postýlce hlasitě rozesmál, protože hned jak oči otevřel, si vzpomněl na starou Kanimůru s bradavicí jako palec. Maminka se ozvala tiše, ale důrazně: „Kájo, spi!“

Kája dal hlavičku do polštáře, protože se smát musil. V smíchu znova usnul. Ale přece byl na cestě do lesovny dřív, než maminka vstala. Musí se přece přeptat na ty „voštiny“.

V lesovně ticho. Psi radostně zakňučeli, ale „Týna a ostatní mají ještě půlnoc,“ řekl Kája smutně. „Až bude u nich Zdeňka vyžínat trávu, budou vstávat ve čtyři, aby dne užili. Taky možná, že Týna zaspala. Měl by ji vzbudit.“ Klepá neúnavně. Po hodné chvíli otevře Týna vyhlídku: „No jo, to jsem si hned myslila. Kája! Heleď, jdi se vyspat a přijď asi za dvě hodiny. Chytla jsem včera ‚cukluft‘, celou noc jsem nespala, až teď jsem zdřímala.“

Byly tam a jaké! Děti vyprázdnily tašky, mazaný chléb, v papíře zabalený, nesly v ruce, do tašek daly hříby. „Učení si schováme tuhle do dutiny dubu. Tak, a teď zčerstva!“

Jen v kuchyni u řídicích vyložily na stůl tmavé doubravníky — ani tam nikdo nebyl — pospíšily do své třídy. Na Káju, když si sedl na své místo, dolehla těžká starost. Jako by zrovna něčí ruka neviditelná zlatými písmeny byla napsala na tabuli: „Curkuft“ a „lelky“. Jak by ta ruka byla vyzdvihla Káju z lavice a postavila ho k tabuli a něčí hlas se důtklivě ptal: „Co je to?“

Pan učitel s dětmi počítal. Nejdřív za sebou, potom skákavě.

Tu vylít' Francek Dolečkovic, tu se vymrštil Pepík Zdeborovic, tu něco kníkla Terinka Pachlovic, až slyšely: „osmdesát bez devíti, Kájo!“ Jen Kája neslyšel. Pan učitel zvýšil hlas: „Kájo, nač myslíš?“

Kája už stojí v lavici: „Prosím, pane učiteli, nezlobte se na mne, ale na ten ‚curkuft‘ a ‚lelky‘.“

Pan učitel se obrátil k tabuli a vytáhl kapesník. Za chvíli se zeptal: „Jak jsi to povídal? Nerozumím ti.“

„Prosím, pane učiteli, já mám náramné soužení. Týna pánovic chytla včera curkuft a chytala lelky a já nevím, co to je. Tak jsem se těšil, že budu povídat klukům o té staré Kanimůře, která měla na nose bradavici jako palec, a musím myslet na tohle!“

Děti se rozesmály. Už ani pan učitel neskryl smích, ani hned nena-pomenul. Prázdniny přede dveřmi, otevřenými okny horký, žňový vzduch těžce dýchá do třídy. Z řídicích zahrádky sladká vůně pěstěných i stolistých růží svádí k zahálce. Ne, není možno se zlobit. Je málo dětí ve třídě. Prohánějí se za husami a na polích pomáhají.

„Milý Kájo,“ říká pan učitel, „co to je curkuft, věru nevím. Neřekl snad někdo v lesovně německy ‚Zukunft‘? Česky to znamená budoucnost.“

„Kdepak, prosím, pane učiteli! To by přece Týna nechytala v okně, nebo na chodbě. Curkuft řekla. A ‚lehky‘ nebo ‚rehky‘ řekla vzácná paní.“

„Lelky, ovšem Kájo,“ vysvětluje pan učitel. „Chytat lelky, znamená ničehož nedělat, zahálet. My teď tady všichni chytáme lelky.“

Kája se dívá na pana učitele nedůvěřivě: „Prosím, my nechytáme docela nic. Když se něco chytá, musí člověk utíkat a honit to. Tady ani nic takového nelítá, co bysme chytali.“

„Kájo, už jsem řekl. Chytat lelky znamená — dívat se Pánu Bohu do oken, to jest: nic nedělat. Pokračujme v počtech!“

Kája ztichl docela a naprosto. Dával trochu pozor, že dovedl odpovídat, ale kdyby pan učitel věděl, co si Kája o něm myslí, byl by po škole do rána. V jedenáct hodin zavolala paní řídicí do kuchyně Káju i Zdeňu, dala jim polévku, „amulety“, jak Kája říkal, s tvarohem a rozinkami, a Kája pořád ani muk.

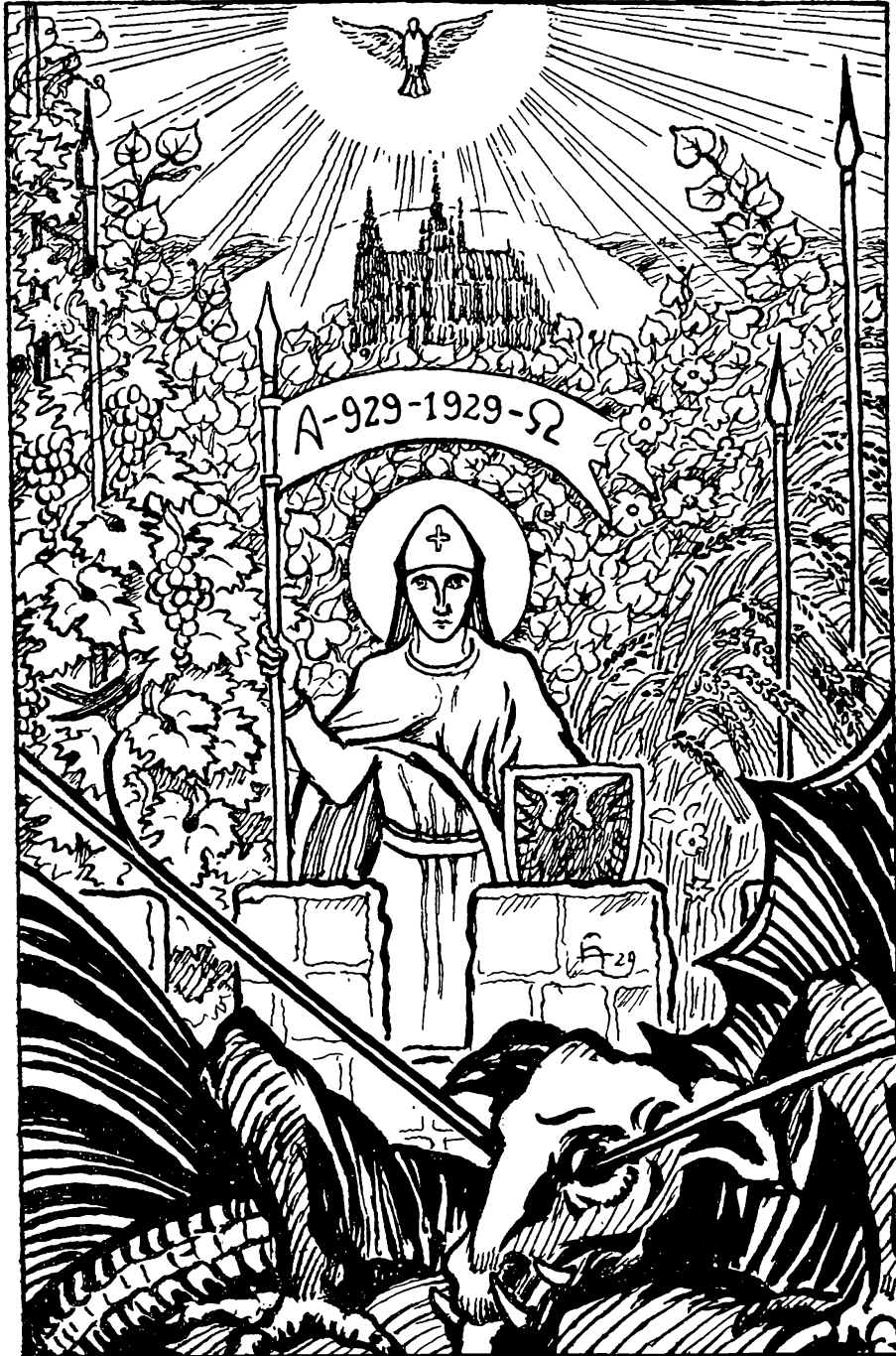
„Copak, hochu, dnes tak zticha?“ ptá se paní řídicí.

„Prosím, paní řídicí, pan učitel dneska mluvil jedna hrůza. Kdyby ho slyšela naše maminka, řekla by: „Pro pána krále, ten pan učitel se spustil!“

Sv. Václav.
Kresba Arnošta Hrabala.

Veselá pohádka. Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Spokojeně a šťastně mohl rytíř Vyšebor žít na svém hradě — bytě velikým boháčem, jež lidé v podhradí jemu poddaní milovali pro dobrotu i spravedlnost stejně, jako jeho manželku Světlušiu.

Ale protože na světě není nic úplně dokonalého, měli obyvatelé hradu také svůj zármutek, který jim připravovala jejich jediná dcera Kačenka.

Dokud byla roztomilým malým děvčátkem, kdekdo malou panenku rozmazloval a chválil, jak jest hezounká — ona si na to přivykla, a když konečně vyspěla v pannu a měla býti radostí svých rodičů, počalo se všude mezi lidmi vyprávěti, jaká ta rytířova dcerka je hrdá, nadutá, nikoho že nemiluje nežli samu sebe, a poněvadž tato pověst o hradní panně byla pravdivá, její matka, paní Světluše, velmi se nad tím trápila; otec hleděl dcerku všemožnými tresty napravit, ale bylo již pozdě.

Tu vzpomněla si rytířka, že dole pod hradem krčmář Vojen má také dceru Kačenku, stejného stáří s její dcerou Kačenkou.

Hbitá a pracovitá krčmářova dcerka vedla ovdovělému otci celou domácnost, byla pracovitá, neohrožená a lidé žertem i doopravdy říkali, že se krčmářova Kačka nelekne ani čerta, ani žádného jiného strašidla, jichž prý tehdy po světě hodně chodilo.

„A bodejt,“ říkávala Kačka, když ji někdo škádlil, jak je kurážná, „já se pamatuji, co mně říkával nebožtík dědeček, abych se ničeho nebála. Na strašidlo se vezme obušek, a když se ukáže čert, tak je hned v prachu, když se člověk pokřižuje.“

Domnívala se paní rytířka, že krčmářova pracovitá Kačka by mohla býti příkladem její Kačence, neboť dcerka rytířova se každé práci

zdaleka vyhýbala a protože je zahálka čertova poduška, hradní panna chovala se také podle toho. Neuposlechla matky, když nařizovala, aby Kačenka pomáhala hradním dívkám na kolovrátku přísti len, ba vyhýbala se i tomu, aby společně s matkou vyšívala bohoslužebná roucha, která pošita zlatem, stříbrem, perlami a drahým kamením dobročinná hradní paní rozdávala chudým venkovským kostelíkům. Ba pýcha a marnivost Kačenčina byla tak veliká, že nešla s matkou, kdykoli tato vycházela z hradu podarovati chudáky; tu dcera raději stála před zrcadlem, zkoušejíc, jaké šperky a který oděv by zvýšil její krásu.

Ani to neprospělo, že se obě Kačenky sblížily. Naopak Kačka krčmářova si osvojovala nectnosti rytířovy Kačenky. Také ona počala se parádit, zanedbávala domácnost a ať se tatík krčmář zlobil sebe více, dcera se vesele točila v kole, kdykoli byla v krčmě muzika, a lidé darmo volali, aby jim piva nalila.

Umínil si krčmář, že půjde na hrad požádat, aby hradní panna přestala s jeho dcerkou kamarádit; stejnou myšlenku měl rytíř, jemuž se nelíbilo, že jeho dcera často do krčmy odbíhá. Oba otcové se potkali na křižovatce v lese, kde prý strašilo. Sice nebyla půlnoc, ale odbila zrovna dvanáctá hodina polední. Jak se tak rytíř s krčmářem dali do řeči, nepozorovaně se k nim přidružil pěkně nafintěný mysliveček. Uškíbl se, slyše hovor o dvou nezdárných dcerách, potom luskl prsty a sám sobě řekl:

„Hola, tohle bude něco! Taková tučná pečínka, přivedu-li do pekla hned dvě duše najednou! Luciperova babička mně hned uvaří smolné knedlíky sírou posypané.“ Potom se nepozorovaně dal na cestu do krčmy.

Tatíci obou Kačenek se zatím domluvili a si posteskli, ale jak do toho, nevěděli oba. „To aby sám čert ty holky napravoval,“ řekl rytíř a s nepořízenou se rozešli.

V krčmě zatím seděl nafintěný mysliveček, jemuž Kačenka nepostačila nalévati pivo, zanedlouho sem přišla z hradu panna Kačenka a hned za ní, kde se vzala, tu se vzala, trojice veselých muzikantů, kteří spustili skočnou od podlahy. Obě dívky arci nevěděly, že to byla trojice proměněných na muzikanty čertíků a s myslivcem tančily, jedva popadaly dechu.

Bohatou hradní Kačenku mrzelo, že myslivec více provádí dceru krčmářovu, vyčtla mu to a tu on, když Kačka opět pro pivo odskočila, řekl potměšile: „To jest jen na oko. Já se té Kačky nějak chytře zbavím a potom si přijdu také pro tebe. Šla bys se mnou všude, panno?“

„Dříve bych musila vědět, kdo jsi, myslivče,“ Kačenka při těch slovech vyhrnula nos a rty.

„Jmenuji se Kolifáč a jsem mocným knížetem v temné říši.“

„Mně by se líbilo, býti kněžnou,“ řekla rytířova dcera.

„Můžeš se jí státi. Především hled, abys nějak chytře odstranila ten granátový křížek, který má tvoje kamarádka zavěšený na granátech kolem hrdla. Potom mně bude lehké Kačku odvésti a pak si přijdu pro tebe a staneš se kněžnou.“

„Neoklameš mne, myslivče Kolifáči?“

oděvu vesele zacinkaly, když poskočil ke stěně, odkudž sňal posvěcený kříž, a pozvedl jej proti Kolifáčovi.

Tu spatřila Kačenka něco, na co pak nikdy nezapomněla: myslivec se proměnil v pekelnou obludu a dupaje kopyty a oháněje se šeredným ohonem, vylítl z komnaty, zanechávaje po sobě sirný zápach.

Poznovu zvedl šašek kříž nad poděšenou dívkou, a hle, na pohled zlatá čelenka a nádherný pás se proměnily v hrstku suchého listí a se-sypaly se k zemi.

„Děkuj Bohu za své vysvobození, panno,“ řekl šašek, „a hled' se polepšiti.“

Tak se i stalo, a u rytířů na příště měli ze své dcerušky jen radost.

Smál se také starý krčmář vypravování dceřinu, jak dala čertům co proto, smáli se všichni lidé, kteří viděli, jak se tehdy Kolifáč při útěku z hradu krčmě vyhnul velikou oklikou, to ze samého strachu před Kačkou.

Jan Milota:

Poslední výprava Cvrčka houslisty.

I. Jak se Cvrčkova kapela setkala s Hlemýžděm, jak táhla do polí a jak to podivně dopadlo.

Když si po zdařilé výpravě do Zlatého potoka Cvrčkova kapela řádně odpočinula (a potřebovala k tomu celý den a celou noc, tak byli všichni unaveni), pravil Cvrček svým přátelům: „Nyní je na řadě výprava k myším na pole. Jedná se tedy o to, chcete-li tuto výpravu podniknouti.“

„Jsem pro to, aby se podnikla,“ pravil Čmelák, „když jsme se ne-báli žab, nemusíme se ani myši báti.“

„To je sice pravda,“ podotkl Komár, „ale mne by byly žáby má-lem pohltily a nerad bych se ještě jednou ocitl v podobném postavení.“

„A já,“ vece Kobyłka, „se bojím myši ještě více nežli žab.“

„A co ty tomu říkáš, Chrobáku?“ ptal se Cvrček.

„Hm, já v nejhorším případě uletím,“ odpověděl Chrobák.

„Ale to mohou ostatní také,“ zvolal Cvrček, „myslím tedy, že se nemusíme ničeho báti.“

Tím bylo rozhodnuto a ujednáno, že se tedy půjde, ale jen k vůli tomu, aby se dodržel program, jak prohlásil Cvrček. A poněvadž Pav-cuk. s nímž se Cvrček před nějakou chvílí byl setkal, předpovídal blížící se změnu počasí, rozhodli se, že ještě dnes večer se vydají na cestu.

„Ale kam?“ tázal se Cvrček. „Polí je velmi mnoho a táhnou se kolem lesa na všechny strany.“

„Půjdem, kde je to nejbliže,“ navrhoval Čmelák, „já tu znám ne-příliš daleko jedno velké pole, tam vás dovedu.“

J. Marcol Svoboda:

O opici Gogovi.

I.

Kdykoliv šel Josífek, syn pana řídícího Nováka ve Kvítkovicích, po Novém roce 191* pro rohlíky ke snídání, čekali na něho ve škole dlouho, tuze dlouho. U pekaře Síbka měli totiž od Vánoc opici, jíž říkali Gogo, a Josífek by měl zkažen snad celý den, kdyby si s ní ráno trochu nepohrál. Proto po celý leden i únor nebylo ve škole snídání bez mrzutosti, když všichni čekali na rohlíky a Josífka nebylo. Přišel-li tuze pozdě, trestali ho tím, že musel do třídy bez snídání, aby prý nezmeškal. Ale pomohlo to den, potom zase bylo po staru. Že bylo ve středu a v sobotu odpoledne prázdné, proseděl u Goga celý čas a nevábili ho ani kamarádi, ani sánky, ani sníh, tím méně úlohy.

Má-li býti hvozd dobře hlídán, nejlépe prý jest udělati hajným pytláka! Proto dostal Josífek, aby byl konec mrzutostem a toulkám, k svátku dárkem Goga. Síbkově prý se rádi opice zbyli, ale Josífek byl radostí bez sebe a byl to jistě nejradostnější svátek jeho života.

Ve škole pod schody byl prostor, kde bývaly metly a smetáky na čištění školy. Malé okénko osvětlovalo výklenek a bylo tam v zimě teplo, protože jednu stranu tvořil komín kuchyně, a v létě chladno, neboť slunko okénkem nepálilo. Dali tam Gogovi starý kabát a schoulen u komína přijímal se strachem návštěvy, jež mu Josífek první dny vodil bez přestání. Než zájem dětí o chlupatou opici pohasl brzo a jen Josífek a domácí cítili, že jim přibyl nový podnájemník.

S počátku dlel Gogo ve výklenku dnem i nocí. Potravu přijímal jen z ruky Josífkovy, za týden však byl již přátelštější k domácím a ve výklenku zůstával spíše proto, že se bál zimy a chladu, jež z chodeb dveřmi k němu pronikaly.

Velikou událostí u řídících bylo, když přišel Gogo po prvé do kuchyně. Našel zálibu na peci, kde bylo teplo a kde nikomu nepřekážel. Od té doby byla pec jeho pelechem a všichni s ním byli spokojeni, protože si v jídle nevybíral a Josífek ho ošetřoval jako dítě, že byl čistý i čistotný. Ani služka Apolena nic proti němu neměla, třebaže první dny se bála, kolik s ním bude práce, že prý dají dosti úklidu kočka a pes.

Za pršlavých dnů jarních zaměstnával Gogo zcela nejen Josífka, ale též jeho sestry Milanu, Mařku a malou Svatavu. Ba i dědeček se mu nasmál dosti, když hopkal po kuchyni a na vybídnutí: „Gogo, packu!“ podával pravici všem po řadě. Zdomácněl zcela, ale cizích se bál ještě stále. Proto školu opustit nesměl, ani na dvůr!

Radost z opice byla ve škole všeobecná, ba Josífek pilností předhonal celou třídu. Ale do kalichu radosti přišla zrovna tehdy první a neposlední krůpěj pelyňku.

Gogo zdomácněl příliš. O velikonočních prázdninách čistila se škola, proto děti byly celý den venku, k velké radosti paní řídící, která pekla

sváteční koláče a velebila okolnost, že dědeček a paní řídící jsou v kostele a děti s nimi a domů chodí se jen najísti.

Všude po kuchyni byly plechy s nakynutými koláči; paní řídící odběhla na dvůr pro suchá polínka, aby oheň pod troubou mohla řídit snáze než s uhlím.

Sotvaže opustila kuchyni, Gogo skokem se octl na stole. Viděl dobře s pece, jak paní řídící nadívala mákem a povidly kousky těsta a je zavíjela, proto bleskem opět koláče rozvíjel a mák i povidla strkal do huby.

Paní řídící vypadlo dříví ze zástěry, když se vrátila a spoušť viděla.

Gogo seděl již zkroušeně na peci, ale veliký smeták po prvé ho poučil, zač je toho loket napodobovat člověka při vaření. Od té doby stačilo při vaření postavit ke kamnům veliký smeták chlupy vzhůru a jím zatřepat, jevil-li Gogo větší nepokoj, a bylo bezpečno.

Časem i tento strašák zevšedněl. Když kdysi celou kuchyní voněly řízky, Gogo v samotě neodolal, skokem byl na kamnech, s hlukem odhodil s pekáče poklici, chytil největší řízek a zase skokem byl na peci. Paní řídící přiběhla po hluku ze dvora, ale jen viděla, že si Gogo popálil tlapky, ba že si spálil na plotně i chlupy. Třebas skučel ještě první bolestí, přidala mu několik ran rákoskou a byl zase vykázán a trvale pod schody.

Do kuchyně již nesměl, ale polovice máje mu otevřela touženou cestu na dvůr, kde teprve dokázal, že opice především napodobuje člověka.

Koutek pro ruční práce.

Milí chlápci! Divíte se asi, kde jsem se tu vzal! Před třemi roky jsem Vás po dvouleté zábavě a spolupráci opustil. Celá tři léta putoval jsem po cestách, kde jsem se s Vámi neseťkal; setkával jsem se s jinými hochy, s kterými jsem se bavíval jinak než s Vámi: provozovali jsme hry a jiná tělesná cvičení. A nyní po tomto tříletém putování navrátil jsem se „domů“, abych si na stará léta trochu odpočinul. Ale p. redaktor Vašeho „Andílka“ dověděl se o mém návratu a dopsal mi; dovolával se Vás, že prý si přejete

v „Andílku“ opět „Koutek pro ruční práce“ a někteří přímo že by chtěli návod k vázání knih. Znam p. redaktora osobně; je to dobrák, kterému je těžko něco odepřít, poněvadž sám každému udělá, co může. Proto ani jsem si pořádně neodpočinul, vydávám se na cestu k Vám a svolávám Vás do našeho koutěčka. Chci Vás po celý rok dle Vašeho přání vésti k tomu, abyste si dovedli svázat knihu. Řeknu Vám však napřed, že z Vás nechci udělat knihaře. Knihař je řemeslník — někdy i umělec — který se musí tři roky učit a pak býti tři roky pomocníkem, než se může stát mistrem. Nemůžete tedy očekávat, že se tolik naučíte za těch několik hodin. Proto také bych Vám neradil, abyste se pustili do vazby vzácnějších knih; tu popřejte raději výdělek knihaři.

Tedy začneme! Jako pracovní stůl nám poslouží obyčejný stůl, na který dáme podložku buď lepenkovou nebo prkennou. Knihaření bude vyžadovati více potřeb, materiálu i nástrojů, než vyžadovalo lepenkářství a výroba hraček, čímž jsme se až dosud zaměstnávali. Ani Vám dnes nesdělím všechny ty potřeby; jen to nejnnutnější pro začátek; ostatní pak dle postupu práce.

Při knihařství nemůžeme postrádati ostrého nože, nůžek a úhelného železného pravítka, kteréžto nástroje již známe. Dále si opatříme: knihařskou kostku na hlazení papíru. Kupovat si ji nemusíme; máme-li doma nepotřebný již kartáček na zuby, použijeme jeho držala, když jsme je trochu ubrousili pilníčkem na jedné straně do špičky.

Předsádkový papír; otevřete-li vázanou knihu, list mezi deskou a titulním listem knihy se nazývá předsádka; druhý list předsádkový je přilepen uvnitř na desce.

Knihařský maz, lepidlo uvaříme z pšeničného škrobu; dvě vrchovaté lžíce škrobu rozpustíme a rozmícháme ve 1/4 litru vody a lijeme do 1/2 l vroucí vody za stálého míchání; jakmile tekutina je sklovitá a začíná houstnout, přestaneme vařit. Upozorňuji, že lepidlo při chladnutí houstne; tedy pozor, aby nebylo příliš husté! Nevařme lepidla nikdy mnoho, neboť zksyne. Uchráníme je před tím, když dáme do něho trochu kyseliny salicylové nebo kamence. Lepidlo roztíráme štětínovým štětcem.

Při práci budeme vždy potřebovati zástěru a útěrku.

Tolik pro dnešek; vlastně ještě žádná práce, jen malá příprava k ní.

Zdraví Vás

strýc Vojtěch.

 O K É N K A.

Svatováclavské slavnosti, které byly zahájeny v květnu posvěcením chrámu sv. Víta, vyvrcholily mohutnými oslavami spolkovými, hlavně orelskými, koncem června a počátkem července. Zúčastnilo se jich i mnoho tisíc cizinců, hlavně Jihošlovánů, Poláků, amerických Čechů, Francouzů, Angličanů a j. Mezi nimi bylo i mnoho vynikajících hodnostářů duchovních i světských, a ti všichni viděli, jak oddaně ctí většina našeho národa sv. Václava, světce tak známého a milého i všude v cizině. Při cvičeních i při velkých průvodech Prahou poznali také zdravé jádro našeho národa i krásu našich národních, zvláště moravských krojů. Tak přispějí letošní oslavy také k lepšímu poznání našeho národa i ostatním vzdělaným světu. — Jistě i mi ozí z našich čtenářů byli letos v Praze, prohlédli si její vzácné památky i bohatou

výstavu svatováclavskou a zvláště nejdražší skvost — velechrám sv. Víta s hrobem sv. Václava. Ještě se v něm pracovalo — úplně hotové dílo bude odevzdáno veřejnosti teprve při dalších hlavních slavnostech dne 28. září. — K těmto slavnostem zavítá do Prahy opět mnoho vzácných hostů z ciziny. Také na našich školách a úřadech bude tento den důstojně oslaven. — Nejkrásnější a nejtrvalejší památkou zůstanou ovšem četná sdružení katolických jinochů, dívek i dětí, kteří slíbili, že budou žítí podle vzoru sv. Václava a posilovati se k tomu zvláště častým sv. přijímáním. Kde je to možno, přidružte se i vy k těmto svatováclavským legiím!

Chrám sv. Víta — šestým největším kostelem světa. Největším chrámem světa je chrám sv. Petra v Římě. Kdyby byly z jeho nitra odstraněny postranní oltáře

kaple a sochy, mohla by jeho ohromná prostora pojmuti asi 50.000 až 55.000 lidí. Plocha chrámu měří totiž 15.160 m². Na druhém místě je proslulý gotický chrám sv. Karla Borom. v Miláně, zbudovaný z bílého mramoru. Jeho plocha má 8.406 m². Třetím podle velikosti je chrám sv. Pavla v Londýně, který měří 7.875 m² a pojme 15.000 lidí. Na čtvrtém místě je slavný chrám Hagia Scia v Cařihradě, kdysi katolický, přeměněný dnes v mešitu. Měří 6.890 m². Na pátém místě je pařížský chrám Matky Boží o ploše 5.955 m² a hned po něm přijde chrám sv. Víta na Hradčanech, který v dnešní své dostavěné prostře má plochu 5.625 m².

Pronásledování katolíků v Mexiku bylo konečně zastaveno. Vláda mexická ustoupila od krutého provádění svých protináboženských zákonů a ujednala

s církví katolickou smír. Od července letošního roku mohou se tedy skoro po 3 letech opět svobodně konati bohoslužby v mexických kostelích a kněží mohou přísluhovati věřícím svátostmi. Ani tam tedy nebyla církev přemožena!

Školák Kája Mařík bude těšiti letos zase snad po celý rok naše čtenáře novými zajímavými příhodami, jež nejsou v knižním vydání. Těm svým novým odběratelům, kteří ho snad dosud neznají, ovšem doporučujeme, aby si přečetli také starší jeho příběhy. Vyšly v 5 silných svazcích s pěknými obrázky nákladem Občanské tiskárny v Brně. Tamtéž vychází nové poutavé dílo téhož spisovatele F. Háje „Řídících Mária“.
Právě vyšel 2. a 3. svazek, jenž přináší mnoho veselých příhod vtipné dvojice Mária a Věny. Doporučujeme jej všem kteří si zamilovali „Káju“ i „Mária“.

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

Malý rybář. Pan učitel po prázdninách: „A měl jsi, Karličku, lístek, když jsi chytal v prázdninách ryby?“ — Karliček: „Prosím, pane učiteli, ryby nejdou na lístek — ony jdou na žížaly.“

Šetrná dceruška. Slavný zpěvák Lev Slezák poslal malou dcerušku s psaním na poštu a dal jí peníze na známku. Za chvíli se dceruška vrátí a povídá radostně: „Tati, uspořila jsem korunu za známku — hodila jsem psaní do schránky zrovna, když se nikdo nedíval!“

Pro dobré jazýčky. Říkejte rychle: Švec sněd šest švestek. — Šel pštros s pštrosicí a pštrosaty. — Pokopete-li mi to pole nebo nepokopete-li mi to pole? — Před potokem pět kopek konopí, za potokem pět kopek konopí.

Hádanka po návratu z Prahy. „Co vidíte na pravé a co na levé ruce, když jdete po Karlově mostě?“ — Sochy? — Vodu? — „I ne! Na pravé i na levé ruce uvidíte — pět prstů!“

Ušetřil tatínka. „Tatínku,“ tázal se malý Pepík svého otce na konci školního roku, „jste rád, když pro vás ušetřím 5 krun?“ — „Ovšem že,“ pravil otec, „ale jak to chceš provést?“ — „No, já jsem je už pro vás ušetřil. Přece jste mně je slíbil, když přinesu domů pěkné vysvědčení, a já jsem přinesl špatné.“

Ze školy. Pan učitel vykládá o hoblích a při tom se chce zmíniti také o hrdličkách. Vzpomene, že volají „cukrů!“ a ptá se: „Jak se jmenují ti ptáci?“ — Frantík vyskočí: „Cukrovky!“

Soutěž znalosti.

Kdo to ví?

1. Kdo napsal báseň a kdo román „Dagmar“?
2. Jak se jmenoval vlastním jménem básník Jaroslav Vrchlický?
3. Jaké zásluhy získaly si kláštery o lidstvo?
4. Kdy byl zrušen a kdy obnoven církevní stát?
5. Jak se mám chovati za bouře?
6. Jak chráním svůj zrak?

P o z n á m k a. Letošní ročník „A. S.“ přinese opět tři soutěže znalosti. V každém čísle bude 6 otázek. Odpovědi na ně zašlete až po každém třetím čísle — tedy z čís. 1.—3. společně nejdéle do 10. listopadu 1929. Ti, kdo zodpoví správně nejvíce otázek, budou odměněni cennými knihami. Nejlepší odpověď bude také otištěna. Výsledek I. soutěže bude oznámen ve 4. čísle.

Za obsah odpovídá E m a n u e l M a s a k. — Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna v Brně.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

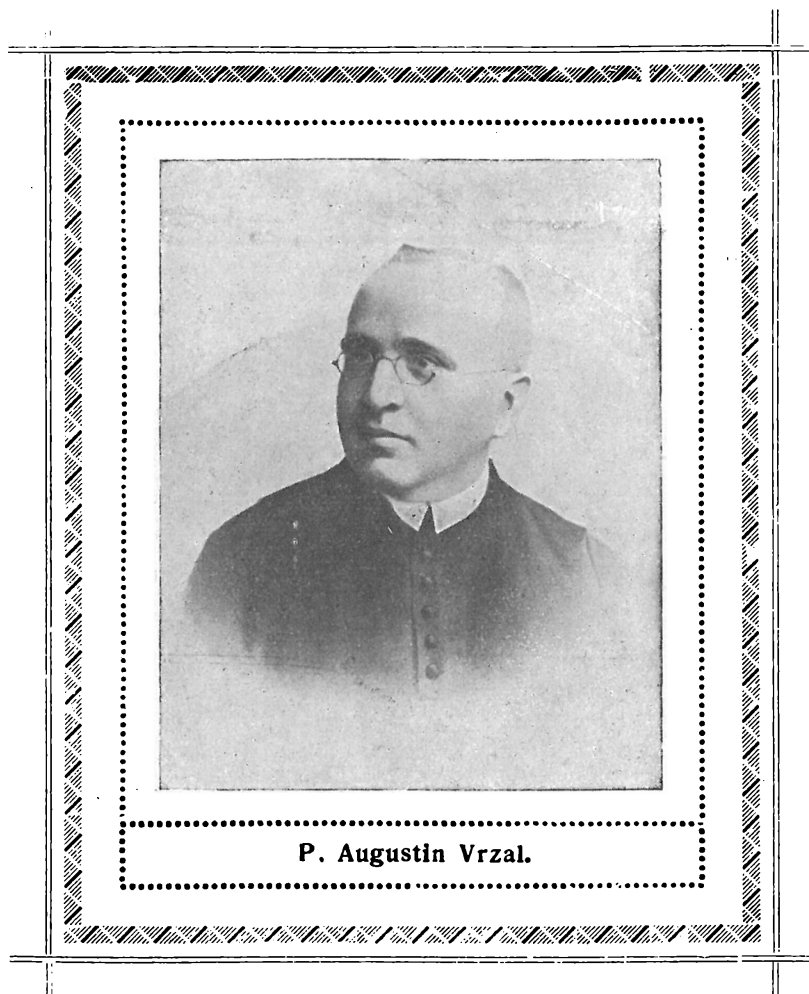
ŘÍJEN 1929.

ČÍSLO 2.

Sv. Anna a P. Maria.

Obraz neznámého českého mistra z XVIII. století.

P. Augustin Vrzal.

P. Augustin Vrzal.

Mezi spolupracovníky „Anděla Strážného“, kteří si získali velké zásluhy i o celé písemnictví české, náleží také P. Augustin V r z a l, známý nejvíce svým přijatým jménem A. G. S t í n, což jest Augustin. Vzpomínáme ho tu i proto, že se letos dožil svého 65. roku a že se mu při této příležitosti dostalo i ve veřejnosti zvláštního uznání.

Narodil se dne 14. dubna 1864 v Popovicích u Kroměříže, kde jeho otec byl menším rolníkem. Rodina čítala celkem 12 dětí, ale pečliví a zbožní rodičové postarali se dobře o výchovu všech. Také Aloisa — toto jméno dostal náš spisovatel na křtu sv. — dali na studie do Přerova. A hoch vynikl brzy nadáním i pilností tak, že byl ve všech třídách gymnasia prvním čili „primusem“, třebaž později vedle vlastního studia vyučoval ještě soukromě 3 mladší žáky, aby tak ulehčil svým rodičům v jejich nemalých starostech. S vyznamenáním také maturoval (r. 1884).

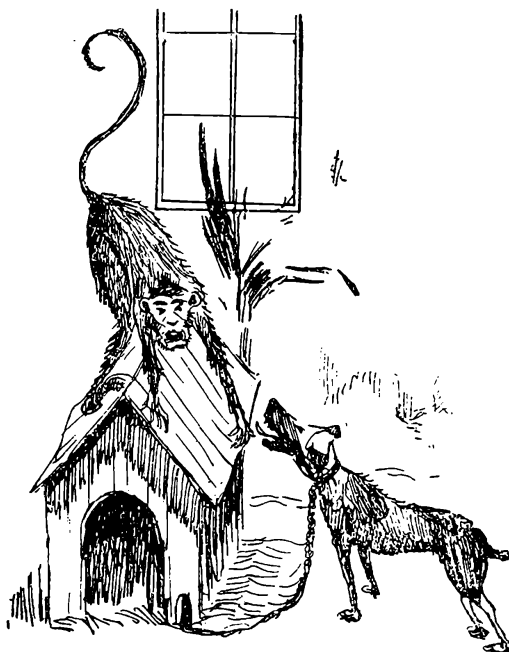

J. Marcol Svoboda:

O opici Gogovi.

II.

Josífek vyhledal kdesi opasek po zhynulém psu Karošovi, upjal Gogovi kolem krku, opasek upevnil na dlouhý řetěz a Gogo šel po prvé na procházku na dvůr. Zrovna pod oknem kuchyně měl boudu Sultán, veliký silný pes, který vyletěl z boudy jako divý, jakmile Josífkova a Gogo spatřil. Gogo ulekaně couval za záda Josífkova, ale Sultán dorážel tím zuřivěji a skákal směrem k nim, pokud ho řetěz pustil. Josífek

upevnil Gogo u šopy a konejšil rozzuřeného Sultána tím, že mu sedal na hřbet a hladil ho po hlavě. Sultán se upokojil, ale přece chvílemi zaštěkal po Gogovi, který stále seděl skrčen u latí šopy.

Po chvíli Gogo zvykl přece poněkud svému novému okolí, pobíhal podél šopy a Josífek jej prováděl později po celém dvoře, ba blízko Sultána. Ten několikrát ještě vyletěl z boudy, ale unaven si konečně lehl a nechal Gogo na pokoji.

V krátké době zvykla si zvířata na sebe, ale blízko příjiti nesměla, toho Sultán nestrpěl. Než Gogo se stal dotěrným. Vidíval Josífkova, jak sedá Sultánovi na hřbet, jak jej hladí a zkusil to jednou. Sultán vyskočil jako divý, takže Gogo spadl, ale od té doby škádlíval Sultána často, zvláště když mu Josífek sňal řetěz. Když se Sultán nejméně nadál, vyskočil ze zadu na jeho boudu, že zašramotila a hned byl zase dole, takže Sultána jen polekal, ale jeho zubům ušel.

Jan Milota:

Poslední výprava Cvrčka houslisty.

(Pokračování.)

Naši hudebníci stáli a tiše naslouchali sladkému šelestění vánku. Vúkol panovalo hluboké ticho, červánky již pohasly a rychle houstnoucí šero se rozkládalo jako tmavý závoj mezi stromy i mezi obilím, kde bylo ovšem trochu světleji.

Nikdo nepromluvil a všichni hleděli napjatě v moře klasů, rozkládající se před nimi tajemně. Nebylo jim při tom docela volno. Ačkoli v lese, z něhož právě vyšli, se pohybovali volně a beze strachu, nyní, majíce vstoupiti mezi obilí, báli se, protože jim připadalo jako neznámý kraj, v němž nebyli zvyklí se pohybovati a tma, jež pozvolna již nastávala, zvyšovala jen jejich bázeň.

„Mám strach,“ pravil Chrobák, „abychom v té houštině klasů nezabloudili.“

„Já se také bojím,“ povídá Kobylka, „je tam taková tma.“

„A kde budeme koncertovat?“ ptal se Čmelák.

„Všude budeme míti posluchačů dost,“ odvětil Cvrček, „a v případě nebezpečí vyšplháme se na stébla a uletíme. Nuže, srdce vzhůru a kupředu!“

A Cvrček sám vrhl se první do hustého lesa klasů a druhým nezbyvalo, nežli ho následovati. Šli tedy, ale čím dále postupovali, tím byla cesta obtížnější, neboť mezi obilím rostl a bujel rozmanitý plevel, jenž byl velmi na překážku, a v cestu stavěly se jim kameny a hroudy, jež bylo nutno přelézati nebo obcházeti.

Není tedy divu, že je to brzy unavilo a omrzelo. Cvrček se najednou zastavil a pravil: „Cesta je velmi zlá a zde právě je volnější místo. Dále tedy nepůjdem, zahrajeme zde několik kousků a potom se zase vrátíme.“

Všichni radostně souhlasili a kapela tedy ihned spustila.

Jak to myši zaslechly, začaly se sbíhati se všech stran, ale nechovaly se tiše, ani neposlouchaly hudby, jak by se bylo slušelo, nýbrž běhaly kolem jako posedlé a velmi rozčileně pištěly. Čím dále, tím více jich bylo a pištěním svým ohlušovaly hudebníky, a pomalu ani hudby slyšeti nebylo.

Když pak úplně uzavřely kruh okolo hudebníků a stávaly se čím dále dotěrnějšími, dostal Chrobák strach, hodil si buben na záda a jal se šplhati na nejbližší stéblo.

To bylo jako znamením pro ostatní, a tak v okamžiku byli všichni nahoře a dívali se dolů na zmatené pobíhání myši, které nemohly pochopiti, kam se najednou kapela poděla.

Hudebníci pak seděli docela tiše, aby se neprozradili, a když se myši rozutekly a nad lesy vyhoupl se měsíc, slezli dolů a vydali se na zpáteční cestu.

II. Výprava ke skřítkům, setkání s Hejkalem, Kobylka nevěstou a jak se to všechno skončilo.

1.

Druhého dne Cvrčkovi společníci po šťastně překonaných obtížích a trampotách si odpočinuli, ale dopoledne byli již zase pohromadě na obvyklém místě a hovořili o myších, jaký je to nevzdělaný pronárod.

„Nemají pro hudbu ani nejmenšího smyslu,“ mínil Čmelák.

„Bylo to horší, nežli v Žabokrkách,“ podotkl Chrobák.

„Jakživa jsem nezakusila tolik strachu a úzkosti,“ přiznávala se Kobylka. „Nohy se mi třásly a musila jsem se křečovitě držeti stébla, abych nespadla dolů mezi myši, jež pode mnou pobíhaly a pískaly.“

„Přes to jsme to vyhráli!“ zvolal Cvrček. „Můžeme býti hrdi na to, že jsme podnikli tuto nebezpečnou výpravu a radovati se, že se nikomu nic nestalo. Vytrhli jsme pěkně těm hlodalkám zrak —“

„Ale já bych tam už přece vícekrát nešel,“ podotkl Komár.

„Buď bez starosti,“ odvětil Cvrček. „Vícekrát nás ty hlodalky nevidí! Učinili jsme v zájmu dobré věci, co jsme mohli, a nyní máme jiné starosti. Jak víte, zbývá nám ještě podniknouti výpravu ke skřítkům do lesa, k trpaslíkům do skal a ke králi brouků, roháčovi, ale pochybuji, že nám bude možno vše to vykonati. Byl jsem před chvílí u pavouka křížáka, jenž na blízku mého obydlí má velkou síť. Chodíval jsem k němu každého dne a vždy jsem ho našel uprostřed pavučiny, což znamenalo, že bude pěkné počasí. Dnes však byl skryt ve svém doupěti a marně jsem na něj volal — patrně spal. To je neomylnné znamení, že nastane změna počasí a že bude pršet. Musíme si tedy pospíšiti, chceme-li ještě něco vykonati. Souhlasíte tedy, abychom ještě podnikli výpravu ke skřítkům do lesa, či chcete si raději před nastávající změnou vyhledati bezpečné úkryty?“

„Mně je to jedno,“ pravil Chrobák, „mám dosti času, nežli začne pršet.“

„Co se mne týče,“ pravil Komár, „já vždycky se někde pod listem schovám a ukryji.“

„Já taky si včas někam zalezu,“ ozvala se Masařka.

„Mně je slunečný a suchý čas nejmilejší,“ pravila Kobylka, „v mokru a dešti ani nevyházím.“

„Já také,“ vece Čmelák, „ale půjdou-li ostatní, neopustím jich a jdu také.“

„I mně je krásný teplý čas nejmilejší,“ pravil konečně Cvrček, „ale přesto souhlasím s Čmelákem; neboť pro dobrou věc nutno se obětovati. Až nastane deštivé počasí, rozejdeme se a každý se postará sám o sebe, jak mu nejlépe bude možno.“

S tím všichni souhlasili a rozhodli se, že ještě dnes vydají se na cestu ke skřítkům.

2.

Jakmile slunce se sklonilo k západu, vzali naši hudebníci své nástroje a vyrazili do lesa. Ještě nepršelo, ale zdvihal se vítr a na západě hro-

madila se zlověstná mračna. To však naše společníky tak neznepokojovalo, jako že šli nazdařbůh a nevěděli ani, kde mají skřítkové svá sídla.

„Však se někoho zeptáme,“ mínil Cvrček.

„Ale koho?“ zvolal Chrobák. „Málokdo to ví, neboť skřítkové se ve dne neukazují a možno je spatřiti jen za měsíčních nocí a to na místech tajných a nepřístupných. Já sám, ač mnohdy celé noci lítám, jsem jich nikdy nespatriil.“

„Já také ne,“ podotkl Komár.

„U vod se prý nezdržují,“ poučoval ho Chrobák.

„Já jich také nikdy neviděla,“ ozvala se Kobylka.

„Bodejť by viděla ve dne a na louce,“ smál se Chrobák.

„Podivný národ,“ pravil Cvrček, „snad jich ani nevidíme.“

„I uvidíme,“ jistil Chrobák, „neviditelní jsou jen tenkrát, mají-li na hlavách své čapky.“

„A nemusíme se jich báti?“ ptala se Kobylka.

„Nemusíme,“ odvětil Chrobák, „naopak zahrajeme-li jim k jejich tancům, budou velmi rádi a hojně nás pohostí i podarují.“

Tím jsouce všichni uklidněni, ubírali se dále. Brouků, které potkávali, ptali se na skřítky, ale ti o nich ničeho nevěděli. Pojednou zaslechli z lesa jakési houkání: hej-hou, hej-hou, hej-hou!“ Všichni se polekali, neboť nic podobného dosud nikdy neslyšeli.

„Co je to?“ ptal se druh druha.

„Snad nějaký drvoštěp,“ mínil Cvrček.

„Nebo houbař,“ hádal Čmelák.

„Spíše hajný,“ prohodil Komár.

„Já myslím,“ pravil Chrobák, „že to jsou pasáci pod lesem na pastvině, a houkají na sebe z rozpustilosti.“

„Lítám dosti často do lidských příbytků a znám tedy zvuky, jež lidé vydávají,“ pravila Masařka, „ale tenhle hlas se mi nezdá býti lidský.“

„Copak by to tedy bylo?“ smál se Chrobák.

„Snad sova, nebo káně,“ mínila Masařka.

Co se takto dohadovali, ozvalo se houkání: „hej-hou! hej-hou! hej-hou!“ mnohem blíže, a za nějakou chvílku spatřili, jak nedaleko před nimi z houštiny vystoupil podivný muž. Byl maličký a všecek porostlý srstí. Vlasy mu splývaly na záda a vousy na prsa. V ruce držel dlouhou sukovitou hůl a právě před nimi se najednou zastavil a přiloživ dlaně k ústům jako trubku zahoukal: „hej-hou! hej-hou! hej-hou!“ až se to po lese rozlehlo.

Cvrčkoví společníci se ulekli a rozběhli se na všechny strany, aby se ukryli, ale Cvrček zůstal státi a když přišel po stezce až k němu podivný muž, pozdravil ho: „Dobrý večer, strýčku!“

„Hoho! Cvrček!“ zvolal podivný muž se smíchem. „Podívejme se! Kam pak, kam, Cvrčku?“

„Ale jdeme hrát lesním skřítkům,“ odpověděl Cvrček, a tím mimovolně prozradil své společníky, neboť lesní muž ihned se ohlížel a potom zvolal s podivením: „S kým pak jdeš? Nikoho tu nevidím!“

„Schovali se před tebou,“ podotkl Cvrček.

„Proč?“ podivil se lesní muž. „Báli se?“

„Jdeme hrát skřítkům do lesa,“ odpověděl Cvrček.

„Aj, aj!“ Tedy hudebníci!“ zvolal Hejkal.

„Ano,“ pravil Cvrček, „jenže nevíme, kde se skřítkové zdržují. Snad ty to víš?“

„Jak bych nevěděl!“ zvolal Hejkal. „Vždyť jim opravuji šaty nebo střevíce a chodívám tam často. Bydlí v krápníkových skalách, plných překrásných jeskyní a chodeb, kde prý za starých časů sídleli pohanští bohové a zlí duchové . . .“

„Nemohl bys nás tam dovésti?“

„Toho nemohu,“ odpověděl Hejkal, „kdyby se to skřítkové dověděli, nesměl bych jim na oči a přišel bych o svůj výdělek. Ale počkejte! Tamhle je Světluška. Ta vás tam dovede a ještě vám posvítí na cestu.“

„Tak vám děkujem, strýčku Hejkale,“ pravil Cvrček.

„Dobře, dobře, ale nikomu nic neříkejte,“ odpověděl Hejkal a zmizel v houštině.

Naši muzikanti tedy šli ke Světlušce a ta mileráda se uvolila dovésti je do krápníkových skal . . .

(Dokončení.)

F. H á j :

Kájovy trampoty.

(Pokračování.)

III.

„V neděli odpůldne půjdeme na Rochota,“ říká pan lesní. „Jakživ jsem neviděl takových nádherných lesních malin jako dnes tam. Už jsem to ohlásil. K svačině nám Škrábek udělá — ty myslíš, Kájo, kakó nebo čokoládu, ne? Toto! Pstruhy! Na másle.“

„Pstruhy,“ řekly děti hlasitě. „Ty jsme ještě nejedly.“

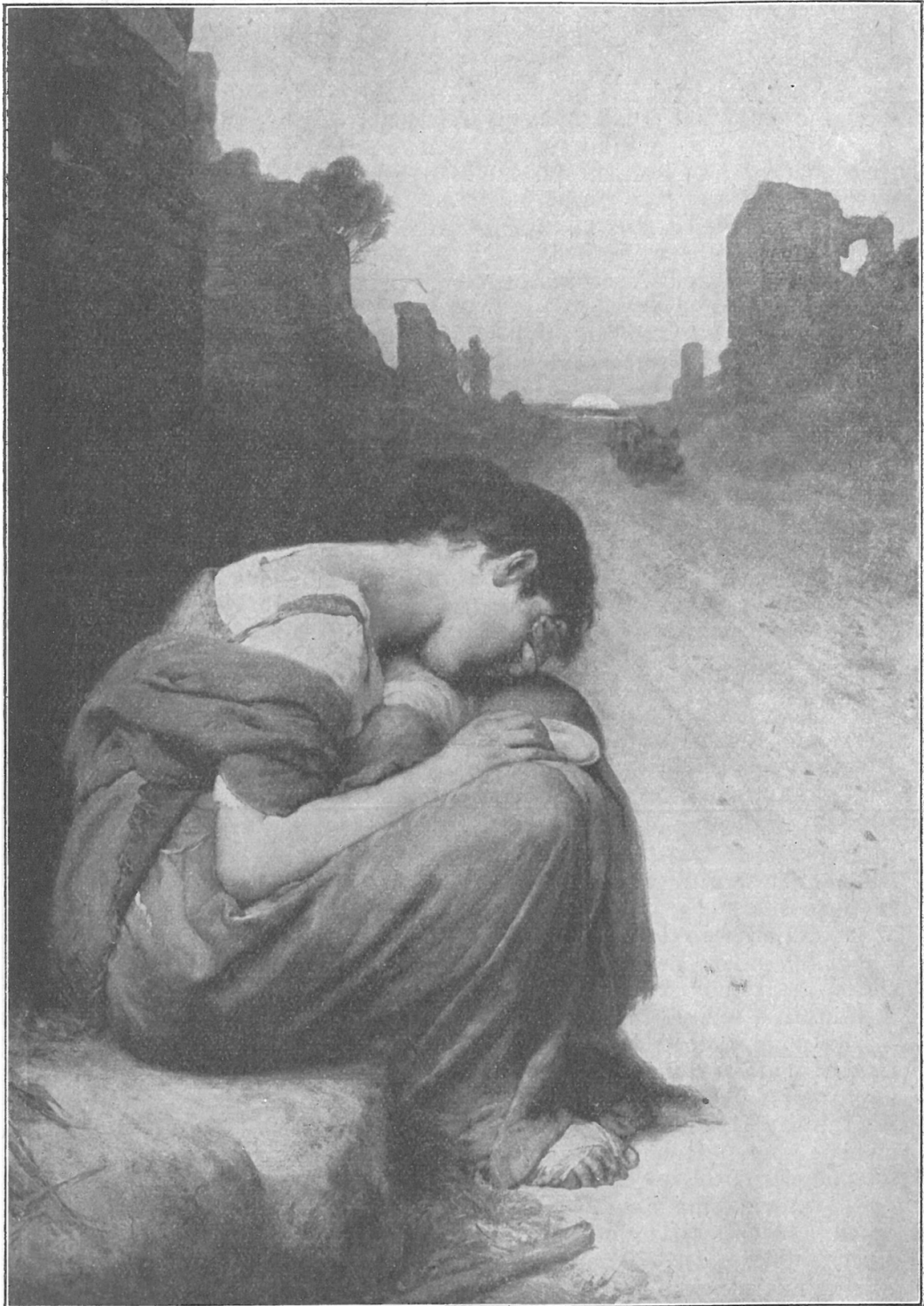
„Ano, pstruhy! Každý vezme košík, natrhá si malin, kolik unese, a v pondělí je děti odnesou do Lážova. Co se posílá darem, musí býti nejlepší.“

„To já vezmu dva košíky,“ hlásí Týna.

„Ty?“ diví se pan lesní. „Ty, pokud se pamatuju, ty v neděli odpůldne nejradši tlučeš špačky na zahradě.“

Jak tohle Kája slyšel, už se zčerstva zdvihl, už se ukláněl mezi dveřmi a už uháněl. Věděl dobře, kdyby jen minutu ještě zůstal, že by musil něco říci vzácnému pánovi. Ale potom by jistě dostal „šturec“ a vyhubováno. Utíkal a zastavil se až u průseku. Tak to on se moc spletl jak v panu učiteli, tak ve vzácném pánovi. Pan učitel řekl: „Kouká Pánu Bohu do oken,“ a vzácný pán, přece takový lesák, který měl snad i ptačí hnízda v lesích i zahradě spočtená, který nasekal Vojtovi Brabencovic, až si kolik dní nemohl sednout, protože ho chytl při tom, když vybíral ptačí vajíčka v lese, dnes řekne jako nic: „Týna v neděli odpůldne tluče v zahradě špačky.“ Kdyby tak moh', Týně by natloukl a — myslí si tiše: „Vzácnému pánovi taky.“ Týna tluče

Žebračka.
Obraz Gabr. Maxe.

Ivan Andrejevič Krylov:

Štika.

*Udána Štika na soudu,
že všechno málem vyhubila v řece;
snesena řůra důvodů,
a obviněnou, jak je zákon přece,
ve velkém džberu táhli před soudce,
jež proto svolali už zrána,
když pásli se tam na louce;
jich jména v archivu nám byla uchována:
z nich bylo Oslů dvě,
dvě staré Kobyly a dva, tři Kozlové;
že však věc zcela podle práva vzata,
tak Liška při tom měla dělat advokáta.
A šuškal se v národě,
že Štika s Liškou byly v tajné dohodě,
Však soudci neúprosni byli vůči vrahu
a nesměli si s ním už jenom hrát,
neb mírných měřitek naň nebylo lze brát:
i chtěli tedy crtel pronést tentokrát,
že Štiku zločincům všem pro výstrahu
oběsit velí mnohé důvody.
„Vážení soudcové!“ v tom Liška promluvila,
„provaz, toť málo je: já trest bych udělila,
o jakém v naší zemi slýchat málokdy;
když vrahům na postrach ji třeba trestat vzorně,
tak v řece utopte ji.“ — „Převýborně!“
zvolali soudci. Na tom usnesli se svorně
a Štiku vrhli do vody.*

Přeložil Otto F. Babler.

Jiří S a h u l a :

Třešeň a jeřáb.

Vychloubala se hrdá třešeň před sousedním jeřábem: „Zdaž se smějí rovnati tvé drobné, neúhledné kvítky mým spanilým větším květům? Ani tvé listy nevábí zrak chodců tak, jako svěže zelené listy mé.“

Klidně odvětil jeřáb: „Není rozumno příliš se vypínati předčasně a pohrdati sousem dříve, než uplynula lhůta k jeho zkrášlení.“

Přišel podzim. Třešeň zbavena dávno květů i plodů, listy její vadly a smutně se zkrucovaly. Ale plody na jeřábu se rděly stále živěji. Lá-kaly svou krásou zrak lidský i oko ptačí. Když třešeň nahými větvemi strašila, množství červených malvic zdobilo jeřáb tak nádherně, že se mu krásou nevyrovnal žádný strom okolní.

Nikdo nemá pro svůj chvilkový úspěch pohrdati sousem, o němž se ještě neví, jak šťastné vlastnosti v něm zvolna dozrávají.

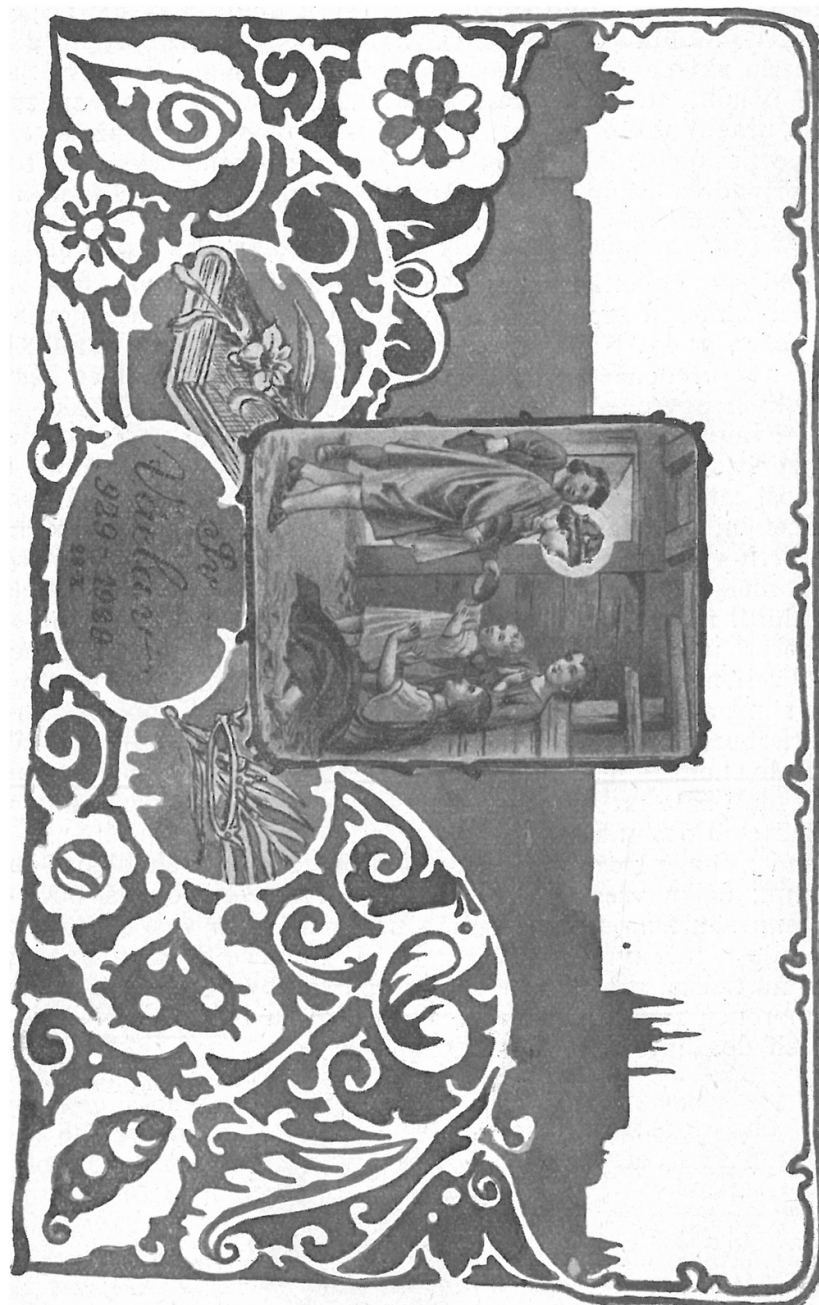
*Starý válečník.
Obraz Jana rytíře Skramlika.*

Aj, tu svatý Václav závějemi spěchá —
ó, s ním vejde jistá do chaloupky těcha!
Vzdýť jak posel Boží po krajíně chodí,
kam krok jeho vstoupí, všady slast se rodí...

F. r. Sušil.

(P. D.)

Fr. Vojtěch Oldřich Š. B.:

Několik slov o písni svatováclavské.

Dožili jsme se památného roku, na který připadá tisícileté výročí, čili millenium smrti sv. Václava, knížete a patrona české země. Dlouhá doba 1000 let dělí nás od onoho hrozného zločinu bratrovraždy, jíž se dopustil Boleslav na starším svém bratru Václavovi. Tehdy nevinná krev dědice české země zbarvila chladné stěny památného kostela sv. Kosmy a Damiána ve St. Boleslavi, vylita jsouc za hájení útlého símě sv. víry svatými bratry soluňskými v česká srdce vštípené.

Národ, z něhož světec pocházel, ctil sv. knížete hned po jeho mučnické smrti. Vroucími modlitbami vzýval ho o přispění svému dědictví, když bouřlivé mraky různých pohrom vztahovaly se nad naší vlastí. A v trudných takových dobách, snad za krutého řádění vetřelce Oty Braniborského v české zemi, zbožnému nějakému muži z hloubi stísněné duše vytryskla zvláštní tato píseň k světci-patronu zubožené země.

Učenci kladou vznik její nejpozději do 2. polovice XIII. stol. Není tedy vyloučeno, že tato píseň vznikla ještě dříve, leč tento dohad nelze zevrubně dokázat. Jméno skladatele jak textu, tak i nápěvu zůstalo a asi také zůstane neznámo, avšak vysloveny názory, že jím mohl býti pražský biskup Tobiáš (v 2. pol. XIII. stol.), který velmi pečoval o zvelebení církevního zpěvu.

Bud' jak bud', skladatel byl rozhodně hudebně neobyčejně vzdělán. Nápěv (ovšem původní) písni svatováclavské obsahuje na dvou místech: hned ze začátku „Svatý Václave“ a při slovech „pros za nás Boha“ — úryvky nebo motivy ze starobylé církevní skladby t. zv. sekvence „Media in vita in morte sumus“ učeného a zbožného mnicha blah. Notkera Balbula (t. j. Koktavce), člena benediktinského kláštera v St. Gallen ve Švýcarsku († 912). Tuto nejslavnější z mnoha svých sekvencí napsal, když byl pohleděl s hrůzou do propasti, přes niž stavitelé s nebezpečím života klenuli most. U křížáků se těšila takové oblibě, že ji jako válečnou píseň na svých taženích **prozpěvovali**.

Nápěv, kterým slyšíme dnes píseň svatováclavskou v chrámech se rozléhati, je poněkud odlišný od původního. Tím však píseň na ceně neztrácí, nýbrž ještě více uchvacuje. Cenná tato památka na zbožnost a důvěru našich předků ve sv. knížete skládá se ze dvou částí: z úvodu „Svatý Václave“ atd. a vlastní písni počínající slovy „Ty jsi dědic . . .“, dle níž se zpívají i ostatní sloky. Původně byly jen tři a to: Svatý Václave jako úvod, 1. Ty jsi dědic . . ., 2. Nebeské jest . . . a 3. Pomoci my tvé . . .

Píseň svatováclavská po prvé zaznamenána byla od českého kronikáře Beneše Krabice z Veitmile, pražského kanovníka za arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Ostatních sloh neznal. Jsou tedy původu mladšího. A skutečně také učený jesuita Boh. Balbín (* 1621 † 1688) ve svém životopise Arnošta z Pardubic dokládá, že ostatní slohy svatováclavské písni přidali katolíci v bouřích husitských, prosíce jimi, aby česká země tolika nepřáteli sklíčená nezahynula.

Chorál svatováclavský spolu s písní svatovojtěšskou „Hospodine, ulituj nás,“ svou starší sestrou, jsou nejstarší hudební památky našeho národa. Pouřlivé doby daly vzniknouti těmto krásným zpěvům; vidno, že pocházejí ze srdce vpravdě zkroušeného.

Zbožný arcibiskup pražský Arnošt z Pardubic chtěje, by úcta k svatému patronu českému ještě více se rozšířila, prohlásil a ustanovil odpušky čtyřiceti dnů těm, kdož by tuto píseň v čas kajícího nábožně zpívali. Když pak Vladislav II., český král, r. 1497 v předvečer čili vigílii svátku Přenesení sv. Václava u vytržení mysli (extasi) ve chrámě sv. Víta spatřil sv. knížete s jinými českými patrony sv. Vojtěchem, Vítem a Zikmundem, jak z hrobů svých vyšedše, kráčeli ke kapli sv. Václava pějíce hymnus „Svatý Václave“, založil nadaci pro patnáct zpěváků, kteří mimo jiné své povinnosti měli zpívati denně tento hymnus, berouce se z presbytáře ke kapli sv. Václava. Při nich měli býti kněží a dvanáct žáků.

Všichni význačnější čeští kronikáři ve svých vypravováních činí zmínku o písni svatováclavské, neomylný to znak, jaké se těšila u zbožných našich předků oblíbenosti. Avšak ani dnes nezanikly mocné zvuky této divně jímající písně národní, nýbrž dále rozléhají se ve chrámech osvozené vlasti.

Zvláště hlubokým dojmem působí čarovné její tóny v rozlehlých zdech pražského velechrámu, kdy sta a sta věřících srdcí vroucně volají u hrobu svatého knížete:

„Nedej zahynouti nám ni budoucím!“

Pohádka o stehlíkovi.

Německá národní.

Je mnoho ptáků, a také hodně pestrých, ale přece žádný nemá tolik barev jako stehlík; neboť tomu neschází ani jediná. Je na něm červená a žlutá a modrá a fialová a černá a bílá — zkrátka: všechny barvy. To však pochází odtud:

Když Pán Bůh stvořil všechna zvířata a všechny ptáky, začal je barvit. Lišku nabarvil červeně, koníka bělouše bíle, pejsky hnědě, bíle nebo černě, ovci bíle atd. Ale když pak už byl úplně hotov a prohlížel si všechno, co udělal, přiletěl ještě malý ptáček, kterého zapomněl nabarvit, protože nepřišel včas.

Tu pravil Pán Bůh: „Proč přicházíš tak pozdě? Teď musíš ty samojediný zůstat bez barvy — já už žádnou nemám.“

Avšak malý ptáček začal naříkat, že on sám musí zůstat bez barvy a řekl: „Vždyť je tu ještě z každé barvy trochu v mištičkách. Udělej mi z každé alespoň po malé skvrnce!“

Pán Bůh to učinil, a tak ptáček dostal ode všech barev.

Ten ptáček však — to byl náš stehlík.

Přel. Otto F. Babler.

J. Veselský:

Za záhadným mužem do hor.

Dobrodružství dvou chlapců.

I. Tajemný příchozí z hor.

Velmi mnozí naši čtenáři s velkým zájmem sledovali v minulém ročníku dobrodružství dvou chlapců na moři, ne vymyšlená, ale skutečně prožitá islandským spisovatelem, jenž je nyní knězem. Mnozí si žádali jejich pokračování. Rád jim vyhovuji. Chci vypravovati podle vzpomínek téhož spisovatele jinou zajímavou událost z doby, kdy jako hoch žil u svých rodičů na dalekém Islandě.

Bylo mu tehdy asi jedenáct let. Jednoho dne — vzpomíná si — chodil jsem se svou starší sestrou Bohumilou a mladším bratrem Karlem po pěkné stráni před naším domem. Sbírali jsme horlivě polní kvítí, lesknoucí se jako různobarevné perly na krásném koberci měkké trávy; naše babička měla svátek, proto jsme chtěli ozdobiti její stříbrné vlasy nejkrásnějším kvítím.

Malý Karlík odběhl od nás za nějakým barevným motýlem. Ale za chvíli uslyšeli jsme jeho zvučný hlásek.

„Bohušo, Jeníku, podívejte se! Tam na hoře, vysoko mezi skalami, někdo je! Vidím tam cosi černého, co se pohybuje.“

Hleděli jsme oba na horu, ale neviděli jsme nic.

„Vidím ho jasně,“ tvrdil Karlík. „Hle, právě jde dolů, tam na pravo od těch kolmých skal, až docela nahoře!“

„Ano, ano, i já už teď vidím!“ přiznal jsem. „Ale co to jen může být? Zvíře nebo člověk?“

„Zdá se mi, že je to kůň,“ řekla sestra.

„Ne, to není kůň, to je jistě člověk,“ tvrdil Karlík.

Všichni tři hleděli jsme upřeně na horu. Bylo viděti, že to černé, ne větší než tečka, pohybovalo se pomalu, ale stále. Tu šlo níž, tu šlo na pravo, tu na levo.

„Nechápu, co ten člověk dělá na hoře? Je-li to vůbec člověk . . . . Přece tam tak vysoko není ani žádná cesta,“ poznamenala Bohuša.

Sedli jsme na blízký balvan vyčnívající ze země a pozorovali dále podivný zjev. Tajemný poutník nezmizel. Pokud bylo možno poznati, sestupoval s hory.

„Zdá se mi, že jde k nám,“ řekla po chvíli sestra. „Možná, že chce u nás přenocovat . . .“

„To by bylo dobře!“ zvolal Karlík. „Vyptal bych se ho, jaké je to tam na hoře. Ještě nikdy jsme nebyli tak vysoko.“

Hádali jsme, jak dlouho to asi potrvá, než poutník přijde k nám, ale v tom náhle zmizel našim zrakům, jako by se byl propadl do země. Byl tehdy sotva v polovině silného svahu hory.

Rozběhli jsme se domů, abychom to pověděli mamince. Seděla právě u otevřeného okna a pletla punčochu.

„Nikoli, můj malý příteli! Ten se jmenuje Haldor a já se jmenuji Harald. Kdybych byl prokletý, nebyl bych sem přišel.“

„A kde bydlíte?“ ptal jsem se.

„Bydlím ve velké dolině s druhé strany hory.“

„A znáte Haldora Helgasona?“

„Ovšem že ho znám. Jsme blíženci.“

Znovu ustoupili jsme o krok do zadu, ale náš strach se už značně zmenšil. Prohlíželi jsme si neznámého od paty k hlavě, až jsem se konečně zmohl znovu na otázku: „A kde je nyní váš bratr?“

„Toho nikdo najisto neví. Stále ho ještě hledají.“

Šli jsme tedy s Haraldem k domu, při čemž řekl jsem tiše Karlíkovi: „Běž za maminkou a řekni jí, že právě přišel ten člověk z hor a chtěl by u nás přenocovat.“

Karlík běžel a za chvíli ukázal se již s matkou. (Pokračování.)

Finské národní hádanky.

Co je tak malé, že může státi v kočičí stopě, ale do chléva se nevejde?
(Tyč na chmel.)

Ač je na světě, co svět světem stojí, přece nikdy není starší, než tři týdny.
(Měsíc.)

Jde to na pole malé jako blecha, vrací se to veliké jako klubko.
(Řepa.)

Malé nebe pouští hustý déšť.
(Síto.)

Kolik hřebíků potřebuje dobře kovaný kůň?
(Ani jeden.)

Ve kterém domě byly dvě ženy, každá měla u sebe své dítě — a byly to jen tři osoby.
(Babička, matka, vnouče.)

Jak hluboké je moře tam, kde je nejhlubší?
(Ne hlubší, než co bys kamenem dohodil.)

Kdo jde dál, než cesta vede?
(Chmel, který přerůstá tyč.)
Přel. Otto F. Babler.

Vzpomínky našich čtenářů na „Anděla Strážného“.

Ctěný pane redaktore!

Srdečně Vás zdravíme a sdělujeme, že 1. číslo „Anděla Strážného“ jsme obdržely a byly jsme potěšeny. Spisovatelce L. Grossmannové-Brodské přejeme hodně zdraví a Božího požehnání. Krásně píše ve své vzpomínce „Před 40 a více roky“. Máme před sebou ročník III. „A. S.“ z r. 1883. Je úplně sešlý, zažloutlé a otřepané listy. Není v něm, jak píše spisovatelka, tolik moderních obrázků, jako v dnešních číslech „A. S.“, ale ty, které jsou v něm, jsou tak milé, tolik krásných povídek, hádanek a básní. Zvláště ty od „Strýčka Ambrože“. Zajisté, že nám i jeho podobiznu některé příští číslo „A. S.“ přinese. (Pozn. red.: Budě v budoucím ročníku!).

Pro nás mají ty staré ročníky zvláštní kouzlo. Mnohokrát a mnohokrát jsme byly vyplísňeny od maminky, že zanedbáváme jinou práci a že prý bychom se stále prohrabávaly jen v těch „Andílkách“. Avšak i maminka s tatínkem rádi čtou „A. S.“ a když

si nevíme rady s hádankami, někdy nám i pomohou. A dědoušek, jehož přičiněním se nám ty staré ročníky dochovaly — jest mu 86 let — také se rád ještě do „Andílka“ podívá. Od války máme všechny ročníky vyvázány a za hádanky jsme také již několik pěkných knih obdržely. Jen soutěže znalosti se my ubožáci s obecnou školou nemůžeme zúčastnit, poněvadž nás středoškolaři daleko předčí.

Předplatné zašleme v nejbližších dnech. Tatínka máme již půldruhého roku nemocného, takže jsme zbaveni všech vyživovacích prostředků, ale těch 9 Kč na předplatné rády ještě obětujeme.

Se srdečným pozdravem

Ludmila, Marie a Anežka Poláčkovy.

V Kobylnicích dne 1. září 1929.

Koutek pro ruční práce.

Dnes přikročíme již k práci. Postup bude následující: 1. rozebereme knihu na archy, 2. vlepíme předsádku, 3. sešijeme knihu a naklízíme hřbet, 4. ořízneme knihu a zaobalíme hřbet, 5. upravíme hřbetník, 6. zavěsíme desky, 7. protáhneme hřbet a polepíme desky, 8. knihu vylisujeme.

1. Rozebrání knihy.

Knihu dostáváme zpravidla brožovanou: sešitou buď nití nebo drátky s naklizeným hřbetem a obálkou z tuhého papíru. Nejprve utrheme obálku a na obnaženém hřbetě přeřízneme opatrně všechny nitky, které opět opatrně vytáhneme; jsou-li archy sešity drátky, otvíráme arch po archu, drátky nožem rozevíráme a vytahujeme (dáme pozor, abychom se o drátky nezranili!). Pak oddělujeme kostkou arch po archu a se hřbetu archu kostkou neb nehtem seškrabujeme uschlý kliš, ale opatrně, abychom hřbet nepoškodili. Kdybychom při tom hřbet protrhli, ihned díрку kouskem papíru přelepíme. U každého archu se přesvědčíme, je-li správně složen; chybný znovu správně složíme. Každý arch sklepneme o stůl hřbetem a pak horní stranou, t. j. tou, která byla rozřezána; to se činí proto, aby všechny listy v archu správně se usadily. Skládajíce archy rozebrané knihy, nemusíme se divati na čísla stránek; každý arch označen jest na první stránce dole (obyčejně v pravém rohu) číslem postupným a tatáž číslice s hvězdičkou jest na tomtéž místě následujícího listu. Toto číslování, které označuje postupně archy knihy, nazývá se signaturou.

2. Vlepení předsádek.

Když jsme archy knihy rozebrali, jich hřbety od klišu očistili a sklepaním o stůl urovnali v nich listy, vezmeme první a poslední arch, abychom k nim přilepili předsádky. Co jest předsádka, jsem Vám řekl minule.

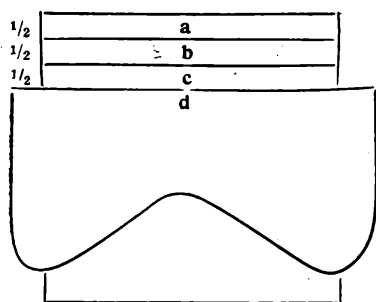
Nejprve si předsádku připravíme: z předsádkového papíru, který jsme si koupili v papírnickém obchodě, uřízneme čtyři listy předsádky stejné výšky s knihou, ale šířka předsádky je o $\frac{1}{2}$ cm větší než šířka knihy. Předsádka, která bude vlastně držeti knihu v deskách, se činí ještě pevnějším ochranným papírem, k němuž použijeme silnějšího papíru novinového. Tyto ochranné papíry si uřízneme dva, výšky knihy a široké 4—5 cm. Předsádka na začátku i na konci knihy skládá se tedy z dvojlistu předsádkového papíru a jednoho listu ochranného papíru. (Jeden list předsádky s ochranným papírem bude přilepen na desku a druhý zůstane volný). Předsádkový papír bývá buď jednobarevný, t. j. na obou stranách téže barvy, neb dvojbarevný, t. j. na jedné straně barevný (obyčejně vzorkovaný) a na druhé straně bílý. Je-li předsádkový papír dvojbarevný, tedy složíme dvojlist předsádky tak, že barevné strany jsou obráceny k sobě dovnitř a bílé ven; rozevřeme-li pak desky vyvázané knihy, objeví se nám barevné stránky předsádky.

Když jsme si připravili dva dvojlisty předsádky a dva ochranné papíry, přikročíme k vlepení předsádek (obr. 1.) Na pracovní podložku, t. j. noviny neb jiný papír položíme ochranný papír (a), na něj o $\frac{1}{2}$ cm níže jeden list předsádky (b), o $\frac{1}{2}$ cm níže opět druhý list předsádky (c) (barevné strany k sobě!); na tento druhý list předsádky položíme opět o $\frac{1}{2}$ cm níže nějaký papír (d) jako ochranu při natírání lepem, abychom totiž natřeli lepem jen povrch $\frac{1}{2}$ cm široký; nyní se přecínající ($\frac{1}{2}$ cm) okraje

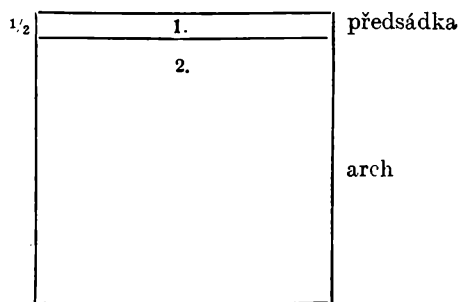
ochranného papíru a obou listů předsádky natrou lepem. Na to položí se horní list předsádky (c) na spodní (b), obojí pak na ochranný list (a), takže všechny tři listy slepí se pruhem $\frac{1}{2}$ cm širokým. Konečně na tyto tři slepené listy předsádky položíme první arch knihy (obráceně, t. j. titulní stránkou na předsádku) opět o $\frac{1}{2}$ cm níže, takže okraj předsádky (1) $\frac{1}{2}$ cm široký, natřený lepem, přečnává hřbet archu (2), (obr. 2.). Nyní přečnávající okraj předsádky (a) přehneme přes hřbet archu (b), takže předsádka se natřeným pruhem přilepí na arch. Arch s přilepenou předsádkou dáme do lisu. (Za lis nám poslouží dvě deštičky velikosti knihy, zatížené nějakým těžším předmětem, třeba kamenem). Stejně pak vlepíme předsádku k poslednímu archu knihy; ten klade se na předsádku tak, že poslední stránka knihy leží na předsádce.

Tím dnes skončíme. Zdraví Vás

strýc Vojtěch.

obr. 1.

obr. 2.

O K É N K A.

Sochař Frant. Úprka, bratr malíře Joži Úprky, zemřel v neděli 8. září v Tuhoměřicích u Kladna ve věku 61 let. Naši čtenáři se jistě pamatují na celou řadu pěkných obrázků jeho uměleckých sochařských výtvorů, které jsme přinesli v minulých ročnících „A. Strážného“. Zvláště jeho postavy slováckých šohajů, maminek a stařenek, plné života, radosti i stesku, mluví k srdci každého diváka. Zesnulý umělec byl pochován ve své rodné obci Kněždubu u Strážnice.

Ve Svaté zemi došlo v měsíci září ke krvavým bojům mezi starousedlým obyvatelstvem arabským a mezi přistěhovanými židy, kteří usilují o to, aby obnovili zase v Palestině svůj samostatný židovský stát.

Cestu kolem světa vykonala v září šťastně velká německá vzducholod' „Graf Zeppelin“. Cesta netrvala ovšem 80 dní, jako ve známém románě Verneově, ale jen něco málo přes týden.

Hrdinná klášterní sestra. Nedávno přinesly noviny zprávu o velikém požáru, který zachvátil katolický klášter sv.

Patrika na ostrově Hayland u Portsmouthu. Při něm ukázala neobyčejné hrdinství představená kláštera sestra Celestýna, která věnovala celý svůj život péči o chudé dívky, zvláště o děti opuštěné a osiřelé z nejhudších částí Londýna. Množství těchto dětí ve věku od 6 do 14 let bylo vychováváno v klášteře. Jakmile vznikl požár, tu představená spolu s ostatními sestrami s nasazením vlastního života hleděla zachrániti z plamenů především děti. Také se jim to podařilo. Když bylo poslední dítě šťastně vyneseno, vzpomněla si představená ještě na nejsv. Svátost Oltářní v kapli klášterní. Vrátila se pro ni do hořícího kláštera, byla však obklopena kouřem a plameny a těžce popálena, takže klesla v kapli a uhořela. Když tam vnikli hasiči, našli již jen její zuhelnatělou mrtvolu. Božský Spasitel nenechal jistě bez odměny velikou obět její hrdinné lásky!

Zdvořilost nikdy neškodí. Před dvěti lety — napsal nedávno jeden anglický časopis — sedělo malé dvanáctileté děvčátko před chudobnou chaloupkou

svých rodičů, když tu vyšel ze sousedního domku venkovský lékař, který tam byl navštívit nemocného a chtěl právě vstoupit do svého kočáru. Dítě vyskočilo, lehce se uklonilo a pozdravilo starého pána tak vlídným a teplým dětským úsměvem, že lékař dojat slíbil, že ve své závěti vzpomene si také na děvčátko. A svůj slib vyplnil. Děvče, kterému je nyní 20 let a právě se chystá vstoupiti ve stav manželský s chudým rolníkem, bylo pojednou překvapeno zprávou, že mu onen lékař odkázal ve své závěti pěknou sumu — 5000 liber šterlinků.

„Ruku líbám!“ Když se pan prezident na brněnské výstavě loučil s dětmi,

zavolalo naň kteréśi děvčátko: „Ruku líbám!“ Pan prezident se zastavil a pravil: „Když se řekne „S Bohem!“ to stačí.“

Písmo svaté bylo přeloženo v minulém roce do nových 14 řečí, takže dnes je vytisknuto již v 605 jazycích. Žádná kniha na světě nebyla dosud tak rozšířena!

Modlitba „Zdravas Maria“ bude napsána ve 150 různých jazycích na zdech kostela, který se právě staví nedaleko Jerusalema. Modlitba „Otčenáš“ jest podobně napsána již dávno na stěnách jiného kostela jerusalemského.

Nové dobré knihy.

„**Svatý Grál**“. Před několika lety přinesl „Anděl Strážný“ ukázky z básnických legend o sv. Grálu, drahocenné to míse, v níž prý jedl P. Ježíš při poslední večeři a do níž prý pak Josef z Arimatie zachytil krev z ran Kristových. Napsal je náš milý spolupracovník básník **F r a n t. S t r í ž o v s k ý**. Nyní právě vydal celou knihu těchto svých krásných básní. Jsou ukončeny legendami o sv. Václavu, jakožto „posledním králi sv. Grálu“. Všechny jsou psány jasným a lehkým slohem, takže jim porozumí i každé vyspělejší dítě. Knížka je vydána ve velmi pěkné umělecké úpravě s kresbami malíře Břet. Štorma a hodí se proto i za něžný dárek. Její cena je poměrně nízká: stojí 15 Kč, v původní celoplátěné vazbě jen 24 Kč. Vydala ji Maticе Cyrilometodějská v Olomouci, ale opatří vám ji i knihkupectví Občanské tiskárny v Brně.

„**Duše dítěte**“. Pod tímto názvem vyšel právě ve 2. vydání pěkný spisek o Vítu de Fontgallandovi, cílém a nadaném chlapci francouzském, který od časného mládí přistupoval denně k sv. přijímání a tak dosáhl i při svých dětských chybičkách velké dokonalosti. Ačkoliv zemřel teprve před 4 lety, stal se jeho život příkladem nesčetným jiným dětem ve Francii i jinde. Doporučujeme proto tyto milé vzpomínky

matčiny na zemřelého chlapce i našim dětem. Knížka, kterou přeložil Jak. Rozmahel a vydala Občanská tiskárna v Brně, stojí jen 3.50 Kč.

Výběr knih pro mládež bývá velmi těžký, a ten, kdo kupuje knihy jen dle lákavé obálky nebo líbivého titulu, je často zklamán bezcenným i závadným obsahem. Proto přijde jistě vhod každému pomůcka, kterou vydal právě odbor Spolku katolického učitelstva na okresu hustopečském pod názvem „Výběr hodnotné literatury pro školní mládež“. Jsou tu stručné, přehledně uspořádané posudky asi 500 knih pohádkových i povídkových s udáním, pro který stupeň věku se hodí. Sešit stojí 4 Kč a možno jej objednat u Boh. Bočka, učitele v Rajhradě.

Životopis nového světce, sv. Jana Maria Vianneye, faráře Arského, vydalo nakladatelství Kropáč a Kucharský v Praze. Napsal jej prelát Fr. Vaněček. Vkusně upravená knížka se 6 obrázky stojí 5 Kč. Možno ji dobře doporučiti dospělejším čtenářům.

Hlas malého Petřika, časopis dítek, jež často, ba denně přijímají Nejsvětější Svátost Oltářní, vydává dp. Fr. Strnad v Boskovicích. Doporučujeme jej našim čtenářům jako výborné doplnění „Anděla Strážného“!

Záhonek mladých.

Matka.

Jen jedno v širém ve světě
nad všechny slasti v žití
mi v pouti mojí v životě
jak jasné světlo svítí.

Jen jedno v širém ve světě
nad všechna jména svatá,
jak růže krásném ve květě —
to matička má zlatá.

Byť vlasy jíní protkalo
a tváře ryjí vrásky,
necht' cokoliv mne potkalo —
vždy plna něžné lásky.

Když první ze rtů slovíčka
nám naše zazvonila,
tu láskyplná matička
modlit nás naučila.

Buď zdráva, milá matičko,
za starost, práci tvoji,
mou lásku teď ni po smrti
žádná moc nerozdvojí.

V. Otoupalík, Troubsko u Brna.

Velebná svátost.

Tichá záře, tichá záře
rozlévá se kol oltáře,
proudy jasu od pramene
svítí jemně v srdce vřelé.

Z hořící jak lampy svítí,
vonný chléb je tady zřítí,
Kristovo to tělo sladce chutná,
potěšuje srdce smutná.

Tělo, které zžehly strasti,
mění se v chléb rajske slasti,
srdce čisté láskou sytí,
proměňuje lidské žití.

Krev, jež tekla s dřeva kříže,
polehčuje všecky tíže,
jako krupěj na květ padá,
vlahou její srdce zmladá.

Alois Tyl,

klášter Bílsko u Litovle, Morava.

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

V botanické zahradě. Žáci třetí třídy obecné školy navštívili botanickou zahradu. Pan učitel vysvětluje žáčkům, ukazuje a najednou povídá; „Podívejte se, hoši, tady kvete tabák!“ — „A kdy dozrají na něm doutníky?“ ptá se jeden malý mudrc.

Také zásluha. Frantík: „Teď mi musíš, Liduško, dát půl toho koláče! Kdybych tě nebyl tloukl, nebyla bys plakala a maminka nebyla by ti koláč dala!“

V přírodopise. Učitel: „Tučku, vyjmenuj mi šest zvířat, žijících v polárních krajích!“ — Tuček: „Čtyři lední medvědi a dva tuleni.“

Jeho měřítko. Karlíček: „Prosím vás, maminko, dejte mně ještě trochu cukroví!“ — Maminka: „Už ne, dostal jsi stejně jako Jiříček.“ — Karlíček (plačky): „Ba ne, maminko. Jirkovi je už špatně a mně ještě ne!“

Studentské perličky ze školy. Sienkiewicz líčí boj s křížáky v historickém románě „Kříž u potoka“. — Sopka je hora, která má nahoře díru. — Těleso je neprůhledné, když jím nelze prostrčiti ruku. — Karpaty se táhnou od začátku až do konce. — Máme-li vypočítati rovnici o dvou neznámých, musíme se s nimi seznámiti.

Soutěž znalosti.

Kdo to ví?

1. Kde se narodil Beneš Metod Kulda?
2. Kdo byl Tomáš Štítný?
3. Které chrámy se jmenují „basi-liky“?
4. Proč nemám kouřiti?
5. Co dělám, když se poraním?
6. Co je to syrob?

Za obsah odpovídá E m a n u e l M a s á k. — Vydává svým tiskem a nákladem
Občanská tiskárna v Brně.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

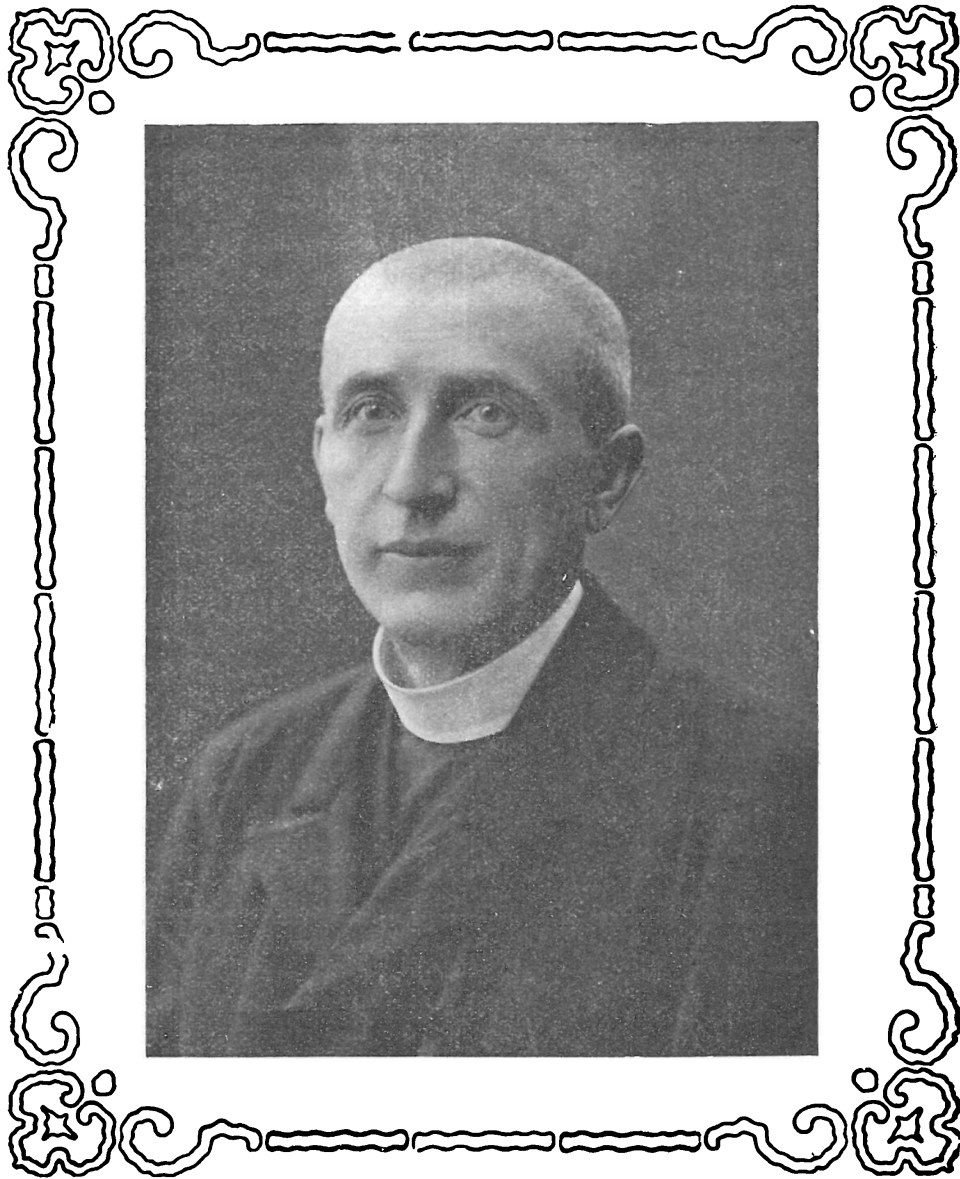
LISTOPAD 1929.

ČÍSLO 3.

Matka teskni u hrobu . . .

V. Antoš.

Jan Vyhlídal.

Ještě před několika málo lety přinášel „Anděl Strážný“ dlouhou řadu „Slezských pohádek“, psaných původním slezským nářečím. Jejich spisovatel J a n V y h l í d a l náleží k nejstarším a také nejpilnějším našim spisovatelům katolickým a zaslouží plnou měrou, aby se také naši mladí čtenáři seznámili s jeho činností.

Jan Vyhlídal narodil se dne 27. dubna 1861 v Hluchově u Prostějova. Gymnasium i bohosloví studoval v Olomouci. Jako kněz působil ve Velké u Strážnice, v Dobroměřicích na Hané, v Jaktari u Opavy, v Hulíně, v Lobodicích u Tovačova a konečně ve Švábenicích u Vyškova.

V posledních letech žije na odpočinku ve Vyškově, ale při tom stále literárně pracuje: píše horlivě do novin a časopisů a vydává nové knihy, tak jako činil vedle svých kněžských povinností po celý život.

Jeho prací a spisů je tak veliký počet, že je nemožno vypočítati všechny v tomto krátkém článku. Nejvíce jich jest věnováno t. zv. l i d o p i s u a národopisu. Vyhlídal žil stále mezi venkovským lidem v různých krajích naší vlasti, na Slovácku, ve Slezsku i na své rodné Hané, a všude všímal si bedlivě jak jeho povahy, tak i starých obyčejů, písní, tanců, krojů i pověr, pověstí a pohádek. Aby je zachytil i pro budoucnost, procházel mnohé kraje dědinu za dědinou, studoval, sbíral a všechno si zapisoval a výsledky svých studií uveřejňoval pak v odborných časopisech i v samostatných knihách, jako jsou na př.: Slezská svatba, Kresby ze Slezska, Pod jařmem, Naše Slezsko, Čechové v pruském Slezsku, Pod perutěmi pruského Orla, Z hanáckých dědin a měst, Rok na Hané, Obrázky z mého hanáckého alba, Malůvky z Hané, Z hanáckého kraje a j.

Aby učinil tyto své národopisné práce pro čtenáře zajímavějšími, podává je nejčastěji ve formě p o v í d e k či raději „o b r á z k ů“. Vylučuje v nich celý život Hanáků z dob starších i nejnovějších, jejich světlé i stinné stránky, a to vždy věrně podle skutečnosti. Při tom leckdy napomíná i kárá své krajany, ale také rád se zasměje jejich veselým příhodám nebo vtipným žertem a zdravým humorem okořeněnou mnohou trpkou pravdu. Vydal i celé knihy těchto h a n á c k ý c h h u m o r e s e k, na př. Znáš ten kraj, kde hanácké palmy kvetou, Veselé obrázky z Hané, Hanácké humoresky a j.

Děti mohou býti nadto vděčny Janu Vyhlídalovi, že i na ně pamautoval: zachytil celý jejich život, hry, zábavy, písně a obyčeje v pěkné knížce „H a n á c k é d ě t i“, jež vyšla právě před 20 lety v Brně. A také z jiných jeho knih dala by se sestavit pěkná sbírka obrázků o dětech. M.

F. H á j :

Kájovy trampoty.

(Pokračování.)

V.

Kája šel po ránu k lesovně s jistými obavami. Týna mu včera večer pošeptala: „Ať tě ani nenapadne zas tak časně burcovat. A jestli, to budeš koukat, co ti udělám!“

„Copak kdyby věděl, že jen nákou tu žderchu by dostal, to nic není, od Týny to taky skoro nebolí, protože je taky jako naše,“ uvažuje v duchu Kája, „ale což když Týna něco jiného? Že je moc brzo, je pravda, ale to je zrovna v lese nejlepší.“

Docela něžně zaklepal na Týnino okno proutečkem. Jen ji poprosil, aby probudila Zdeňu, že mají dnes moc práce.

Týna se vzbudila a hned se domyslíla. A protože opravdu zbytečné vstávání ji náramně rmoutilo, řekla si, že to Káju odnaučí. Přetáhla

šaty přes hlavu a už byla na dvoře. Kývala na Káju a šeptala: „Musíš mi pomoci chytit tu strakatou slepici, Pipšu, víš?“ otvírala pomaličku dveře kurníku. Než se Kája nadál, šups tam s ním. Zastrčila závoru a řekla: „Tak! A teď si třebaš kokrhej nebo si vlez do posady, a já si jdu ještě lehnout. Já tě tomu rannímu burcování odnaučím.“

Kája v první chvíli byl jako omámen. Slepice spustily povyk, sekaly křídly a kohout divoce pobíhal, jak by je chránil. Teprve když se Kája ani nehnul, tišily se.

„Taáák!“ diví se Kája. „A to jsem dopad! Týna mě zavřela do kurníku! Má zlatá maminko, kdybyste tohle věděla, to bych dostal! Jestli mají slepice čmelíky, abych se celý den udrápal, a bude po všem. To je tu horko! A nic hezky. Slepíčky nic nechodí v noci ani ve dne do koutka jako pánovic prasátko. Těm je to dočista jedno. A on je bos. To aby si teplou vodou myl nožičky kdo ví, jak dlouho. A nad ním sedí jich kolik. No jestli něco utrousí jemu na hlavičku, — musí hodně do koutka se ukrýt. Fro pána krále, což pak on mohl vědět, že v tom koutku sedí kvočna na vajíčkách? A když se tam štrachal, vylítla celá rozježená. Křídla měla roztažená, rozkvákala se a rovnou se hnala po jeho nožičce. „Klof“ — až do krve a „klof“ — zas do krve. Kája se rychle shýbl, chytil obratně kvočnu, vstrčil ji do posady hlavou ke zdi. Věděl, jak ucítí pod sebou vejce, bude sedět dál. Potom opatrně se točil do druhého kouta. To už zas slepice poplašeně se čepejřily, děsily, přebíhaly a přeletovaly sem tam. V tu chvíli také ohnal se Kája rukou po zádech a druhou po rameni. „Čmelíci,“ řekl si tiše. „To by měla vzácná paní špatnou radost, kdyby věděla! A co on si tu počne, než Týna přijde pustit slepice? Maminka by třebaš řekla: „Můžeš si nahlas počítat! Ale to by si dal! Začne něco nahlas a slepice mu budou lítat po hlavě. To by spíš mohl počítat čmelíky, kterých už má jistě aspoň 10 a nestačí se ohánět a udrbávat.“

Víckrát už nebude Týnu budit! Po druhé by ho mohla vstrčit třebaš k prasátku, a to by bylo teprve krásné. Ať chodí prasátko do koutka, přece jen se řekne „prasečí chlívěk“. No, jestli bude ještě Týna žalovat, tak to dnes dopadne moc špatně. To z toho může koukat ještě krupková kaše s česnekem. Kdyby to věděli kluci anebo třeba jen Vojta Brabenecovic, do smrti by byl pro posměch. Teď už ví, co je to „světské hanby“, jak se večer modlí s maminkou poslední „Otčenáš“, a maminka říká: „Aby nás Pán Bůh světské hanby chrániti ráčil!“ Tu by měl, kdyby kluci věděli!

A klofla kvočna pořádně. Pálí to! Kdyby mohl aspoň nožičky ve studené vodě vykoupat! Má je hodně zakrvácené a ráno si čistou košilku vzal, a vida! Na rukáv, pro pána krále, taký „kec“ spadl s bidýlka. To slepička. Víckrát na Týnu klepat tak časně po ránu nepůjde! Nic to tady nevoní. Rukáv košilky aby si potom zapral v potoce, a nejlepší, aby tam vlezl celý. To to bolí! Potom se řekne „slepice!“

Už mu stékají potůčky potu po obličejí i těle. Zdá se mu, že je v kurníku už celou noc.

podiv nad tím, zaujal její oči druhý kus koláče. Když dojídala, zasvítila jí očka: „To bude teďka Kája krásně kokrhát, když to okoukal „u huby“.

Kája rozhodně neměl rád, když mu někdo věnoval tolik péče jako právě teď vzácná paní. Předně, moc nerad byl před vzácnou paní a Týnou jen tak docela i bez košilky. To není přece maminka. A byl nesmírně rád, když měl na sobě zase čistou košilku a kalhotky a hned řekl: „Tu vodu po sobě si, prosím, vynesu, a to jsem moc rád, že mám zas něco na sobě!“

Paní lesní přes jeho protest mu ještě zvlášť vymyla klofnutí od kvočny, dost hluboké, pomázla hojivým balsámem a zavázala s poznámkou: „Tentokrát vodu vynesu Týna, Kájo, a kdyby tě klofnutí bolelo, pověz! Slepíčí zobák není zrovna tou nejčistější věcí na světě.“

Vymydlený, čistý Kája jde do kuchyně. Zdeňna s pocitem naprostého uspokojení seděla na židli. Zavolala: „Kájo, zakokrhaj! A tos byl v kurníku přes noc?“

Dostala od maminky žderchu a napomenutí: „Nemysli, že ty koláče byly jen pro tebe! Je tu taky Kája! A o kokrhání, to si nech, dcerunko! Dnes mně, zejtra tobě! Ty mlč! Týna se spletla a dost!“

Kája byl opravdu při náramné chuti. Ještě štěstí, že paní lesní upekla reveňový koláč včera na tři plechy! „Kakó“ dostal dnes třikrát. a potom vyběhly děti z lesovny.

VI.

„Na ranní hodinu, co má zlato v ústech, je už pozdě, Zdeňno,“ říká Kája, „to by nás mohl pan učitel vyhodit. Na toho si přivstaneme zejtra po ránu. Ale doběhneme k tetě kovářovic se zeptat, jestli je opravdu čertem roubovaná.“

Se zájmem zadívala se Zdeňna na ovázané nožky Kájovy.

„Kohout?“ zeptala se stručně.

„Ne, kvočna!“ stejně stručně odpověděl Kája, a Zdeňna se víc neptala.

Daleko víc ji zajímaly velké, tmavě červené lesní maliny. Byly jako med sladké, voněly lesem a byly výborné.

„Po polednách na ně půjdeme a odneseme do školy, do fary a Štulcovům,“ rozhodovala Zdeňna.

Cesta se úžila, staré vysoké olše ji ztísnily, do široka rozběhlé borovice ji šířily. V tom červencovém horkém ránu nic v lesích se nehnulo. Jen listí osyk nepřetržitě se chvělo. Zdeňna zůstala stát u skupiny vysokých osik. „Řek' bys, hnedle jako břízy, vid'? Jenže mají tmavý peň a jsou takové smutné. A jejich lístky pořád a pořád se třesou. Kájo, proč?“

„Protože, Zdeňno, na osice zrádce Jidáš se ‚ověsil‘. Jidáš, který zradil Krista Pána.“

„Tak proto,“ vzdychla zamyšleně Zdeňna a dodala: „Ty taky víš všechno na světě. Ale tohle je moc hezké. Kdyby se na osice ‚ověsila‘ teta kovářka, co myslíš, to by potom všechny osiky křičely: ‚Copak nemohla jít jinam?‘“

Kája poctivě vyložil, co a jak. Pan řídící i v smíchu povážlivě vrtěl hlavou: „Ani bych vám, děti, neradil! Paní kovářová je náramně řečná, já bych jí takovou otázku nepoložil.“

„Ju, pane řídící,“ usmál se šelmovsky Kája, „vy, prosím, byste ani nemohl, protože už nemůžete tak utíkat jako my. A to, prosím, pan řídící na houbách? A taška ještě prázdná.“

„Nerostou tady, Kájo, nerostou. Chodím tu už hodinu a nikdež ničeho. Musím do podrostu.“

Kája i Zdeňa se rozběhli očima vpravo i vlevo. „Že nerostou, pane řídící?“ usmál se Kája. „Jestli by to mohly být mladé kořenáče?“ zadíval se na něho sazovýma očima otázkou.

Pan řídící kýval hlavou: „Na ty právě jsem šel. V octě zavařené jsou lepší než hříbky.“

„A těch tu, prosím, roste!“ Rozběhl se Kája vlevo, Zdeňa vpravo. S údivem se díval pan řídící, jak děti přinášely krásné tvrdé kořenáče zrovna z míst, odkud se vracel. Kája s dovolením vzal tašku, a než pan řídící vykouril půl portorika, byla taška navršená vybranými krásnými mladými kořenáči i hříbečky jedna radost.

„Tyhlety hříbečky se světle hnědou hlavičkou jsou tamhle z tyčkového lesa, tyhlety skoro bílé — tamhle ze smrčí. Tak, pane řídící, jsou tu nebo ne? A všechny tvrdé jako kamínky. To já jsem, prosím, taky nevěděl, že zdravá houba musí být tvrdá. To já jsem se hnal vždycky jen po těch křapáčích, které naše maminka nechala stát, a tak mi potom řekla: ‚Velká měkká houba je stará houba. I kdyby to hřib byl, je nebezpečná! Ty mi domů nenos! V takových rozměklých křapáčích už se dělá jed. Tak od té doby беру jen tvrdé. A to jsem se zapovídal! Naše maminka by řekla: ‚Kdybys radši odnesl tu tašku do školy! Tak prosím, už běžím. Zdeňo, pojď!‘“

(Pokračování.)

J i ř í S a h u l a :

Vichřice a lipka.

Když zahučela prudká vichřice, zasténala štíhlá lipka: „Proč tak nemilosrdně vrážíš do mého listoví? Větvičky mé se bolestně klátí, prohýbám se tolik, že div se můj peň nezlomí.“

„Jsem tvou přítelkyní,“ odvětila vichřice. „Připravuji a otužuji tě na horší ještě svízele zimní. Střesu s tebe obtížný hmyz, servu listí nažloutlé, které ti je pouze obtíží, a ulomím dvě chřadnoucí větvičky, které ti nejsou k ozdobě. Nadto přináším husté mraky, jichž vláha tvé kořeny znamenitě občerství. Je potřebí, aby sis zvykala na nepohodu již v mládí a v zápasu zesílela pro budoucí léta.“

Jen takový člověk dospělý těžké chvíle statečně překoná, který již v letech jinošských různým bouřím chrabře vzdoruje. I vichřice, jež do našich čel ostře dují, bývají nám k užitku.

Sv. Vit.
Socha na Karlově mostě v Praze.

J. Marcol Svoboda:

O opici Gogovi.

III.

Za teplých červnových dnů pobýval Gogo na dvoře od časného rána. Nic se tam nehnuo, aby toho nezapozoroval. Seděl takřka na vyhlídce u školních dveří a mhouřil přikrčen do kouta oči před ostrými paprsky, jež však měl rád, jak jeho hlasité „mhm, mhm“ prozrazovalo. Tak dělal jen při dobrém obědě!

Když dostal Sultán snídání, vyskočil vždy Gogo jako šipka ode dveří a už byl u něho. Nastala mu denní dobrovolná povinnost hladiti Sultána při jídle po nose! Jakmile se na dvoře objevila paní řídící nebo služka Apolena, už byl zase u nich. Do zahrady ho však nebraly, nýbrž uvázaly na řetěz u šopy, jinak by přeskočil plot a zahradu zpustošil.

Apolena uvazovala Gogo u dveří při škole, měla s ním zkušenost! Když po prvé ohledávala slepice, nemají-li vajíčko, aby snad nezanášely k sousedům, Gogo uvázaný u šopy vyváděl takové skoky a přemety, že slepice v šopě poplašil a Apolena jich nemohla chytiti! Ale navždy mu utkvělo v paměti, co tehdy viděl.

Smutné chvíle mu nastávaly, když byly děti ve škole. Josífek by si byl rád s ním hrál, ale nešlo to. Sultán po snídání lehl si na sluníčko a podřimoval, aby nahradil, co nočním bděním zameškal. Ještě že dědeček si někdy sedl vedle něho na schody a vyhříval svá revmatická záda!

Ten dědeček byl tuze hodný pán. Byl to tatínek paní řídící. Byl také učitelem jako teď jeho zeť, pan řídící. Žil už přes deset let u řídících ve výslužbě a měl přes sedmdesát let, ale byl ještě čiperný a veselý, třeba ho někdy revma hodně v zádech zlobilo!

Po přestávce o desáté jídával dědeček za pěkného počasí přesnídávku. Třebaže děti na Gogo pamatovaly v přestávce, kdy dostal kousků chleba a mlsů dosyta, přece se vždy těšil ještě na svůj podíl od dědečka, který mu dal ochutnat ze všeho, jenom vína ne! A to Gogo mrzelo nejvíce, mručel nespokojeností, kdykoliv dědeček z pohárku pil.

Jednou zase dědeček snídal na dvoře a Gogo hopkal okolo něho, inu, jako opice! Lačně hltal drobtý, jež mu dědeček házel! Vtom zavolala z okna paní řídící: „Tatínku, pospěšte do kuchyně, jest zde listonoš, má pro vás doporučený dopis!“

Dědeček nechal snídání a pospíchal do školy. Gogo osaměl. Na stole vonělo uzené a jeho vůně lehtala nozdry Goga. S počátku se díval po dveřích, kdy se dědeček vrátí, ale když dlouho nešel, skočil na stůl a podíval se, kolik toho ještě jest! Naráz viděl láhev s vínem! Jeho dávná touha se může uskutečnit! Uchopil ji do tlapek, odzátkoval, jak vidíval u dědečka, a pil a pil! Neznámá rozkoš na jazyku tak ho ohlušila, že ani nepozoroval, že se dědeček vrací! Teprve jeho výkřik jej vzpamatoval, skokem byl dole a láhev spadla za ním!

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Měla chudobná matka vdova synka a tomu říkali Bibian. On pro toto podivné jméno již jako malý chlapec býval pro posměch svých kamarádů a později spolužáků ve škole. Rozpustili chlapi si jej dobírali, pokřikující naň všelijak a jeden obzvláště vykutálený klouček měl ve zvyku říkati: „Jak se vlastně jmenuješ?“

„Cožpak to nevíš?“ řekl tázaný; „moje maminka mně doma říká Bibian.“

„Bebean?“ znovu pokoušel chlapec.

„Ne, Bibian!“

„Bubuan, Boboan,“ povykovali se smíchem druzí a rozlítostněný synek vdovy s pláčem vždycky domů ubíhal, tak mu posměch kamarádů pokazil každou hru a nevinnou radost.

Nadarmo domlouvala mu matka, aby si z toho nic nedělal a bude-li se dobře učiti a stane-li se řádným člověkem, že se později bude moci nejednou tomu posměváčkovi na konec sám vysmáti. — Milý Bibian jen se trápil a když odrostl a posměchu neubývalo, řekl, že půjde do světa.

Jeho mamka souhlasně řekla: „Máš pravdu, synáčku; jen jdi, aspoň něco uvidíš a poznáš. Ten z toho nikdy nezmoudřel, kdo jen stále doma za pecí vězel. Snad tě ve světě potká štěstí a potom budeme spokojeně zase spolu živi.“

„Zavolej ho sem!“

„Až budu hloupý, ne?“

„Musí jít se mnou!“

„Nepůjde, zachráním jej!“

„Jen se opovaž! Potom si chytinu tebe!“

„Láry, fáry, mně nenaženeš strachu, černý brachu,“ smál se Bibian a čerta tolik spletl, že tento řekl na konec: „Takhle bychom nikam nepřišli, ale víš ty, co? Zahrajeme si v kostky. Vyhraješ-li ty, zřeknu se hospodářovy duše, prohraješ-li, sám jej pro mne přivedeš!“

„Milý brachu, o to není strachu, ale já nejsem tak hloupý, jako ty! Kostky a karty vymyslel ďábel k záhubě lidí a ty bys jistě vyhrál a toho není třeba. Víš, to já vím něco lepšího. Uhádneš-li hned napoprvé, jak mi říkají, vyhraješ!“

„Tak tedy, jak to myslíš?“ tázal se čert.

„Podívej se, mám zde kousek svčenené tříkrálové křídý, tou zde na stůl napíšeš několik jmen a ty hádej to pravé. A svoje kostky si schovej, nebudeme s nimi hrát, pěkně je do pohárku schovej, nežli ti je otluku o hlavu!“

Nerad uposlechl čert a milý chasník psal na desku stolu: „Eabaan“ † „Bebean“ † „Boboan“ † „Bubuan“ † „Bibian“ † a za každým jménem udělal křížek svčenou křídou na stole a palcem své pravice sobě na čele, na ústech a na prsou, říkáje: „ve jménu Poha.“

Čertu bylo z toho nanic a všelijak se kroutil, ale pravého jména neuhodl. Nyní jej měl chasník v hrsti a nepovolil, dokud mu pekelník nevydal zpět krví psaný úpis na hospodářovu duši, načež zlostně odtud upaloval . . .

Zato na statku zavládla radost — v domě vykropeném svčenou vodou čert se více neukázal, lidé tam chutě pracovali, modlili se a bylo jim dobře. Z vděčnosti, že jej zachránil, hospodář ustanovil Bibiana svým dědicem, ten si vzal k sobě starou matku a dobře jim všem bylo. A často si bohatý nyní Bibian liboval, jak ošidil čerta těmi přezdívkami, jimiž jej kamarádi druhdy dopalovali, a jeho mamka s úsměvem říkala: „Však je pravda, že kdo se směje naposledy, směje se nejlépe!“

Jan Milota:

Poslední výprava Cvrčka houslisty.

(Dokončení.)

Byli od skřítků přijati s otevřenou náručí.

„Právě přicházíte vhod,“ pravil starý stříbrovlasý kmet, „budeme dnes slaviti svatbu mé dcery se synem krále šotků z Devaterých skal. Budeme tančiti při vaší muzice, oh! to bude veselá zábava!“

V krápníkových skalách bylo již vše připraveno k veliké slavnosti. Všechny brány tajemného vrchu byly dokořán otevřeny, aby se zámek skřítků jak náleží vyvětral, podlahy a chodby byly čistě zametyeny a posypány bílou slídou, takže v záři drahokamů, jimiž byly stěny

ozdobeny, se leskly jako stříbrné. Na ohništi v kuchyni hořely hromady zlata a stříbra a na kamenných stolech leskly se křišťálové talířky a škeblí misky, na nichž byla nejvzácnější jídla a různé pochoutky, jako žabí nožičky, zadělávání šneci, dušené žížaly, nadívané housenky, pavouci na komářím sádle smažení a mnoho jiných pamlsků.

Různé ovocné šťávy, muchomůrkové kompoty a bolehlavový salát byly též připraveny, a aby to všude líbezně vonělo, byly všechny sály vykouřeny vraními péry a zaječími chlupy. O všecko bylo postaráno, na vše pamatováno.

Skřítkové nacvičili na uvítanou vzácných hostí sborové zpěvy a mladé diblice, jejich dcerky, cvičily čtrnácte dní ve dne v noci nejmodernější tance.

Hostů bylo již velmi mnoho, ale jen z nejvybranější a nejvznešenější společnosti. Byl zde král duchů se svými krásnými dceruškami v rouše ze zlata, několik velmi vážených vodníků a vodnic s jejich hezkými černovlasými dcerkami — přišli z okolních řek a rybníků —, nejchlupatější lesní muži s veselými rusalkami a bledými vodními vílami, staří ohniví muži ze sousedních lesů, též několik vznešených strašidel z pustých zámků a mlýnů, ze křižovatek a hřbitovů — vůbec velmi vzácná společnost.

Z blízkých močálů a bahnitých luk byla pozvána všechna světýlka a z lesních křovin světlušky, aby dodaly slavnostního osvětlení a lesku.

Najednou přiběhli do sálu dva šneci, náramně udýchaní a zvěstovali jako jedněmi ústy: „Už jdou! Už jdou!“

V tom okamžiku rozzářila se všechna světýlka a všechny světlušky v zámku a celém okolí a dělostřelečtí prskavci vypálili na počest příchozího panstva devadesát devět ran ze svých vlastních děl. Hoj! to bylo bouchání!

Starý skřítkův kmet, který byl vlastně dědičným vladykou v krápníkových skalách, poručil, aby mu hned nasadili zlatou, perlami a drahokamy hustě posázenou korunu a posadil se na světélkující pařez, aby ho příchozí hosté hned viděli. Jeho sedm dcerušek, nejkrásnějších diblic, stálo kolem něho jako nevěsty v bílých drahocenných závojích, utkaných z nejjemnější mlhy protkané měsíčními paprsky . . .

A hle! tu přijíždí již král šotků z Devaterých skal se svým synem a nádhernou družinou svých dvořanů a jejích dám. Všecko to jede koňmo na smrkových šiškách s hedvábnými čabrakami, stříbrem vyšívanými sedly a zlatými uzdami. Každý šiškový kůň místo očí měl dva zářící démanty, což vypadalo báječně. Byla to vůbec nevídaná nádhera.

Kmet vladyka přivítal krále šotků důstojně, oba se obřadně poíbili a sedm jeho dcerušek, nejkrásnějších diblic, se uklonilo až k zemi.

Hudba zahrála intrády, skřítkové zazpívali na uvítanou své sborové zpěvy a vzácné panstvo vstoupilo do hlavního sálu, kde se potom zasedlo k tabuli a hodovalo. Při hostině hrála Cvrčkova kapela a šaškové k obveselení panstva provozovali rozličné žerty a kejkle.

Potom se v sále tančilo. Hoj, byl to vír a rej, jakého oko nevidělo. Závoje diblic, jejich ruce a nohy v krouživém kolotání jen se míhaly

L. Kulička:

Čím bych chtěl býti?

*Chtěl bych skalou býti,
na základě prahor stát,
témě k nebi zvedat,
nic se nezakolísat!*

*Praménkem jen malým,
jenž se tryská z lůna skal,
lučinami, lesy
bez ustání běžet v dál!*

*Chtěl bych býti stromkem,
kořen upustit v řeky proud,
větve v nebe prostřít,
věčně kvést a nezvadnout!*

*Ptáčkem chtěl bych býti,
k slunci vzlétnout v nebes chrám,
svému Stvořiteli
věčně zpívat — nepoznán!*

Záhonek mladých.

Neposmívej se!

Jak vidíváme chlapce školáky někdy i nezbedu dělati, tak též Franta Nechladno pokusil se zkoušeti, jak to již ve školní tělocvičně na šplhadle dělával, vyšplhati se na strom; bylo tam hnízdo, a to ho tam vzhůru vábilo. Avšak nehoda se mu stala, jakmile se chytil první větve; tato se ulomila a Franta sletěl dolů a to tak nešťastně, že se udeřil do kolena levé nohy, v níž ucítil velikou bolest. Bolest však tlumil pro sebe, žádnému se nepochlubil, co se mu přihodilo. Obouval se a večer sezouval vždy stranou, aby si ho žádný nepovšimnul, že mu to jde jaksi pomalu a že obličej bolestí křiví. Chodil pobledlý a ledaskde posedával. Až když bolest byla palčivější a noha v koleně napuchla, žaloval na sebe matce; ta se ulekla, uviděvši nohu chlapcovu.

Vedla Frantíka hned k lékaři. Lékař poslal Nechladnovou s Frantíkem do nemocnice, kdež byl operován. Měl v koleně poškozenou kost! Chlapec zakusil mnoho bolesti. Pobył si v nemocnici půl roku a když přišel domů vyhojen, byl chromý, že při chůzi na ni trochu nepadl.

Chodil do školy, matce doma pomáhal, ale též chodil mezi chlapce na návěs si hrávat a též, jak to chlapci umějí, nějakou tu taškařinu provedl a tak mívál, provedl-li někomu něco, vyčítanou svoji chybu „chromý“.

Jedenkrátě hráli na návsi o malované fazole. Když Frantík všechny obehrál, rozložil se na něho sousedovic Petřík a

nemeškaje, utíkal domů požalovat své matce. Matka Petříkova chovala právě děvčátko na ruce; i posadila je na stůl, vyběhla rozlicena na ulici a křičela: „Co ty, Frantíku, děláš, co nenecháš našeho Petříka na pokoji, co se nestydíš obehrát všechny a ještě se jim vysmíváš, ty jeden mrzáku chromý!“

„Vždyť já, tetičko, nic žádnému nedělám,“ hájil se Frantík, „je to hra, a co Petřík žaluje, nemá proč.“

„Jen buď zticha, ty jeden chro...“, v tom bylo slyšet hrozný výkřik ze stavení. Matka Petříkova jedním skokem byla ve vnitř a výkřik její prozrazoval, že se tam stalo něco hrozného.

Děvčátko, které matka položila na stůl, třepalo se a spadlo se stolu na zemi, kde v křiku zůstalo ležeti; mělo zlomenou nožku. Matka lomíc rukama nad svým ubožátkem, svíjejícím se v bolestech na zemi, nevěděla si pomoci; až přiběhla sousedka, přivolána křikem dívka a nářkem matky a pobídla ji, aby vzala dítě a utíkala k lékaři.

Hrající si chlapei obklopili dům a zděšeně hleděli, co se tam asi stalo.

„Rájeckých děvče si zlomilo nohu,“ povídalo se dědinou...

Děvčátku se zlomenina brzy zahojila, ale po čase se jí udělala dírka v kotníku, kdež vytékala jakási tekutina a kotník počal děvčeti bolet; matka musela s děvčetem zase k lékaři. Lékař ji poslal do nemocnice, kde jí vydělali z kotníku jednu kůstku, kteráž byla tenkrát pádem se stolu poraněna a poranění zůstalo

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

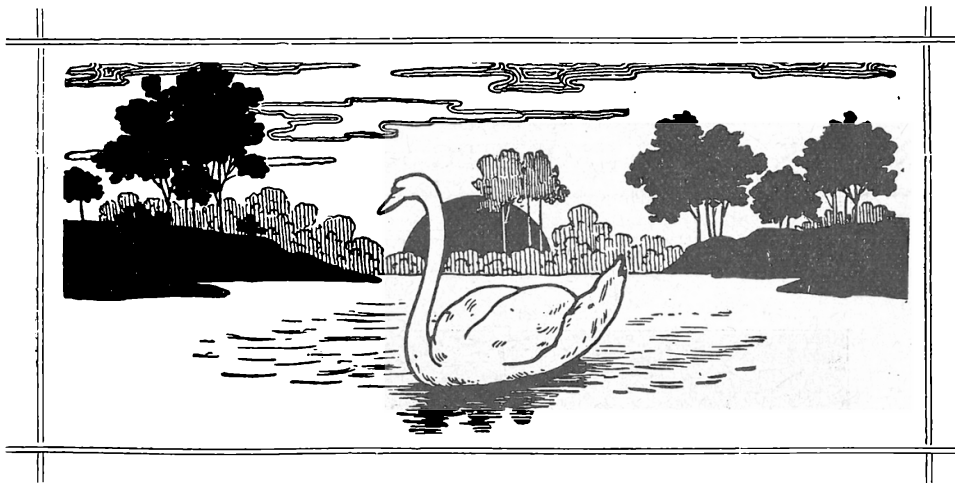
PROSINEC 1929.

ČÍSLO 4.

Sv. Kateřina.

Narozena kolem r. 288 v Alexandrii ze vznešené rodiny, vynikala moudrostí, výmluvností i křesťanskou statečností. Pro svou pevnost ve víře byla krutě mučena od císaře Maximina a konečně sčata (r. 307). Její svátek se slaví 25. listopadu.

F. Háj:

Kájovy trampoty.

(Pokračování.)

VIII. Zvěřinec.

Toho dne se děti nedostaly do kovárny přeptat se na roubování, protože jak už byly hnedle u školy, zavolal za nimi Vojta Brabencovic: „Kájo, Zdeňo, jede sem zvěřinec!“

Jen houby odevzdaly, už se zdržet nedaly. „Prosím, paní řídící, zvěřinec sem jede, tak abysme nezmeškali,“ řekl Kájo.

Už byly děti před školou, už v kaštanech. Vojta Brabencovic nelhal. Před kostelem řadily se za sebou vozy. Takové vozy, jakých děti ještě neviděly. Vozy se zvířaty, to je jisto. Oči obou byly plny světél zvědavosti.

„Zdeňo, voco, že tam bude divoké prase?“ tvrdí Kájo.

„To by tam toho moc nebylo,“ schladila ho Zdeňa. „To naše prasátko, když tuhle vyběhla Mufla z kravína, taky bylo divoké. Ale spíš žirafa!“

„Ju, žirafa! To by musil vůz býti vysoký snad až k malé věži. Ta má, pane, krk kolik metrů dlouhý. Třebas ještě s ní přijedou. To by koukal pan kostelník, kdyby žirafa v noci vystrčila hlavu a zobákem začala tahat na malé věži za zvonek.“

Zdeňa se rozesmála: „Ten by uháněl! Ale heleď, Kájo, žirafa nemá zobák! Přece to není pták! Ta má nejspíš čenich!“

„Ať má, co chce, ale krk kolik metrů. Pojďme blíž! Tady to nic nevoní jako v průsekách, vid' A heleď, támhle ten pán se ptá něco Vojty!“

Vojta Brabencovic byl doposud hrdinou dne. Dokonce už přinesl pánovi dvakrát po 2 Kč špek s paprikou a tomu druhému cigarety, jak ho poslali.

Zdeňa si také držela nosíček. První jejich pohled padl na klec se lvem. Ten zrovna zaklesl přední nohy do železných prutů klece, zalomcoval jimi a zařval.

Vtom Týna osaměla. Děti daly se na útěk a zastavily se až pod silnicí. Nebyly samy. Vyběhlo víc dětí a každé horem pádem domů.

„Já bysem se ho nebál, Zdeňo,“ vysvětluje Kája, „ale což kdyby chtěl sežrat tebe?“

Zdeňa je trochu poděšená. „Ten řval, vid’? Mohli bysme třeba jít domů!“

To Kája velmi rád slyšel. A šli.

Paní lesní nemá doma klidu. Tyhlety kočovné zvěřince nebývají dost bezpečné. Kolikrát se stalo neštěstí. Kája i Zdeňa jsou chtiví všecko prohlédnout z blízka. Nedopouštěj Pán Bůh, aby se něco stalo! Přechází neklidně dvorem. Je s nimi Týna, pravda, ale ta se s někým zapovídá a na děti zapomene. Dívá se po hodinách. Leká se. Už by tu měly být. Nedopouštěj Pán Bůh, aby se stalo neštěstí!“

Pan lesní šel širokou cestou vedoucí k „třem dubům“. Obejde tuhle tady revír a zajde do Lážova. Jsou ty děti ve zvěřinci, jedno chtivější než druhé, Týna se někam zakouká, Kája nebo Zdeňa položí ruku mezi železné pruty klece, a neštěstí je hned! Kája chce vědět vždycky všecko z gruntu. A Zdeňa jak by smet’. Pospíší si. Ale najednou se zastavuje. Od vysokého lesa vpravo je slyšet dětský zpěv:

— — — — pý -pý -pý,
ty mi šlapeš na pazourky -ký -ky,
ty mi šlapeš na pazourky.“

Usmál se. Vystoupil na pařez. Zaclonil si dlaní oči. Ano, támhle dole je Kája se Zdeňou. Mají oba úžasné začerněné hubičky od borůvek. A úprkem ženou se vzhůru.

„Voco,“ slyší pan lesní, „voco, kdo dřív?“

Několik břízek do půlkruhu rozestavených tvoří příjemný chládek. Kája se Zdeňou sednou pod ně. Pan lesní slyší: „Vidíš, Zdeňo, to je o moc lepší běhat po našich lesích než poslouchat řvaní lva. Viděla jsi, jak otevřel hubu?“ ptá se Kája.

„Ju, viděla! Chyt’ jsi mě za ruku, a už jsme byli na silnici!“

„Zdeňo, ten otevřel hubu jako vrata! Nebojíš se o Týnu? Třeba ji zežere!“

Zdeňa se zasmála: „Leda by zežral Týnu! Kolik kilo hovězítka měl nachystáno pod klecí. A Týna má bílou zástěrku s „kšandama“ a ty má připíchnuté špendlíkem. No, kdyby ji viděla naše maminka, ta by ji hnala! To by si lev propíchl ledviny jako nic: Kájo, to se mi chce zpívat!“ Rozhlaholila se Zdeňa znovu:

„Vdávalo se motovidlo,
vdávalo se motovidlo -dlo -dlo,
bralo sobě starý bidlo -dlo -dlo,
bralo sobě starý bidlo.“

Stojí pan lesní opřen o bělokorou břízu nedaleko nich. Hlavou i srdcem letí mu vzpomínky na starou chůvu Kačenku. Daleko tu odtud

v samém srdci šumavských hvozdů žil svoje mládí. Na prahu šumavského pralesa. Kačenka byla jeho kamarádkou, třeba stařena proti němu. Tatínek hubovával: „Kačeno, nechodte mi s tím chlapcem tak daleko do lesa!“ Maminka se zlobívala: „Kačenko, všeho s měrou! Prales není naše vesnice!“ Ale Kačenka nedbala. „Půjdeme do džungle,“ říkávala. „Pojď!“ A on tak rád vždycky šel. A když už bylo jim nejradostněji, začala Kačenka: „Vdávalo se motovidlo,“ a on jí přizvukoval. Kolem nich ležely jeden na druhém silné kmeny, z nich mladé stromky vyrůstaly, přes strže a houštiny sluníčko svítilo, lesní ptáci nad nimi houkali i zpívali, dub splétal svoje listy i větve s bukem nebo borovicí. Šuměl nejkrásnějším hymnem světa, písni pralesa. Najednou tma a tma tmoucí, až tam kdesi zas bylo vidět sluncem ozářené ležící kmeny. Tož pustili se přes navršené kmeny do té tmy až k tomu světlu. Maminka doma zmirala úzkostí, tatínek hvízdal kdesi na opačné straně, a Kačenka říkala: „Jen zčerstva, Stáňo, kdo se bojí, nesmí do lesa.“ Tak trochu těžce vzdychl pan lesní. To vzpomínkou, že daleko odtud práchniví na šumavském hřbitůvku srdce matčino i otcovo. — —

Neozval se, protože slyšel: „To je stokrát lepší než ve zvěřinci. Teď to vezmeme trapem po stráni nahoru a dolů, a potom bude zrovna čas na svačinu.“

Pan lesní tiše jde k lesovně. Paní lesní ulpí na něm bolestným pohledem: „Tatínku, ty děti tu ještě nejsou. Běž pro ně do Lážova! Já bych sama, ale nohy mi podklesávají.“

„Tož jen si sedni, maminko! Děti kdož ví jak dlouho vyzpěvují u březek svou zamilovanou: „Nešlapej mi na pazourky -ky -ky.“

„Pěkně vítám ze zvěřince,“ usmívá se paní lesní, když se děti hrnou do kuchyně. „Jaké pak to bylo?“

„Děkujeme pěkně za zeptání, též nápodobně, ale my jsme, prosím, nečekali až do konce. Lev tam řval jako — jako panský vůl, a ani tam nemají divoký prase. Tak jsem hned povídal, že to nic není. Zdeňo, s rybízem,“ ukazuje na koláč, „těch se musíš najíst, dokud jsi doma. U nás rybíz nebudeš vařit. My jen s povidly nebo s mákem. Foví-
da-
la naše maminka: „Rybíz spocívá cukru!“

„Jen si vezmi, Kájo, podle chuti!“ pobízí paní lesní s úsměvem.

„Zaplať Pán Bůh, vzácná paní,“ uklání se Kája, „místo v ledvinách ještě mám, ale Týna taky přijde vyhladlá.“ Kája tuze rád takový koláč s čerstvým rybízem a navrchu s „koledou“. Paní lesní totiž na koláč dávala tlučené bílky s cukrem a říkala koláč „s polévou“. Kája důsledně říkal „s koledou“. Na talíři ležely ještě dva svůdné kusy. Kája vzdychl. Zdeňo sáhla po jednom. Řekl jí vyčítavě: „To je snad Týny.“

Zdeňo jen se ulízla: „Třebas ji už dávno zežral lev, a koláče by darmo okoraly. Jen si vezmi!“

Než paní lesní přišla od okna, byl talíř prázdný.

„Pán,Bůh vám to, děti, požehnej, ale zládujete toho!“ řekla s úsměvem. „K večeři bude brukev s brambůrky.“

„Jen hodně, prosím vás, maminko,“ zavolala Zdeňo mezi dveřmi a

A přešlo. Děti sedí zas už v kuchyni. Čekají, co asi pan lesní přinese nebo přivede. Kája uvažuje: „Aby to byla sova? No, něco na špagátku to bude. Týno, prosím vás, co je to espeso?“

„To budou asi verky na veverky,“ odbyla ho Týna. Prala a to nemívala dobrou náladu.

A Kája už v duchu vidí, jak povedou veverky na poštu. Nejspíš budou, chudinky, přivázané za zadní nožičku. Ea ne! Ty on trápit nebude! Pustí je, jak dojdou k průseku. (Pokračování.)

Frant. Střížovský:

Nad knihou pohádek.

*Kytička hlaviček
hnědých i plavých,
řetízek cčíček
zcsněných, smavých
nad knihu skloněných,
do textu vbodených —
ustává v smíchu.
V posvátném tichu
dušička vnímá:
pohádka paní
kouzelnou dlani
v lehýnkém letu
závoje srímá
s neznámých světů.*

*Hlavičky plavé,
oči vy smavé,
diblíci na líci
šelmovstvím hrající,
růžová tilka,
hlaďounká čílka,
řekněte jen,
jaký váš sen?*

*Pohádky zčeři,
plameny ještěří,
ježibab čáry,
sněženek máry,*

*šibclství skřítků,
čaromoc kvítků,
zvířata mluvící,
panenky tančící,
plesný rej vil,
tajemno sil,
vítězství práva,
Horzova sláva,
zdeptáři hada,
pořerá zrada,
zakleté hrady
neřesti pády,
zážrak a vznět —
to je váš svět.*

*Andělé vaši
z duše vám plaší
vosy a ovády.
Do zlaté ohrady
dětského ráje
vpouštějí vás,
šťěstí kde zraje
čarovný klas.
Daleko za mcřem
velkých je lidí zem,
hříchů a béd
setmělý svět — —.*

Sv. Krištof.

Sousoší Em. Maxe na Karlově mostě v Praze.

Dětvané.

Dva obrázky akad. malíře Otty Ottmara předvádějí nám svérázné postavy obyvatelů slovenského městyse Dětvy, které leží při trati ze Zvoleně do Miškolce. Jejich život vylíčila nám pěkně již B. Němcová, psali o nich mnozí slovenští básníci (na př. Ondřej S'ádkovič) a naši malíři dosud rádi tam putují, aby zachytili nejen jejich zajímavé kroje, ale i jejich výrazné tváře a postavy.

Přes to, že byli za maďarské vlády často utiskováni, zachovali si Dětvané dodnes svůj národní ráz a jsou dosud vzorem pravé mužné krásy. Jsou silné, jako ze železa ukované postavy, nezřídka přes 2 m zvýší, černého, jiskrného oka, ze kterého sálá mužná odvaha a hrdost. Vlasy mají černé, dlouhé, zpředu ve vrkoče spletené; tyto vrkoče jsou jejich největší chloubou a pýchou. Oblékají se v konopnou košili se širokými, otevřenými a červeně vyšívanými rukávci a v krátké „gatě“ z téže látky, dole bílými třásněmi ozdobené. Kolem pasu nosí široký opasek, ozdobený mosaznými přezkami. Na nohou mají krpce, které jsou přivázány černými řeménky. Přes košili přehazují „kabanicu“, v zimě „oplecko“, krátký lajblík s kožešinou navrch. Hlavu pokrývají kloboukem koží lemovaným a čtyřmi střípci ozdobeným. Stejně půvabný je кроj žen a dívek, jak jej pěkně zachytil náš malíř na druhém obrázku.

Dětvané, náboženstvím katolíci, zabývají se hlavně chovem dobytka (ovec) a výrobou ovčího sýra. Jsou myslí odvážné, nehrozí se žádného nebezpečství. O jejich statečnosti mluví nejednou také dějiny Slovenska.

Fiona Macleod:

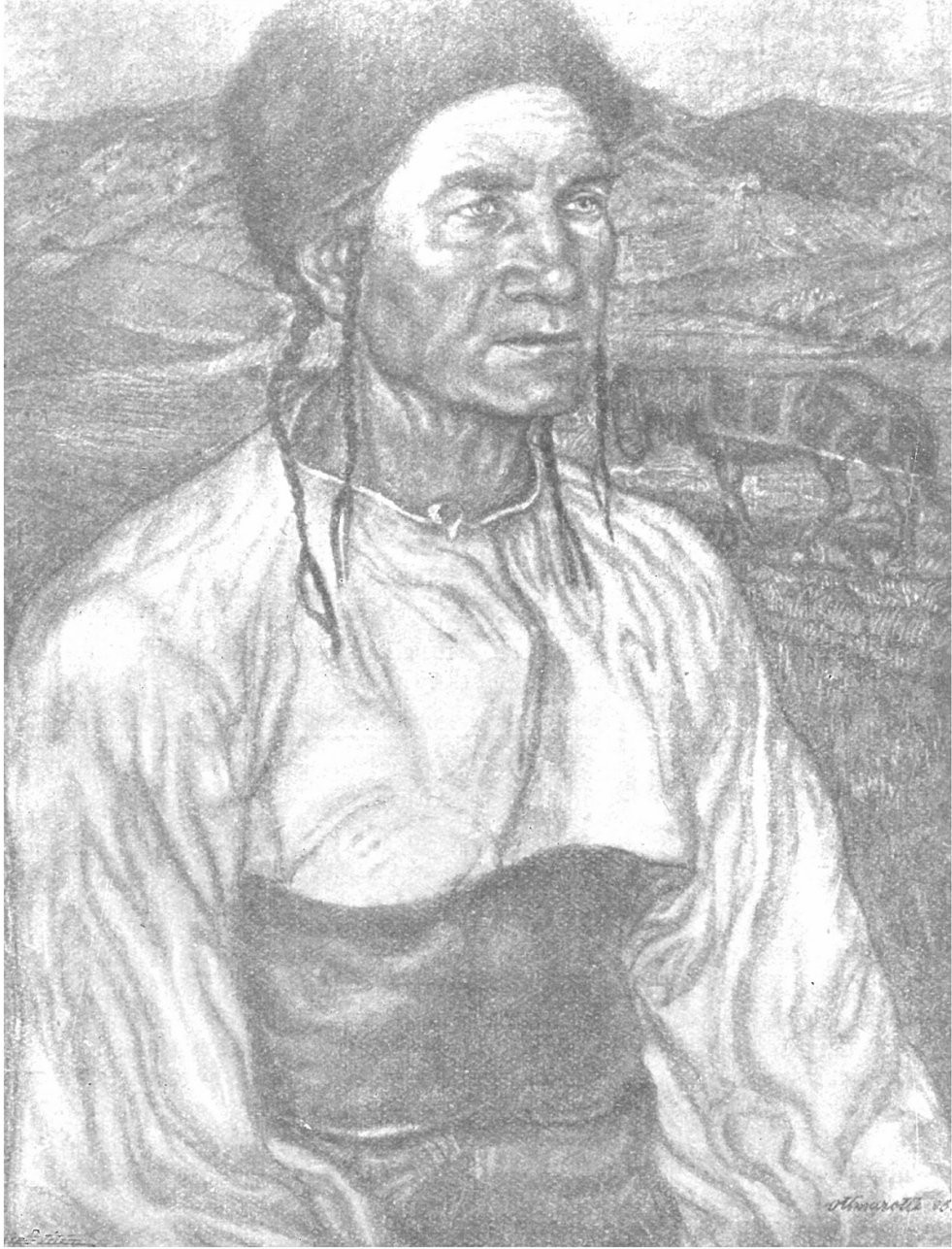
O koníku svatého Columby.

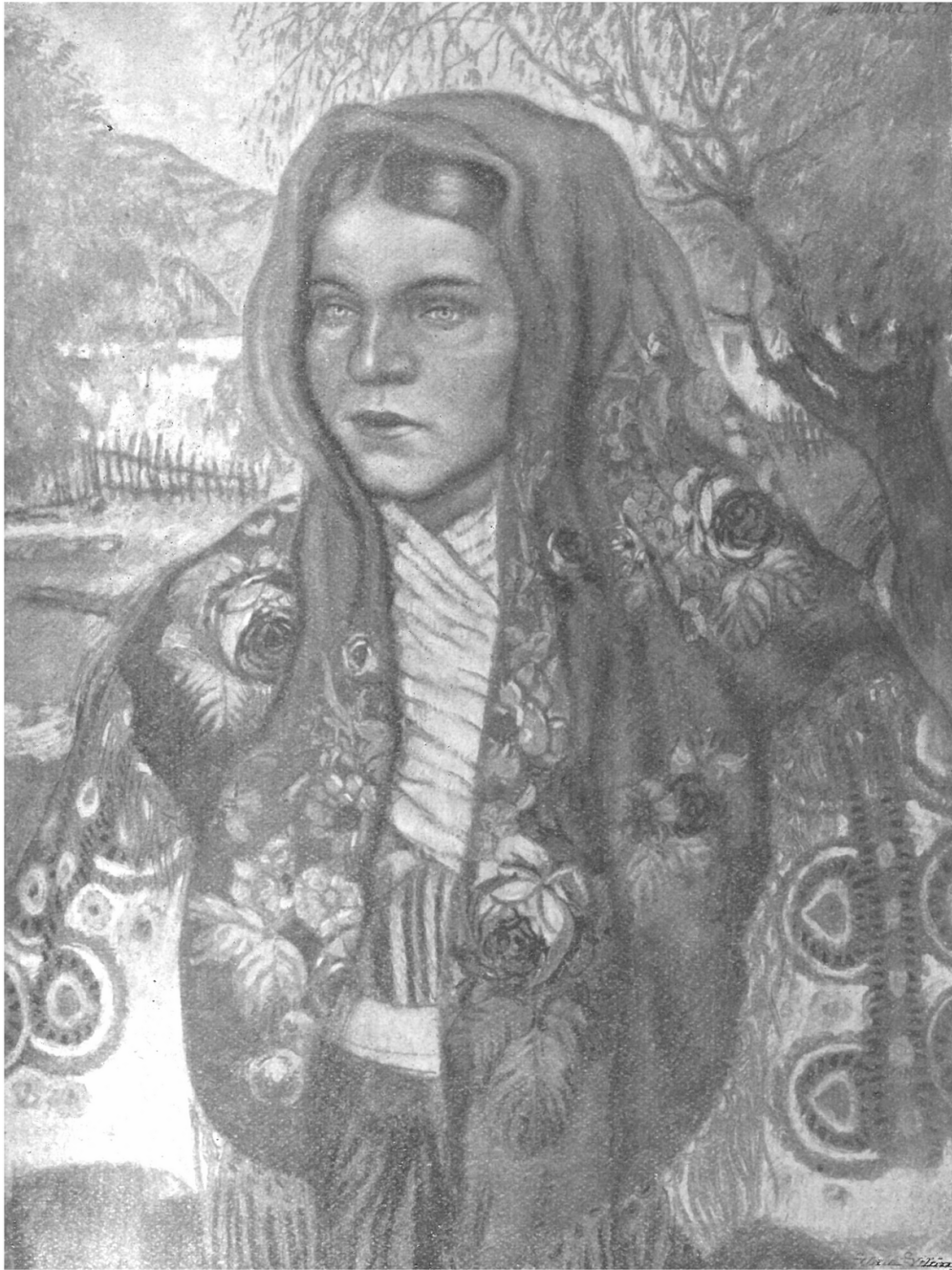
Když svatý Columba už byl blížek smrti, přišel starý bělouš, který denně ze dvorce do kláštera přinášel mléko, položil hlavu na prsa slábnoucího opata, aby se s ním rozloučil, stenal žalostně a proléval trpké slzy do světceva klína. Když to viděli mniši, chtěli zahnat plačící zvíře. Ale světec jim v tom zabránil a pravil: „Jen ho nechte. Když mne tak miluje, nechte ho, ať mi do klína lije slzy svého trpkého žalu. Hle, vy lidé, kteří máte duši, nevíte ničeho o mém konci než to, co jsem vám řekl já; ale tomuto zvířeti sám Hospodin a Mistr zjevil, že jeho pán je brzy opustí...“

A takto mluvě, žehnal svému truchlícímu služebníkovi, koni.

Přel. Otto F. Babler.

Leč my nechtěli jsme upustit a dali jsme se do usedavého pláče, takže soucitní rodičové konečně svolili a vzali nás s sebou. Cvšem úzkostlivá matička nás pečlivě a teple oděla, aby nás na poli neroztřásla zima. Mladší bratr zůstal doma s babičkou; byla mu teprve dvě léta.

Pole bylo hodně vzdáleno od naší vísky a musilo se k němu přes dosti dlouhý les, ba samo bylo obklíčeno se tří stran temným lesem. Mělit je naši vypachtováno od zámožného rolníka z nedaleké sousední obce.

Když jsme přijeli na konec lesa a stanuli u „svého políčka“, rodiče jali se hned pilně pracovati, vyorávajíce napřed brambory, aby mohli potom trvale přehrnovat a brambory sbírat. Já s bratříčkem jsme se opatrně sbatolili s vozem a již uháněli do lesa.

„Neutíkejte daleko do lesa!“ volala za námi matička, vidouc nás běžeti. „Je tam v křoví schovaný bubák a ten chytá toulavé děti,“ varovala nás výstražně.

„My daleko nepudeme,“ slibovali jsme se zjevnou bázlivostí. „Bubák“ těšil se u nás vždycky náležitému respektu. Chtěla-li naše matinka omezit naši dětskou tĕkavost, stačilo, když řekla: „Nebudete-li se držet doma, tak vás venku bubák sebere!“ To byl opravdu prostředek, jenž nás donutil k dočasné poslušnosti.

A tak jsme si vesele hráli na kraji lesa, hlouběji do něho nezabíhající. Strach před domnělým bubákem nás zbavil úplně toulavých zájmů. Při střídavé, svorné hře čas rychle plynul. Troubilo poledne a rodiče od práce neustali.

Nás počal dráždit notný hlad, proto jsme se rozběhli hbitě za maminkou, volající, že máme hlad. Maminka odloživši motyku řekla: „Tak pojďte, caparti, najíte se a můžete si zase dál hrát.“

„Mami, a kdy pojedem dom?“ ptám se udiveně.

„Až večer,“ odvětila slibně matička a vyňala ze šátku chléb s máslem a konvičku s kávou, aby nás podělila. „A zde máte každý pár hrstiček,“ pravila potom odcházejíc za tatínkem, aby pokračovala v práci.

Když jsme se docsyta najedli, na domov úplně zapomněvše, běželi jsme zase k lesu a pokračovali ve své zábavě. Jako dopoledne tak i odpoledne čas rychle a vesele ubíhal.

Pojednou se setmělo a nad lesem ukázal se temnější mrak. Bylo patrné, že bude brzy pršet. A opravdu po chvíli spustil se hustý, drobný déšť. Tu se zvedla maminka nad vyoranou brázdou a volala hlasitě na nás: „Děti, pojďte rychle sem!“

Zanechali jsme ihned hry a chutě poskočili za rodiči. Maminka se k nám schýlila a upravila na nás šat, aby chlad neměl takový přístup k nám. Potom se obrátila ke mně a řekla vlídně: „Jaroušku, vidíš — prší a je zima — měli byste jít domů. Trefíš odsud?“

„Trefím, šak to není tak daleko!“ žvatlal jsem s dětskou sebevědomostí. Ale hned jsem také dodal opatrně: „A nebude v lese ten bubák, mami?“

„Nic se neboj, ten už tam není — a hodným dětem on neublíží,“ ujišťovala něžně matička.

Avšak stařec náhle počal couvati, zakrýval si obličej rukama a bránil se: „Děkuji vám, kteří mne chcete vyobraziti, ale já mám už několik obrazů . . .“

Pohleděli na něho nechápavě, a on pokračoval: „Přešli jste přes ten kamenný most, kde se cesta tak náhle snižuje. Tam bývala dříve propast a neschůdná cesta. Předloni tam pod člověkem klopýtl kůň a přišli o život kůň i člověk. Tu jsem onen most já sám vystavěl. To je jeden můj obraz . . . A viděli jste zajisté také tu vyzděnou studánku za mostem. Snad jste se z ní i napili — vždyť by z ní pil, i kdo žízně necítí. To je můj jiný obraz . . . A viděli jste — co bych vám tu vyprávěl? — viděli jste, že dovedu hladového nakrmiti a žíznivého napojiti. Taky to je jeden můj obraz . . . Tento si tedy vezměte s sebou na památku na mne starého a nevědomého . . .“

Dokončil stařec dobrosrdečně, a hosté v duchu dojatě hleděli na ty jeho obrazy.

Přel. Otto F. Babler.

J i ř í S a h u l a :

Bystrost nad sílu.

Statný kůň poškleboval se kočce: „Jsi tvorem malicherným, slabým, až přímo směšno. Každou chvíli jsi nucena hledat úkryt před psem nebo jiným větším čtvernožcem. Zato mých kopyt se bojí i lidé velice silní. Hleď také, jak je moje šíje mohutná.“

„A přece zkusíš mnoho bití,“ poznamenala kočka. „Síla není všecko, není-li spojena s důvtipem.“

„Chceš se, chudero, ještě posmívati?“ rozzlobil se kůň. „Jediná rána mé nohy může tě zničit.“

„Jen to zkus,“ zasmála se kočka a skočila na peň stromu, vedle něhož kůň stál.

Domýšlivý velikán rozhněval se ještě více. Zařehotal: „Jsi velice úskočná; vyhýbáš se raně lstí. Ale dej se nyní konečně se mnou do zápasu.“

„I k tomu jsem ochotná,“ ohlásila vyzvaná. Skočila se stromu koni na krk, zařala dráčky do kůže a kousla. Napadený třásl hlavou, vzpíral se, vyhazoval, ale vše nadarmo. Kočka zatínala zuby i drápy ještě více.

Kůň zařičel: „Už mne pusť, dračice krutá!“

Kočka zdvihla hlavičku a prohlásila: „Teprve tehdy odskočím, až uznáš, že jsi ode mne přemožen.“

„Kdo by ti mohl v takovém postavení dobře vzdorovati?“ zaúpěl veliký čtvernožec. „Nuže — přiznávám, že jsi zvítězila. Jen už mne přestaň týrati.“

Kočka odskočila na střechu sousední kolny a vyzvala koně se smíchem: „Teď se mi pomsti, obře přesilný, můžeš-li. Naučila jsem tě, že bystrost a obratné počínání dovede zdolati i velikou sílu odporou. Zanechej pýchy a nepohrdej menšími živočichy. Máš-li sílu, vynikají jiní zase různými vlastnostmi nad tebe.“

Jan Milota:

Sváteční střelec.

*Byl sváteční den, plný slunka
a kolem všude zpěv a ples,
když písař ze zámku jak strunka
se s puškou k lesu pyšně nes.*

*„Jsem střelec výborný a smělý
o spolehnu se na pušku,“
si děl, „ta jistě srnce střelí,
jen přijde-li mi na mušku!“*

*Že čím dál větší slunce plání,
tož na pařez si znaven sed,
zbraň v ruce měl jak na čekání,
leč horkem zmámen usnul hned.*

*Tak seděl tu jak socha tiše,
ptáci mu na zbraň sedali
a zajičkové ze své skrýše
též přišli, nic se nebáli.*

*Pan písař spal. Tu se mu zdálo,
že srnce složil na dostřel.
I protřel oči — slunce stálo
již na západě — domů šel.*

*Tak skončila ta honba skvělá —
pan písař v náladě když byl,
se potom chlubil klidně zcela,
jak on též srnce zastřelil!*

J. Veselský:

Za záhadným mužem do hor.

2. Hora láká a svádí.

Druhý den ráno, než jsme vstali, Harald již odešel. V našem velkém dvoře snad nikdo nezpozoroval jeho odchodu, já však a můj malý bratr nemohli jsme naň zapomenouti. Krása velké hory, o které nám vypravoval, rozkošný pohled s ní až k Atlantickému oceánu, skály, květiny a žijící tam zvířata — to všechno nám živě a silně utkvělo v mladistvé paměti.

Nemluvili jsme nyní o ničem jiném než o zamýšlené vycházce na vrchol podivuhodné hory. Viděli jsme v duchu před sebou, zvláště za večera, horské duchy a trpaslíky i různé pohádkové bytosti — zkrátka vytvářel se před námi nový, krásný svět.

S počátku jsme tajili svůj plán. Musili jsme čekat na opravdu příhodný den, poněvadž jinak bylo by nám těžko vydati se na cestu. A za nedlouho přišel takový den. Vzduch byl čistý a průhledný a slunce jasně svítilo.

Hned ráno vyběhli jsme s Karlíkem podívat se, jak vypadá hora; zdálo se, že její vysoký štít se dnes přiblížil a skály bylo viděti zcela zřetelně. Karlík byl tedy hned připraven.

„Poslouchej, Jeníku, mohli bychom vyjít hned? Na vrchol hory není ani tak daleko.“

Rozhlédl jsem se na všechny strany, zdali nás někdo neslyší, ale nebylo tam nikoho. Z opatrnosti vyšli jsme za dvůr na malé návrší. Tam jsme se posadili na kámen a radili se. Karlík chtěl jíti hned, ale snažil jsem se mu to rozmluvit: „Chceme-li vystoupit až na vrchol hory, potřebujeme k tomu celý den času a je tedy nutno vstáti velmi časně. Počkáme tedy raději až na zítřek. Co myslíš?“

„Ne, ne,“ zvolal živě. „Nač čekat? Dnes je právě takové pěkné příhodné počasí! A kdo ví, jak bude zítra? Což kdybychom potom nemohli nikam jít?“

„Neboj se,“ těšil jsem bratra. „Zítra bude jistě právě tak krásně, jako dnes. A ostatně v každém případě musíme nejprve poprosit maminku o dovolení!“

Karlík chytil se za ucho, jak to obyčejně dělával, když měl nějakou starost a řekl: „To bude nejtěžší! Bylo by nejlépe, kdybys poprosil ty, Jeníku!“

„Ovšem, že poprosím. Pojdme hned k mamince!“

Cestou nyní ještě Karlík připomínal: „Ale neříkej, že chceme jíti až na vrchol hory, nebo nám to nedovolí!“

Slíbil jsem, že se mamince nezmíním ani slovem. Nepřipadlo nám tehdy ani na mysl, že by takové chování k matce bylo nějak nešlechtné!

„Ale jak to mamince řekneš, Jeníku, aby se ničeho nedomyslila?“

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

Zbožný profesor. Pavlík se vrátil domů od přijímací zkoušky. Matka se ho ptala, jaká byla zkouška. — „Velmi krásná! Měl jsem moc zbožného profesora!“ odpověděl Pavlík. — „Jak to, zbožného?“ — „Ovšem, velmi zbožného. Po každé mé odpovědi sepal ruce a zašeptal: Ó, nebesa!“

Spatné znamení. Ferdík přišel ze školy právě před polednem a přinesl si školní vysvědčení „Ukaž,“ pravil otec, „než budeme obědvat, rád bych se ještě podíval, jaké jsi dostal známky na vysvědčení.“ — „Tatínku, to raději napřed poobědvejte!“

Různé hlady. Bohuš: „Tatínku, prosím tě, dej mi kousek cukru, já mám hlad!“ — Otec: „Zde máš kousek chleba, to je

pro hlad nejlepší!“ — Bohuš: „Ale, tatínku, když já mám právě hlad jenom na cukr!“

Přísloví s novým koncem. Jak si kdo ustele — má si hned lehnout. Kam vítr — tam kouř. Co tě nepálí — může tě píchat. Co je šeptem — není slyšet. Kdo chce kam — zaplať si napřed vstupné. Komu se nelení — roztrhá hodí ě bot. Dvakrát měř — kupuješ-li od žida. Kdo jinému jámu kopá — dělá díru do země. Není všechno zlato, co se — nosí do zastavárny. Čemu se kdo v mládí naučí — ke stáru zapomene. Kdo v peci sedá — je jistě zedníkem. Železo rez sežírá — pes kosti. Mnoho psů — veliká z nich daň. Kdo na dvou stolicích sedá — musí platit za obě.

Skrývačka.

Zlatokopec:

Kde se skryl Angličan?

Soutěž znalosti.

Kdo to ví?

1. Které knihy náležejí k Písmu sv. Nového Zákona?

2. Kterí jsou nejznámější čeští cestovatelé a cestopisci?

3. Kolik je poslanců a kolik senátorů v našich sněmovnách?

4. Jak si mám počínati, když omrznu?

5. Co nám praví česká přísloví o lelosti?

Poznámka. Druhá soutěž bude v čísle 4.—6. Odpovědi možno zaslati nejdéle do 10. února 1930 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „A. Str.“, Brno-Židenice.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák. — Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna v Brně.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

LEDEN 1930.

ČÍSLO 5.

SVATÁ NOC.

Marie Tůnová:

Hvězda vánoční.

Byla jednou čarokrásná hvězda. Jasněji a zářivěji třpytila se než všechny ostatní hvězdy a vždy v sobotu, kdy hvězdy před trůnem nebeské Královny Jí a Jejímu milému Dítku tančily svůj „rej“, byla to vždy ona, jež všechny předčila svou něhou a roztomilostí.

Byla to však také čiperná a pilná hvězdička, která držela na pořádek. V odpoledních hodinách, kdy její družky hověly si ve spánku, majíce malé, bílé čepice z obláček hluboce přes ouška staženy, mnula si ona již svá jasná očka a čistila všechno na sobě, jak jen dovedla: obrala opatrně všechny snítky mlhy, které na ní zůstaly viset a setřepala vločky a mračínka. Když pak nastala noc a hvězdička nastoupila své velké cestování po nebeské báni, třpytila se a zářila, že bylo radost na ni se dívat.

Ona však také svýma čistýma očkama mnohem více viděla než ostatní hvězdy, kterým často ještě spánek zavíral očka, takže vypadaly velmi mdle a unaveně.

Ale nejkrásnější dobou v roce pro naši milou hvězdičku byla svatá doba vánoční. Tu se nemohla dosti vynadívati na čarovnou krásu vánočních stromků a štěstí a radost dětí a dlouho před Štědrým večerem se těšovala na tento milý okamžik.

„Ach,“ vzdychala často a opět, „jen kdybych mohla jedenkrát s lidskými dětmi slavit vánoce! Jak krásně asi jest tam na zemi, když se rozlaholí vánoční zvony a malé, miloučké děti přiskočí k vánočním stromkům a těší se z toho všeho, co pod nimi je nachystáno. Ano, ta hvězda na vršku stromku, ta se má dobře, mnohem lépe nežli my nebeské hvězdy.“

Tak si naříkala hvězda, zarmoucena nad tím, že nikdy nemůže býti na vánočním stromě. Nevěděla ovšem, že jsou to jen hvězdy z papíru, kousek nicotné cetky, jež trvá jen krátkou dobu.

Tak to často bývá. Považujeme za štěstí — lesk a třpyt, a zatím se často za krátkou dobu od toho odvracíme zklamání a vracíme se rádi tam, kde jsme vlastně spokojenější, snad — k chudobě.

Stalo se, že se v nebi konala veliká slavnost; jejím závěrem byl taneční „rej“ hvězd. Naše hvězdička objevila se opět tak zářivá a

A vždy večer, když už ostatní děti spaly, stávala matka slzíc u okna a dívala se k nebi, vzpomínajíc svého miláčka; tu jí vždy připadalo, jako by hvězdička, jež právě nad ní zářila, šeptala: „Já to byla, která tvé milé děťátko doprovodila před trůn Boží a viděla jsem je jako krásného anděla, jenž se za tebe a za tvé milé modlí.“

Tak vlévala hvězdička útěchu do srdce ubohé matky. A když přišly opět vánoce, nepřála si již jíti na zemi, nýbrž chtěla býti nahoře věčně blažena a šťastna.

—

Když přišla na svět Láska . . .

J. V. R a j e c k ý M.

V prostých jeslích v Betlemě se zrodila Láska, která za lidstvo žila, trpěla a umírala, ale nezemřela — —.

Žije, žije mezi námi a tak blizoučko, na oltáři a zve nás k sobě; láska žije též mezi lidmi, ale jak **poskrovnu**. Skoro bys jí nenašel. — Krčí se v ústraní chaloupek, hostuje u dobrých venkovanů, setkáš se s ní také v ruchu městských ulic . . . Ale jak více jest u lidí milována nenávisť a zloba!

Hod Boží vánoční — Láska, světlo a radost hárá dušemi těch, kdož ctí Jezulátka. Radostné jsou vánoce! A jak by ne! Záplava světel na oltáři, betlemek s jesličkami nám připomínají **štěstí životní**. Bůh přinesl nám světlo spásy a od jesliček zní z retů Jezulátka jasný příkaz a milý, srdce uklidňující: „**Já jsem Světlo, za Mnou mládeži, do věčné radosti!** Sílu slabým dám, umdlené občerstvím Tělem Svým na cestě k Světlu . . .“

A kdo z Vás, dítky, by neuposlechl vábného hlasu a pravdivých slov Ježíškových, jemuž srdci svými v mládí se podobáte? Vždyť On pravil: „Nechte maličkých přijíti ke Mně, neboť jejich jest království nebeské.“

On rozehrje chladné srdce, naplní mládí odvahou a živou radostí k práci, učení a plnění slov Jeho.

Jak milou je vzpomínka na dětská léta, na chvíle ztrávené u jesliček! V hlavě se mihnou koledy, vánoční stromek, svatí tři králové, betlemek! To ještě tehdy žili rodiče, příbuzní, tehdy neznali jsme zlého světa a mládí tak klidně plynulo . . . Ale potom?

„**Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle,**“ pěli nad Betlemem andělé a uslyšíte na vánoce v chrámu Páně. Proste Přítele dítek a bude vám splněno, neboť prosba nevinných proráží nebesa. **Proste, by Bůh navrátil světu mír, lásku a víru, navrátil klid rodinám, národu, celému světu . . .**

—

„Lidská kůže! Zdeňo, já to neponesu. Tak to snad strejček ševcovic musí dřív někoho zabít, než udělá „frcafku“.

Strejček ševcovic se nehorázně směje. Je ho slyšet až na dvorek. Říká si v duchu: „To jsem je dostal! To mají za ty „malé“ střevíce. Jen ať se hodně vyděsí!“

Balík ještě leží na chodbě. Kája se Zdeňou přešlapují na dvorku. V tu chvíli hrčí Fichtlovic bryčka zezdola. Tu poznají hned. Žádná tak krásně nedrnčí jako ta. Děti už číhají na silnici. Pantáta Fichtlovic zvolňuje trysk koní a volá: „Pojďte si sednout! Jedu zrovna k vám pro žito, vezmu je s naším do mlejna.“

Děti by tak rády. Není většího požitku pro ně než na téhle drncavé bryčce se svézt. Ale dnes ne, za nic ne! Ve střevících je kousek lidské kůže na „frcafku“. Pantáta zastavuje a hned říká: „Copak jste jako vyplašené, bledé, bez řeči?“

Kája říká: „Prosím vás, pantáto, buďte tak moc hodný a svezte tuhle ten balík!“ ukazuje na práh u dveří. „My doběhneme jako nic.“

Pantáta vidí, že není něco v pořádku. Jindy ani docela zastavit nemusil, už děti se na bryčku vyhouply, a co dnes váhají? Ani mu balík nepodávají. Utáhne „šlajf“, otočí otěže kolem opěradla a jde blíž. Sáhne po balíku.

„Pantáto,“ vyhrkne Kája, „hodte to do bryčky a uhánějte, ať se vám nic nestane! Je tam „frcafka“ z lidské kůže. Povídal stejček ševcovic.“

Pantáta se začal náramně smát, chtěl vysvětlit dělem, to že si švec udělal z nich legraci, vrzavka že se dělá z obyčejné kůže dobytčí. Ale podsední vyhodila, náruční se vzepjala, tak tak že chytl balík, skočil na „šejtrok“, a bryčka jen hřměla k samotám.

Děti jdou domů. Jsou hrozně poděšeny. Jestli pak to ví strejček ševcovic, že zlým žertem poděsil je tak, že je až srdíčko bolí? Snad to ví. A jistě to chtěl. Protože je zlý, velmi zlý, má radost. Je zlomyslný a bezcitný a zapomíná, že Bůh je sice nejvyšší milosrdný, ale také neúprosný, když míra vin je dovršena.

Děti jdou docela pomalu.

„Jestli tak kůže s ruky, Zdeňo,“ vzdychá Kája.

„Anebo kůže s tváře, Kájo!“

„Heleď, Zdeňo, já jsem se ještě nikdá nebál, ale dnes moc.“

Zdeňo se dává do pláče.

Pantáta Fichtlovic vyřídil na samotách a podotkl, aby někoho poslali dětem naproti. Že kdož ví, co jim potrhlý Hlaváček napovídal, že jsou vyděšené. A dodal: „Rád bych věděl, vzácná paní, proč zrovna u něho šijou! Jako by nebylo v Lážově jiných!“

„To my ne, to Týna,“ říká paní lesní. „Všecky boty od něho jí tlačí, ale poradit si nedá. Pošlu jim naproti tatínka a hned.“

Pantáta Fichtlovic už drancí druhou vozovou cestou do Lážova, když lesní cestou pospíchá k Lážovu paní lesní. Takový mráz, až do kostí řeže. Aby tak děti někde si sedly, třeba to mají tak přísně zakázáno. Co taky tu Týnu čechmanti berou, že zrovna u toho Hlaváčka, když oni všichni jinde. Prve to z ní, je pravda, vyhrklo, když

se na to přísně zeptal. „Že jí udělá hezkou nohu.“ No dostala. „Nohu ve střevíci má hezkou,“ řekla paní lesní, „ale vstát a udělat krok nemůže. A když, tak poskakuje jako kůzle a vejská při tom.“

Pan lesní hvízdá, volá, všude ticho. A mrazu přibývá. Jen pálí a trhá, a jemu přece hlava rozhořívá. To úzkostí o děti. Hlaváček! Pane Bože na nebi, co ten se už lidí natrápil! Přidává do kroku. Už skoro běží. Dívá se na všechny strany. Táhle! Táhle u toho šípku na vršíčku se něco černá. Utíká. Buď Pán Bůh pochválen! Zdeňá dřímá, a Kája jaksi už zemdeně a tiše říká: „Nespi, Zdeňo, zmrzli bysme! Třebas ani strejček ševcovic z lidské kůže „frcafku“ neudělal! Nespi! Ale já se taky bojím.“

Pan lesní hned všecko pochopil. Chytl Zdeňu do náruče a Kájovi řekl: „Rychle běž za mnou!“ A cesta necesta, přes výmoly a závěje uhánějí k lesovně.

Sotva Zdeňá prokoukla a sháněla se po jídle, sotva se Kája rozehrál a ustrašeně povídal, co jim strejček ševcovic řekl, vypil pan lesní šálek horkého čaje a beze slova vyběhl z lesovny k Hlaváčkovi. Zahřměl naň už na chodbě. A v jizbě mu pověděl, že Hlaváček jen se repetal. Dostal co proto jako ještě od nikoho ne.

V lesovně se podařilo zatím vysvětlit dětem, Týna dostala svůj díl, a potom řekla paní lesní: „A teď si natáhni ty střevíce!“

Týna chce, ale nejde to. Patu do nich nevpraví za nic.

II.

Pan lesní otvírá dveře: „Kájo, Zdeňo, víte-li, že na sv. Tři krále chodí Lážovem kluci jako po koledě? Mají bílé košile, na hlavě královské koruny, a ten černý vzadu je jako kominík začerněný?“ Chtěl odvrátit jejich myšlenky od předešlého. A podařilo se mu to.

„Ju, vzácný pane,“ usmívá se Kája, „jestli — tak bysme třeba chodili taky! Marjánka šafářovic by mohla za toho černého vzadu. Je beztoho pořád ukoptěná jako kominík.“

Ale únava je přemáhá. Oči se jim zavírají. Za chvíli spí Kája v kuchyni, Zdeňá v pokoji. Týna běží do hajnovny vyřídít, že je Kája přes noc v lesovně.

Pan lesní pokuřuje a přechází pokojem: „Maminko, ten Hlaváček je přece jen darebák. Div k smrti děti nepoděsil. Však ho Pán Bůh taky najde, a potom s ním bude zle, moc zle.“

Děti snad hrůzou včerejšího večera zaspaly, protože hned po ránu po snídani pořád si špitají. Po deváté běží děti do hajnovny. Maminka říká: „To se mi po vás stýskalo. Takovou dobu jsem vás neviděla. Jestli pak byste chtěly, děti, jahelník? Je v troubě; celý pekáček jsem pro vás schovala.“

„To je moc dobře, maminko,“ už stojí Kája u trouby.

„Ten je, Kájo, vid?“ libuje si Zdeňá.

„Hm,“ má plnou pusku Kája. „Takový umí než naše maminka.“

Jahelník vůčihledě mizí. Potom zahájí Kája řeč s maminkou, která sedí u okna a spravuje punčochy.

PĚSTOUN PÁNĚ,
SV. JOSEF.

Socha Jos. Maxe na Karl.
mostě v Praze.

„Za předně, k strejčkovi kostelníkovic nechod'te! Ten už dnes vyhodil kolik kluků, „krz ten papír“. A jestli ty myslíš, „kousíček“, to se náramně mejlíš. To musí být „flákota“. Teď se rozmáchl oběma rukama nad hlavou a potom div ne k zemi. Kája se polekal:

„Pro pána krále, to aby byly královské koruny jako božitélový „kanon“! A to by byla moc velká vejloha. To by taky moh' někdo říct: „Kde máte zlato, kadidlo a „myrchu“?“ (Kája říkal „myrchu“.)

Zdeň se ozvala: „Kadidlo by nosila Marjánka. Když bude dělat toho černého vzadu, bude učerněná, tak když se učerní ještě od kadidla, už to bude při jednom.“

„Ty jseš ale chytrá holka,“ smál se Vojta. „Kadidlo nesl svatý tříkrál suché, ne rozhořelé. A kluci to nenosejí. Kam by dali jabka a ořechy a krejcary, co? Víš co, Kájo? Doběhněte si k panu Štulcovi, třebaš vám ten zlatý papír dá! Ze samot tam nanosí peněz jako babek.“

„Ju, k panu Štulcovi!“ vykládá Kája rozhorleně. „S prázdnýma rukama se taky chodí o něco říkat? Rostou teď jahody nebo maliny nebo houby nebo ostružiny?“

„Moh' bys říct, až budeš mít krejcary, že to zaplatíš,“ navádí ho Vojta.

„Ju, až budu mít krejcary! Ty budu mít, až se něčím vyučím, a tak dlouho by ani pan Štulc nečekal!“

„Tak mu řekni, že řek' váš tatínek, že bude hodně hub a malin, ať ti dá něco napřed!“ dál svádí Vojta.

„Já vím,“ odpovídá Kája, „a tatínek mi dá něco do zadu. Ba ne, Vojto, naše maminka říká „s poctivostí nejdál dojdeš“. Počkej tady, jsme tu za chvíli! Zdeňo, pojď!“

Ozve se jasné zazvonění nad dveřmi obchodu. Pan Štulc říká zároveň s dětmi: „Pěkně vítám, to jsou k nám hosti! Tak co byste rádi? U vás všecko zdrávo? Máme to zimy, co? Teď je nejlepší zabít krmníka, sedět na lavici u trouby a každou chvíli vytáhnout pekáč, zakrojit a přikousnout knedlík se zelím,“ usmíval se tiše a děti hlasitě.

Kája hned použil jeho dobré nálady: „Pane Štulc, prosím vás, my bysme moc rádi šli za tříkrále.“ Prosebně se naň podíval „sazovýma“ očima.

(Pokračování.)

J i ř í S a h u l a :

Boží umění.

Milé děti, samy znáte řadu jmen proslulých umělců, kterým vzdává veřejnost velikou čest zcela zaslouženě. Nesmí se však zapomínati, že nejluznější, nejkrásnější umění po všechny věky vycházelo a vycházeti bude z ruky Boží.

Nejslavnější umělci nikdy svým důmyslem nepřevýší krásy, kterou dlan' Stvořitelova po světě rozsévá. Naopak — kdo chce tvořiti díla

úchvatná, jest nucen pilně pozorovati půvaby Boží přírody, tvorů živých, rostlin, světelných úkazů a podobně.

Málokdo zkoumá, jaké umění se tají v tvrdých krupičkách sněhových. Dívejte se na ně drobnohledem! Seznáte, jak ušlechtilé jsou to vzorečky k malbě, vyšívání i k řezbářství. Ledové květy na ohně tvoří leckdy obrazce nádherné. Brzy zmizí, aby za několik dní se objevila na témž skle malba zcela jiná, zase překrásná.

Na šamých listech různých stromů a jiných rostlin sítě tenoučkových žilek jeví velice ladná seskupení rozdílného druhu.

A což teprve květy! Nesčíslné tu tvary — a barvy nejrůznější. Tisíce a tisíce umělců malovalo a maluje dle těchto vzorů. Po té stránce mají malíři v přírodě forem nepřeborných.

Pozorujte sličné ptactvo: kanárky, stehlíky, papoušky, lednáčky, pestré kohoutky atd. Každý jinačí a všichni krásní. Jiná krása, jsou-li v klidu — jiná, rozestrou-li křídla — jiná, dají-li se v let.

A což sliční čtvernožci! Jelen, daněk, srnec, kůň, lovecký pes! Radost pohleděti na jejich pružné pohyby.

A což člověk, tento král všeho pozemského tvorstva? Na obličejích lidských a zvláště v očích krása nejobvábnejší! A co tu jemných rozdílů, nejrůznějších výrazů v lidských tvářích! Přemýšlejme! V jednom městě shromáždilo by se šest nejhezčích hošíků. Každá ta tvářička má podobu poněkud od ostatních odlišnou. Shromáždíte-li tyto chlapce za tři roky znovu, všichni poněkud změnili svoji podobu — jeví sličnost jinou a opět druh od druhu rozdílnou. Postavte vedle sebe tytéž za deset let. Seznáte, že se valně změnili — a že umění Boží do jejich tváří vkouznilo zase nádech krásy poněkud jiné, než jakou měli dříve.

Zkusme takové srovnání v městě jiném. Představí se nám šest hošíků, jichž výrazy tváří zcela se liší od oněch v městě prvém. I jejich půvab rok od roku se mění zřetelně jinak než v městě prvém.

Abychom ještě lépe seznali bohatost Božího umění, navštívme k vůli srovnání celou řadu jiných měst. Všude různost lidských tváří, které rok od roku vesměs podoby své mění. Chceme-li však ještě lépe ponořiti svůj zrak do nevyčerpatelné umělecké tvorby Boží na tvářích lidských, opatřme si podobizny mladistvých Japonců z různých měst oné říše. Shledáme, že obličej příslušníků žlutého plemene mají zcela jiný ráz než lidí plemene našeho, bílého. Čínské obličej zase poněkud se liší od japonských, malajské od čínských atd.

Připočtete, jak obrovský počet lidí nejkrásnějších průběhem staletí zemřel! Připomeňte si, že po ztepilých, sličných lidech, kteří nyní žijí, přijdou lidé jiní, jichž podoba zase bude poněkud odchylná od nynějších souvěkovců! Pak přisvědčíte, že samým lidem dovede Boží umění vdechnouti krásy tolik rozmanité, jak se nepodařilo a nepodaří malířům a sochařům celého světa.

Nutno tu připomenouti ještě více! Chce-li některý ze zmíněných umělců vytvořiti dílo krásy nevšední, musí si vybrati vzory živé, pátrá po lidech, dle jichž podoby umělecky pracuje.

Tu jsme se ocitli u otázky, zdaž taková rozmanitost krásy se jeví také u různých druhů tvorů nižších. Pravíme, že ano. Postavte vedle sebe šest beránek a pozorně si je prohlédněte! Ani dva nejsou stejní úplně. Sežeňte do ohrady šest kohoutků z téhož druhu. Srovnávejte jejich hřebínky, lesk peří — a postřehnete znovu rozdíly. Pozorujte šest koťátek bílých najednou! Jsou všechny hezké, dle povrchního pohledu stejné. Při důkladnějším ohledání však se přesvědčíte, že i jejich hlavičky se poněkud od sebe liší.

Podobně v říši rostlinné. Přirovnejte jeden květ jasmínu k druhému, kvetoucím na téže větvi. Seznáte, že oba mají stejně lístků, že i forma jejich jest tatáž. Přece však důkladnější pozorování vás poučí, že podoba jejich je přece jenom trochu rozdílná. Zrovna tak při květech rostlin jiných.

A což zelené listy? Utrhněte s kaštanu kteréhokoli dva listy dlaňovité, sedmičetné. Oba mají týž tvar, oba jsou vkusné, ale přece nejsou stejné. Na celém tom stromě byste marně hledali dva listy, které by neměly známek odlišných — buď nepatrných anebo hned zřejmých, nápadných.

Představte si, děti, mohutnou, košatou lípu! Jak obrovský počet listů na ní! Ale každý z nich má nějakou zvláštnost. Na druhý rok jejich umělecké žilkování prodělá znovu lehoučké, leckdy sotva postižitelné změny. I z listů tedy poznáváme, jak nekonečně mocná jest síla tvůrčí, kterou zjevuje na světě sám Bůh.

Slunce druhdy na západě vykouzlí červánky tak ohnivé, pestré, čarokrásné, že takovou krásu nevytvoří žádný ohňostroj. A což ta duha tak náhle sklenutá? Měsíc v noci ozáří skotačivé vlnky jezera tak, že hrají všemi barvami. Pohleďte na vodopád v záři letního slunce! Viděl aspoň někdo z vás, jakými luznými barvami hrají velehorské ledovce?

A při tom neustálé proměny barev! Hory, lesy, sady a města i za dne bezmračného, zcela jasného jsou zbarveny jinak ráno, jinak v poledne, jinak večer. Jako by neviditelný štětec malířský od hodiny k hodině celé krajiny přemaloval. Honí-li se po obloze oblaky, tu ztemnění nebo zjasnění lesů, řek, polí atd. bývá náhlejší, nápadnější.

Krásným, jímavým uměním jest hudba. Bystří odborníci vynalezli celou řadu nástrojů hudebních, aby se kochal sluch lidský líbeznými melodiemi. Ale žádný z těch nástrojů nevytloučí tóny tak ušlechtilé jako lidské hrdlo; zpěv dovede vyjádřiti vnitřní náladu duše umělecké mnohem lépe než nejdražší housle nebo flétna. A příjemněji zní hlas slavíka, kosa nebo kanára než nejlepší pikola.

Co tu zároveň různých odstínů v barvě hlasů dětských i vyspělých, ženských i mužských! Postavte vedle sebe sto nejlepších pěvců stejného věku! Každý hlas bude míti zbarvení odlišné od ostatních, i když zazpívají všichni hlasem stejně mohutným. V jiné skupině zpívajících seznáte zase rozdíly v přirovnání ke skupině shora označené. Hle — krásný hlas jest darem Božím. A každý pěvec obdrží hlas jiný. I dle toho možno posouditi úchvatnou, neocenitelnou moc tvůrčího umění Božího.

SV. ANTONÍN PADUÁNSKÝ,
VELKÝ CTITEL BOŽSKÉHO
DÍTKA.

Socha Oldř. Meyera na Karlově
mostě v Praze.

Záhonek mladých.

Klekání.

Tichým krajem zvony znějí,
usíná již vonný sad,
Matce Boží „Zdravas“ pějí
mile zvony odevšad.
Ten hlas milý v kraj se nese
tichým vánkem večerním,
všude spánek — v temném lese
spějí ptáci k hnízdům svým.
Tichým vánkem zvony znějí,
usíná již celá zem,
jen ty zvony „Zdravas“ pějí,
tiše zní též v srdci mém.
Mile tak ty zvony znějí
Matce Boží na počest,
duše má též k nim se druží,
pěje též jí chválu, čest.

Alois Tyl,
klášter, Bílsko u Litovle.

Zastaveníčko.

„Láďo, Jozo, Vašiku,
babička má svátek zítra —“
volá malá Lidka chytrá —
„připravme jí muziku!
Já si vezmu puklice,
ty zas buben a vy trubky!“
a již všichni hupky, hupky,
do bábiny světaice.
Babička nic netuší,
v pokoji si čistě mete —
a v tom rámus, můj ty světe,
zaléhá jí do uší.
Láďa řadí trumpetou,
druzí hřmotí bubnem, plechy,
že se chvějí okna, střechy,
světa běh div nespolejou.
„Přestaňte už, Je . . .!“
Vnoučatům jen očka svítla.
Vida, jak se bába chytla:
„Naříká, že neslyší!“

V. Otoupalík, Troubsko.

Čeho snad dosud nevíte . . .

Vlaštovčí párek denně hledá po 16 hod. hmyz. Za hodinu přinesou asi 20 zobáků plných potravy. Sameček i samička jsou 640krát za den v hnízdě a přinesou pokaždé asi 10 hmyzů. Denně tedy zničí 6400 hmyzů. Ke své výživě potřebují zase 6000 hmyzů, zničí tedy denně 12 tisíc hmyzů. Z toho seznáte, jak důležitou je vlaštovka v přírodě a jakého darebáctví dopouštějí se ti, kdož mladé ničí, anebo jako v Itálii a na pobřeží Afriky, vlaštovky při letu na jih chytají a hubí. Važte si ptačí drobtiny! -vm-

Lesníci a lidé, kteří neustále dlí v polích a přírodě, znají její tajemství, dovedou také určití hodiny, počasí a vítr i bouři. Když se nad cestami vznášejí hejna komárů v rozpustilém tanci, pavouci tkají sítě na okrajích lesa, ještěrky se vyhřívají na pasece, hadi na kamenech, rosnička je po kalinách a hlohu, vlaštovky létají vysoko nad zemí, pěnkavy pějí: Kde jste dali moje střevíce, piskoři jsou u dna studánek a potoků, pijavice pod kameny, b u d e s u c h é a s t á l é p e č a s í. — Když však komáři bodají, pěnkavy zpívají své: Pííí-k-k-, ti, ti, ti, pí, kdýž myslivecký pes okusuje trávu, krtek vyhazuje hlínu a vlaštovky létají při zemi, dá se očekávat bouře a deště. -vm-

Kdo si dovede veselou mysl uchovati a při každé hlouposti a maličkosti se nerozčílí a má smysl pro zdravý smích a humor, dovede rozveseliti druhé lidi, vyvolá u nich spokojenost a úsměv. Takový člověk je všem milý, jistě je dobrého srdce a vyrovnané povahy. Mládež si má zvykat na těžký život tím, že odvážně překonává malé překážky a obtíže, čímž učí se vytrvalosti, která je základem úspěchů v životě. -vm-

Sny. Poněvadž děti tak rády spí a těžko vstávají zrána k práci a školnímu vyučování, povím tu něco zajímavého o spánku a snech. — Večer máme zřídka kdy sny. Po tělesné i duševní únavě však ano. A tu se pletou nemožné jednotlivé události ze dne uplynulého, že se tomu někdy divíme. Po silném podráždění nervovém, rozčilení, převažují ve snech zažité události minulého dne. K ránu bývají sny nejkrásnější a nejpříjemnější a proto nelibě neseme, když jsme vytrženi buděním ze spánku. Mimoděk

Nové dobré knihy.

M. Paula: Dej mi srdce své! Velmi pěkná knížka, kterou můžeme vřele doporučit všem čtenářům. Obsahuje 15 drobných povídek a obrázků, jež rozněcují něžným a milým způsobem úctu a lásku k nejsvětější Svátosti, varují od chyb a volají k pravému hrdinství. „Toničkova obět“, „Za tatíčka“, „Malý hrdina“, „Mučedník nejsv. Svátosti“ a jiné dojmou jistě každé citlivé srdce. Knížku, která má 135 stran a stojí 12 Kč, vydaly sestry Neposkvrněného Pochetí P. Marie v Přerově.

F. Há j: Kája Mařík. Díl VI. Stran 180 za 16 Kč. — Tento VI. svazek oblíbeného díla, jehož se malí i velcí čtenáři nemohou ani nasytit, jest úplně nový. Líčí osudy Kájova manželství a jest určen pro dospělé čtenáře. Menším postačí první 4 svazky, kde najdou ne-

přebornou zásobu zdravé zábavy pro dlouhé zimní večery. Vyproste si k Ježíšku aspoň některý díl a přesvědčíte se, že se pak nebudete moci ani dočkat dalších! — Pro dospělé čtenáře vydalo nakladatelství Občanské tiskárny v Brně 2. vydání zajímavého románu téhož spisovatele „**Maryčku**“. Má 194 stran a stojí 13 Kč.

Biskup dr. K. Kašpar: Dojmy z Konnersreuthu. Velice zajímavě zpracovaný spis vyličuje podle vlastních dojmů známý neobyčejný případ stigmatizované dívky Terezie Neumannové. Možno jej doporučit všem, kdo se chtějí dovědět něco spolehlivého o této věci. Knížku ozdobenou několika obrázky vydalo nakl. V. Kotrby v Praze. Má 142 stran a stojí 7 Kč.

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

To je rozdíl! Vychovatelka k svému svěřenci: „Vidíš, Milošku, z toho mravečka si můžeš vzít příklad. Ten ani chvilku nezahálí a rád pracuje, kdežto ty jsi takový lenoch!“ — Miloš: „Ano — ale kdyby se takhle měl učit násobilku!“

Špatně rozuměl. „Hochu, rosteš jako strom,“ pravil pan učitel Vašíkovi, „jest věru čas, abys nesl ovoce.“ — „Pane učiteli!“ zvolal Ferdík Veselý, „to on už dělá: včera nesl do města plný koš kadalátek!“

Všechno je v kalendáři. Po zatmění slunce přiběhl hoch k mamince. „Jak to jen mohou hvězdáři vidět, kdy má

být zatmění slunce?“ — „Ale jdi, hloupý, škoda, že chodíš do školy! Copak to není v kalendáři udáno?“

Umí si poradit. „Pane lékárníku, dejte mi lék, který pan doktor předepsal naší mamince!“ — Lékárník: „Zde jest. Nedostává se ti však peněz; schází ještě jedna koruna. Jdi domů a přines ji!“ — Chlapec: „Eh, víte co, pane lékárníku, upíte za jednu korunu té medicíny a budete to mít na chlup!“

Kdo je vinen? „Proč pak kulháš, Mařenko?“ — „Dostala jsem od Ježíška botky, a on mi udělal jednu malou!“

Soutěž znalosti.

Kdo to ví?

6. Který básník napsal drama o Janošíkovi?

7. Čím proslul Mikuláš Koperník?

8. Které jsou odznaky moci biskupské?

9. Jak soudí církev katolická o spalování mrtvol?

10. Jaký význam pro naše tělo má kysličník uhličitý?

Poznámka. Druhá soutěž bude v čísle 4.—6. Odpovědi možno zaslati nejdéle do 10. února 1930 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „A. Str.“, Brno-Židenice.

Za obsah odpovídá Emanuel Masák. Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna sp. s r. o. v Brně.

Vychází prvního každého měsíce vyjma červenec a srpen.

Dle výnosu Řed. poš. a telegr. v Brně č. 80.069/VI. ze dne 14. X. 1925 povol. užívati novin. snámek pro čas. Anděl Strážný.

Listárna redakce.

Koutek pro ruční práce. Strýčka Vojtěcha navštívil Bůh těžkou zkouškou: aby zachránili v těžké nemoci jeho život, odňali mu lékaři ruku. Nyní se nemocný zotavuje a jak bude jen trochu moci, chopí se znovu pera, aby upokojil čtenáře „Andílka“. Modlete se za něj! — **V. Fr., Nēm. Brod.** Srdečný dík za oba milé pozdravy! Při nejlepší vůli nemohu otisknouti všechny návrhy hádanek, k tomu bych potřeboval aspoň 4 strany obálky, ale neztratí se pro budoucnost. To platí i jiným horlivým zasilatelům hádanek! — **A. K., Brno—Ž.** Díky za vzpomínky a pozdravy! — **Fr. Š., Vel. Pavlovice.** Rovněž! Z tiskové chyby si nic nedělej. Čím zřetelněji kdo píše, tím jest jich méně, ale zcela se jim ubrániti je skoro nemožno.

A. S. č. 6.

Kupon
pro
filatelisty!
1929/30.

Filatelistický koutek.

Vede J. Sláma, ř. učitel, Újezd, p. Černá Hora, Morava.

Svatováclavské známky mileniové, jak hlášeno tiskem, budou v platnosti do konce února. — Chystají se nové výplatní známky: 50 a 60 h, 1 Kč s obrazem p. presidenta. Barvy jako dosud: zelená, fialová, červená. Ke vzácnému jubileu p. presidenta republiky budou vydány pamětní známky, ale dosud o nich není nic jisto, neboť poštovní správa o nich nic neprohlásila.

Při nedávné soutěži o krásu čsl. známek byla prohlášena 4 Kč „Tatry“ vyd. 1929 za královnu čsl. známek. Podniká se další akce, aby se mohla zvoliti královna evropských známek.

Andora, malá republika na již. svahu hor pyrenejských, vydala nové známky: 2c olivová (budova v La Vallu), 5c vínově červená (S. Juan de Casseles), 10c zelená (San Julsa de Loria), 15c šedá (Santa Coloma), 20c fial. jako 10c, 25c červená jako 15c, 30c hnědá jako 2c, 40c modrá jako 5c, 50c pomorančová jako 10c; 1, 4 a 10Pts (generální rada); spěšná 20c (orel nad údolím andorským).

Belgie vydala dobročinné zn. (Caritas) s různými krajinkami ze světové války.

Lichtenštejnsko vydalo holdovací zn. Z nich nejvzácnější je hodnota 70Rp, která byla vyprodána v několika dnech.

Švýcarsy daly do oběhu známky „Pro Juventute“: 5(+5)R fialová, hnědá (Luganské jezero), 10(+5)R olivově hnědá, matně modrá (Engsstlenské jez.), 20(+5)R červená, modrá (Ryffelská Alpa), 30(+10)R modrá (Mikoláš z Flue 1417—1487).

Turecko vydává nyní nové zn. s písmem latinským místo tureckým: 2Kurus šedá, 3Kurus hnědá, 6Kurus fialová.

Spojené státy americké vydaly na paměť dokončení regulace řeky Ohio 2c karmínovou.

Všecky tyto novinky možno našim odběratelům „A. S.“ obstarati. Některé americké novinky jsou v několika exempl. v zásobě.

Zprávy z U. S. C. E. Vyšlo nové číslo Mezinárodní pošty. Na přední stránce čteme v různých řečech novoroční přání. V adresáři je poslední číslo vyměňovatelů 20.178. Náš zástupce Čech Dr. A. J. Morávek získal již 446 členů; každému vyřídí dotazy v české řeči. Přihlášky obstará pořadatel této rubriky.

Vánoční slosování známek. Vyhrávají čísla 35, 52, 46 a 5. — p. Frýbort, sl. Švábenská, p. Koukl, dp. Záruba. — Kromě toho bylo rozdáno zdarma mnoho premií ve známkách, pokud zásoby stačily.

Úloha filatelistická. Které známky vyšly v Československu v roce 1928 a 1929? Odpověď zašlete na výše uvedenou adresu. Nejsprávnější úloha a nejlépe napsaná slohově a pravopisně bude odměněna zásilkou známek. Dalším 10 správným odpovědím dostane se vylosováním zdarma premie. Lhůta je do 30. března 1930.

Čenik. Československo: 3 Červený kříž 4.—Kč, 2 skautské 3.50, Hradčany 3.20, 2 sibiřské lvíčky 4.50, Sv. Václav 6.50 a jiné dle sdělení.

Laciné kolekce pro začátečníky: 5 Kréta 2.60, 10 Litva 2.—, 10 Stř. Litva 1.—, 10 Lotyšsko 2.50, 5 Lucemburk 1.—, 10 Maďarsko 20h, 5 Malta 2.50, 4 Memel 1.20, 4 Monako 1.—, 25 Německo 40, 10 Norsko 1.20, 10 Polsko 40, 10 Portugal. 1.—, 10 Rakousko 30, 25 Rak. rep. 50, 10 Rumunsko 1.—, 10 Rusko 70, 10 Řecko 1.—, 4 S. Marino 5.—, 5 Sársko 1.20, 10 Španěly 1.—. Na poštovné 40 h, obnos předem.

ANDĚL STRÁŽNÝ

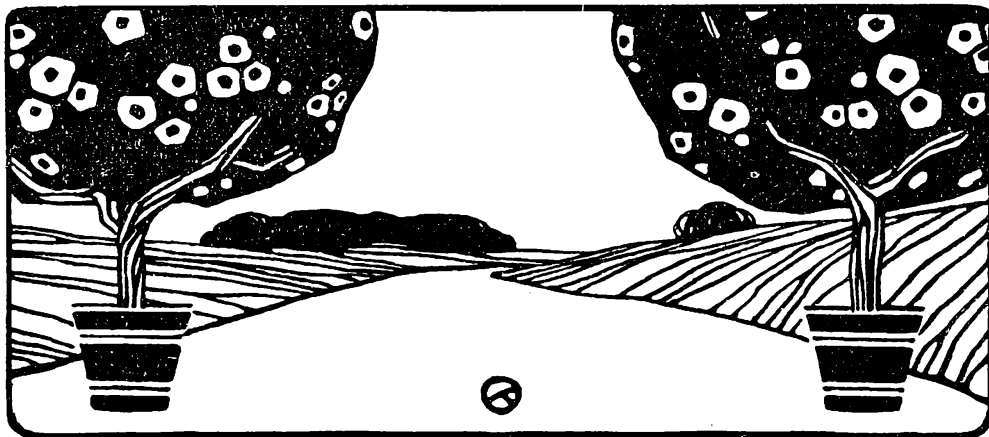
ROČNÍK 49.

ÚNOR 1930.

ČÍSLO 6.

Ježíšku milý,
oviň i mé srdce bílými růžemi!

L. Grossmannová-Brodská:

O dvanácti černých a bílých pannách.

Pohádka.

Bylo veliké, hlučné město, které mělo na sta věží kostelních. I na jiných výstavných budovách vypínaly se věže, na nichž někdy byly hodiny; z nich některé i za noci bývaly uvnitř osvětlovány, aby pozdní chodci dovedli odhadnouti čas.

Přišel do velkého města chudý pocestný, vandrovní, který procházel světem; byl vyučený hodinář a časem u některého mistra nastupoval do práce, aby si vydělal na živobytí. Mladý posud člověk byl velice sešlý, neměl nikoho, kdo by se oň staral, a od té doby, kdy mu zemřel otec a záhy po něm dobrá matička, mladý hodinář Martin již neměl domova a potloukal se světem bez cíle a také bez radosti; sám sobě mnohdy připadal, že jest mezi lidmi tolik jako mezi ptáky rozčepýřený oškubaný vrabeček.

Byl chudák Martin skutečně takovým ubohým lidským vrabcem, a proto ho to nikde delší dobu netěšilo. Často vandroval od místa k místu, hledaje vždy nového zaměstnavatele hodináře.

Den se chýlil k večeru, když Martin sem do velkého hlučného města přišel všecek unaven a hladov. Nemaje peněz, aby si v hospodě zaplatil nocleh, usedl si na stupně veliké kamenné kašny kdesi v rohu náměstí, kde nebylo tak živo a hlučno jako ve druhých ulicích. Měl na štěstí ještě krajíc okoralého chleba v kapce a toto chudé, ale vítané sousto zapil vodou z kašny; poněvadž mu tento odpočinek lahodil, již méně unaven a zarmoucen rozhlížel se kolem sebe.

Zrovna proti místu, kde seděl, stála veliká nádherná budova s vysokou věží; ač bylo již silně na noc, všechny řady velikých oken ve

„Já pouze připomínám pár prvních lidí, Adama a Evu,“ sladkým hlasem zvučela číslice druhá; „stále se opakuje věčně nová a věčně stará píseň o dvojici lidí, kteří se mají rádi: o otci a matce.“

„Tři sudičky za časů pradávných určovaly osud smrtelníků, tři hrdinské skutky musili vykonati princové k vysvobození zakletých panen, tři přání byla dovolena člověku v říši pohádkové!“ zvučela třetí číslice.

„Jsou čtyři díly nebe; čtvero větrů provívá Vesmír,“ zvonila čtverka.

„Jest pět dílů světa, pět největších lidských plemen zalidňuje zemskou polokouli,“ oznamovala číslice pátá.

Její sestra číslo šesté poukazovala na šest všedních dnů pracovních v týdnu; sedmička připomínala sedmero barev, které září v nádherné duze na nebesku, jež je znamením lásky Tvůrcovy k lidem a veškerému stvoření.

Takto jednakaždá z dvanácti hodin uváděla o sobě něco záslužného nebo důležitého; mnohá zvonila a bouřila zkazkou o dávných příbězích za starověku, mnohá z nich byla význačkou věčných zákonů přírodních a tajemným symbolem veškerenstva. Poslední z nich končila zvučně a hlasně: „Dvanácte měl apoštolů Ježíš Kristus, syn tesařův z Nazaretu, který se stal světa Spasitelem.“

Při těchto slovech Přítomnost i všech dvanáct hodin hluboce sklonilo své hlavy.

Ale pak řekla matka Přítomnost tiše, klidně a určitě: „Uznávám to všechno, co zde pronášíte, než přes to všechno se vaše služba končí, vy již pro pozemšťany rozhodujícími ukazovateli času nebudete. Není možno. Ovšem, také já vím, že pocházíte všechny z prastaré doby pohádek, pověstí a bájí, ale — pohlédněte kolem, kam se poděla doba krásných pohádek?! Není jí více. Pohádky a báje již dávno opustily tuto zemi a odebraly se do modrých zahrad Věčnosti, kde svorně a pokojně žijí. Tam, ano k nim já také vás zavedu. Tam budete žítí v samé radosti a blaženství a kdykoli zde na zemi staré babičky anebo hodné maminky svým dětičkám budou vypravovati pohádky o dobrých vílách a kouzelnících, o synech královských a zakletých princeznách, potom také budou povídati pohádku o vás, o dvanácti hodinách, na kterou nikdy nezapomenou.“

„Dobře, ale jak se lidé na zemi obejdou bez nás? Jak si rozdělí čas, na jehož stanovení byli uvyklí od pradávna, řídíce se podle něho?“

Tak za souhlasu svých sester otázala se hodina dvanáctá.

„Dobře,“ odpověděla matka Přítomnost.

Poté svojí pravicí ukázala dolů k zemi, odkud právě vystupovalo na povrch dvanácte nových hodin. Byl to kruh čtyřiadvacíti sester, z nichž bylo dvanáct bílých a dvanáct černých. Byly mnohem menší nežli obryně s bílými a černými obličejí a zdálo se, že jsou němé. Mlčky a nehybně zde stály.

„Ony se právě zrodily a posud nenabýly řeči,“ vykládala matka Přítomnost. „Později snad dovedou vypravovati o nejnovějších vynálezech, o letadlech v povětří, o lodích plujících pod vodou, o mnoha znamenitých vynálezech, jako jest radio, elektrika a jiné nové vymo-

L. Kulička:

Pomněnka na potoce.

V Nazaretě spěchaly dítky rády k zlatovlasému Ježíškovi. Uměl vždy tak krásné hry a nikdy nevznikl svár a hádky, když on tam byl. Často vycházelo božské Dítě samo do luk a polí, a když se vracelo, viděla vždy Maria šťastný, zářivý úsměv na jeho tváři.

Jednou udělal sv. Josef Ježíškovi malou lodičku. Pln radosti běžel hošík na bublavý potůček za město a nechal lodičku houpati se sem a tam po vlnách. Lukami zněl jeho zlatý smích, stoupal až k nebeským oknům, kde stáli andělé a pozorovali ho.

Rrrrr . . . otevřelo se okno — a andílci se šumotem se snesli k božskému Dítku. Ježíšek jim přátelsky kynul: „Hleďte, co mám! Není to pěkné?“

Nyní začala veselá hra na potoce. Někteří andílci foukali do lodní plachty, jiní řídili kormidlo a jiní se zas vozili po lanech. Mnozí se vznášeli kol nebeského Dítěte, zpívali a hráli veselé písničky.

Tiše s úsměvem je pozoroval Ježíšek. Nebylo to tak, jako by byl opět v nebi? Ach, ano, andělé ve světlemodrých šatech přinesli s sebou kousek nádhery nebeské.

Tak si hráli až do večera. Pak pravilo Jezulátko: „Teď musím jít domů. Dříve však, než se vrátíte do nebe, dejte mi kousíček nebeského blankytu ze svých plášťů.“

„S radostí!“ volali andělé a trhali malé hvězdičky ze svých šatů. „Sypte to na kraj potoka!“ pravilo božské Dítě. Andělé tak učinili. Ó, jak vábně zářila příjemná modř ze syté zeleně louky! Ježíšek šel, žehnaje malou ručkou nad nimi: „Vy modré hvězdičky, zapusťte kořeny, rostte a kveťte! Vaše líbeznost ať cestujícím připomíná nevinnost a mír nebeský, aby radostně a s chutí spěli k svému poslednímu cíli!“

L. Kulička:

Kam?

*Kam, bublavý potůčku, kam?
„Kde moře dumá sen,
chci klid, jsem unaven,
v dál, v tichý Oceán.“*

*Kam, milý ptáčku, letíš nám?
„Hluboko v lesů šum,
kde vládne ticho dum,
chci klid, být nepoznán.“*

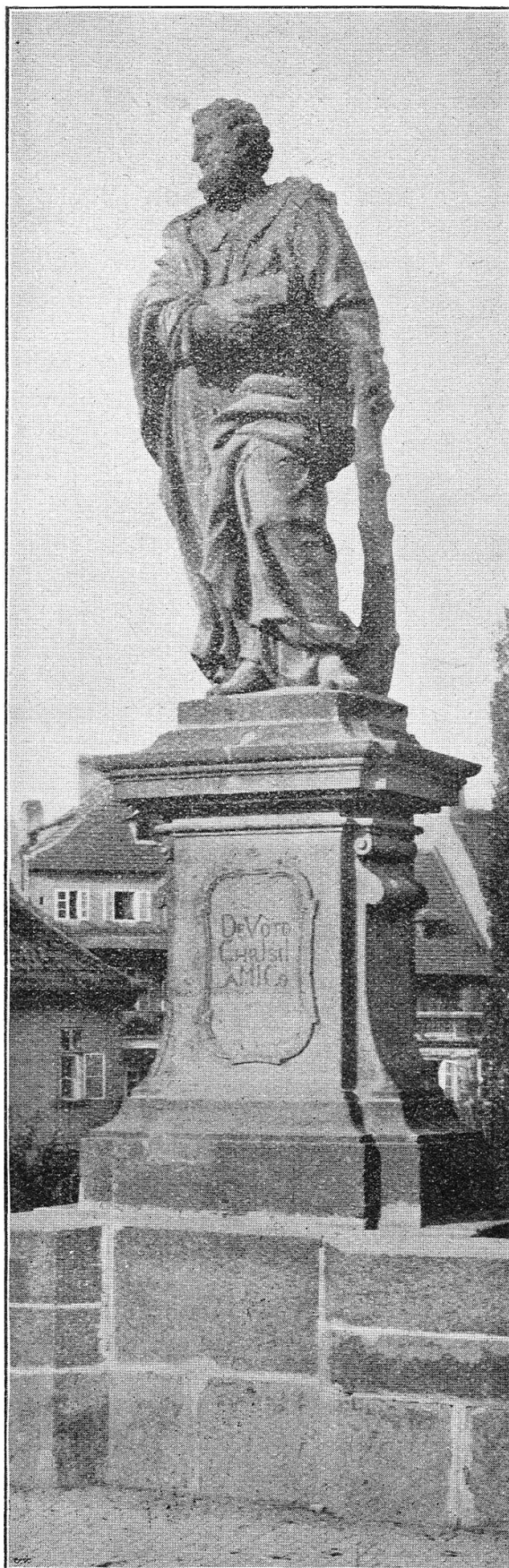
*Kam, rychlý větře, spěješ v dál?
„Kdes v cizí dálnou zem,
chci klid, jsem unaven,
v hloub černých skal.“*

*A ty, má duše, kampak, kam?
„Nad hvězd až zlatý lem,
neb znavena už jsem,
chci v lásky Boží chrám!“*

Sv. Juda Tadeáš,
apoštol Páně a mocný
přímluvce u Boha.

Socha Oldř. Meyera na Karlově
mostě v Praze.

„A já černý tady vzadu
vyrkukuju na vás bradu.“

Ale dál to nezmohla. Marně se Kája rozčiloval:

„Nového roku vám vinšuju.“

A Zdeňa do toho pořád volala:

„Slunce je toho příčina,
že má tvář je opálená.“

Kája na ni vyvalil oči: „Ty to máš taky nák popletené.“

Marjánka seděla na lavici, klátila nožkama a opakovala: „My tři králi, my k vám jdeme.“

Otevřely se zlehka dveře, a teta kovářka se všinula dovnitř. Ale jen se podívala na Marjánku a vykřikla: „Rány do hlavy, ta holka zčernala!“ A hned vyběhla. Do večera věděli v Lážově, tože mají šafářovic z té „pejchy“ nad tou holkou, už že ji Pán Bůh potrestal. Holka je černá jak zralá bezinka. Inu, „prant“ se jí chytá.

Jak kovářka vyběhla, děti už stání neměly. Kája řekl Marjance: „Koukej, ať to nezapomeneš a jdi spát!“ A Kája se Zdeňou odpelášili.

Marjánka chvíli volala a potom šla do postýlky. Zrovna dnes ráno jí maminka povlékla čisté cíchy.

Teta šafářovic potkala v Lážově Frišmanku z Mořínky, a ta jí hned řekla: „Anna“ — to byla jako šafářky sestra — „asi se ubírá k hodince. Volala vás. Musíte k ní.“

Šafářka zčerstva poslala vzkaz na samoty a uháněla na Mořínku. Marjánka spala tuze krásně. Zrovna jako děti na samotách.

IV.

V poledne druhého dne zastavily se děti u Štulců. Pan Štulc jim dal velkou papírovou krabici a řekl: „Všecko je přichystáno.“

Děti pěkně poděkovaly a už byly na cestě k domovu. U prvního průseku zvedly víko.

„Pro pána krále, to je krása!“ vzdychly.

„Což abysme se do toho hned oblíkli?“ říká Zdeňa.

„To bude nejlepší. Jenže nemáme třetího krále. Pro Marjánku nepůjdeme. Ta by nám to zkazila a třeba zrovna spí,“ uvažuje Kája. „Počkej, Zdeňo! Začneme zpívat! „My tři králi,“ a potom hned řekneme: „Ten třetí spí,“ a zas budeme zpívat dál.“

Za chvíli vyjde z průseku Zdeňa s Kájou. Ano, hotoví králi! Na hlavě korunu ze zlatého papíru, bílá košile ještě lepší než ta strejčka šafářovic. Tašky s učením daly děti do prázdné krabice a vracejí se k Lážovu. Vede se jim tam moc dobře. Kája už má všechny kapsy plné, když ho napadne jít do školy odzpívat a vypůjčit si tašku. Bětuška je sama doma. Uklízí třídy. Odpoledne mají děti prázdnou. Půjdou beztoho všechny pro svěcenou vodu. Nejdřív se moc směje, ale pak jim hned dává velkou tašku.

Takový úspěch jako měli dva králi, neměli ani tři králi. Kdož ví, kolikrát za sebou pili kávu, kolik kusů vánočky snědli, dařilo se jim

Večerní píseň.

*Co to zvučí, co to zvoní,
když se večer v údol kloní?
Co to zní a co to kvílí
v podvečerní tiché chvíli
z domku u háje?
Dívka tam, dítě hodné,
bratříčkovi každého dne
pěkně zahraje.*

*Hraje, hraje na housličky,
jak jí v mysli jdou písničky —
zní to, jak když ptáče zpívá
a zas jásá nota tklivá
divnou lahodou.
A kdo chvílku tady prodlí,
řekne, že se housle modlí
ladnou písni svou.*

*Větrík usnul pode hrází,
zvoneček hru doprovází,
jak se ve vsi pode strání
zvoní, zvoní na klekání —
tichne vesnice — —
Ztichne zvonek, housle taky,
jen na nebi mezi mraky
stkví se kotouč měsíce.*

J. Mil. Dědinský.

„Dobře, paní,“ odvětila víla, skočila na postel, lehla si na záda a nožkama zadupala na stěnu. V jediném okamžiku celý domeček proměnil se ve zlatý: stěny i strop, záclony i koberce i nábytek, ba i postýlka byla zakryta zlatou pokrývkou.

„Ó děkuji ti, vílo,“ zvolala paní, smějíc se radostí, „teď mi tu bude dobře!“

A žila tam šťastně a vesele.

Ale jedné noci pohleděla z okna, zahlédla v zahradě černou tmou a najednou si povzdechla velice smutně.

„Ach, ach, ach, ach,“ povzdechla si paní.

„Co je vám, paní?“ otázal se jí zas ten tenounký hlásek u okna a když se tam podívala, spatřila na rámu onu droboulinkou vílu a ta měla na nohou střevíčky černé jako noc.

„Ó vílo,“ zvolala paní, „už mě ten zlatý domeček omrzelo! Jak byla bych šťastna, kdyby byl celý, celičký černý!“

„Milá paní,“ odvětila víla, „s vámi je to tak, že nevíte, co chcete!“

Pak skočila na postel, lehla si na záda a nožkama zadupala na stěnu. V jediném okamžiku celý domeček zmizel, stěny i strop, záclony i koberce i všechen nábytek. A paní stála najednou sama, samotinká v černé noci a neměla už vůbec žádný domeček.

Přel. Otto F. Babler.

J o s. O c e t e k :

Napálený zbujník.

Indická pohádka.

Byl jednou jeden žebrák a jmenoval se Mandidža. Byl to člověk zlý a lstivý, který druhé lidi okrádal a olupoval. Stavěl se, jako by měl na koleně veliký vřed, a nosil proto falešný obvaz, aby lidi klamal. Ve dne se belhal o holi po silnici a žebral. Ale jak nastala noc, vloupával se do domů, bral, co jenom mohl unést, a zanášel do skalní jeskyně v blízkém lese.

V té jeskyni žila také dívka, sestra zbujníkova, a ta nebyla lepší než její bratr a pomáhala mu v jeho loupežném řemesle. A dělala to takhle: uprostřed jeskyně byla hluboká studně. Často dovedl loupežník i jiné lidi do jeskyně, které cestou potkal a do jeskyně vlákal tím, že jich za odměnu prosil, aby mu pomohli nésti nakradené věci. Kdykoli tedy zase dovedl takového chudobného člověka, zvala sestra cizince, aby se posadil na židli, že mu umyje nohy. To jest totiž znamením pohostinství. Ale tu židli postavila zrovna na kraj studně. Když se cizinec nic netušící posadil, chytla ho lstivá dívka, jako by mu chtěla nohy umývat, a vhodila ho do propasti, kde bídně zahynul.

islandským mechem, zvaným „horskou travou“. Je to cenná bylina, barvy brunátné nebo popelavé.

Mezi balvany ve všech rozpadlinách a skulinách rostla obyčejná, bujná tráva a mnoho červenavých, modrých i žlutých kvítků. Na konci tohoto kamenitého pole, tak asi na půl hodiny cesty, zdvíhaly se hrozná, silná, skoro kolmá skála.

Zle bylo s námi. Co počít? Bylo nemožno vylézt na ty obrovské kameny. Chvíli jsme stáli bezradní, až konečně pravil Karlík: „Pojďme až ke skalám. Snad tam bude někde nějaká rozsedlina, kterou se nám podaří dostat se dál.“

„Nevěřím tomu, Karlíku. A spadne-li na nás nějaký balvan!... Musíme se vrátit na jih nebo na sever a obejít tu stěnu!“

„Ano, ale tím ztratíme velmi mnoho času!“

„Nejméně dvě hodiny.“

„To se nedostaneme na štít hory, Jeníku!“ volal Karlík se slzami v očích. Byl unaven a hladov a přece chtěl se nutně dostat na vysoký hřbet horský.

4. Ovce ve skalní jeskyni.

Neuměl jsem potěšit bratra. Ale on sám připadl na dobrou myšlenku. „Klekněme,“ řekl a prosme Pána Boha, aby nám pomohl. Věříme přece, že Bůh jest všemohoucí.“

„Krásná myšlenka. Pomodlíme se tedy hned.“ Poklekli jsme na jednom z velkých, plochých kamenů. Byl tak silně porostlý islandským mechem, že se nám klečelo na tom cenném kvítí jako na podušce.

Modlili jsme se chvíli potichu, když vtom poznamenal Karlík: „Víš co, Jeníku? Nemodlili jsme se dnes ráno ranní modlitbu!“

Stydl jsem se, že mi to připomněl mladší bratříček. Ale protože to bylo pravda, musil jsem se v duši přiznat k vině. Karlík uměl zpaměti velmi pěknou veršovanou modlitbu, říkal ji tedy nahlas a nakonec jsme se pomodlili Otčenáš.

Zdálo se mi, že zde v té velké, tiché samotě hor je možno se modliti nábožněji než jindy. Zmocnila se nás obou jakási posvátná, povznesená nálada. Po modlitbě jsme usedli na suchém, měkkém mechu.

„Nyní nám Pán Bůh jistě pomůže,“ tvrdil bratr.

„Jak myslíš, kudy bychom měli jít?“

„Nevím, ale počkej, hned se dozvíme.“

Pozdvihl se země kamínek a ukázal mi jej: „Pohleď, Jeníku, tento kamínek je s jedné strany bílý a s druhé černý. Vyhodím jej vzhůru a padne-li na bílou stranu, půjdeme na jih, padne-li na černou, tak na sever.“

To mluvě, hodil kamínek. Padl na bílou stranu.

„Vidíš, Jeníku, musíme jít na jih!“

„Počkej, já ještě hodím.“

I teď padl kamínek na bílou stranu.

„Vidíš,“ zvolal Karlík. „Nyní víme už docela najisto, že musíme jít na jih.“

„Eh, nemůžeme věřit v kámen,“ řekl jsem pochybovačně.

„V kámen ne, ale v Boha, neboť to On nám ukázal cestu.“

„Odkud to můžeš vědět?“

„Vím, neboť právě jsem o to prosil Boha.“

„Nemá se tak dělat, Karlíku. Maminka říká, že jsou to pověry a nesluší se bráti jméno Boží nadarmo!“

„Tak? No, po druhé už toho tedy neučiním. Ale i tak myslím, že nejlépe bude jít na jih.“

Nebylo proč tomu odporovati. Vstali jsme tedy a dali jsme se na další cestu. Šli jsme na jih, ale trochu k západu, takže jsme se stále více blížili ke skalám.

„Jeníku, není zde někde voda?“ ptal se po chvíli Karlík. „Mně se chce tak hrozně pít.“

„Mně také, při tom chce se mi také jíst a jsem velmi unaven.“

„Tak jako já! Oh, kéž bychom si byli vzali trochu více chleba s máslem!“

Bylo nám oběma velmi smutno. Ale ještě jsme neztratili docela naděje, že se nám podaří dojít k cíli. Drželi jsme se za ruce a mlčky šli jsme dále. (Pokračování).

J i ř í S a h u l a :

Zlomená síla.

U lesního potoka rozkládal široce své větve veliký habr. Sousedem jeho byl dub. Opodál rostly žluté houby lišky.

Vychloubal se habr: „Mohutná je moje síla. Dřevo mého kmene je tvrdé jako kámen. Kdybych se chtěl silně nachýliti, polámu okamžitě mladé stromky kolem. Ubohé lišky, jste tvorečky nejslabšími, zcela křehkými. Každá myška vás rozdrtí.“

„I já jsem silný,“ chvástal se dub. „Největší obr mi neublíží. Kdybych na vás, drobné lištičky, pustil větvičku, hned se rozdrolíte.“

Jedna liška odpověděla: „Kdož ví, nejsme-li proti živelním pohromám bezpečnější než vy oba.“

Zabouřila vichřice, rozzuřil se veliký lijavec. Blesk stíhal blesk. Koruny obou chlubitvých stromů těžce stenaly. Nejprudší úder větru vyvrátil kořeny habru, který padl s nárkem do potoka. Děsný blesk rozťal korunu dubu, až větve na zemi zaduněly.

Slabé lišky však stály bez pohnutí a dokonce si libovaly vydatnou lázeň. Když lijavec ustal, byly silnější a hezčí než před bouří.

Bláhový je člověk mocný, který se slabým lidem pyšně posmívá. Náhlá katastrofa může i nejmocnější muže zničit, zatím co slabí a nepatrní se radují ze zvláštní nenadálé posily.

Záhonek mladých.

Ptáčkové a školáčkové.

Byla zima, velké mrazy —
vy v teploučku seděli;
zdali, milí školáčkové,
na ptáčky jste vzpomněli?

Byly větry, chumelice
a sníh pokryl celou zem;
vy v teploučkových duchynečkách —
ptáčkové křehli mrazem.

Byly mlhy, nepohoda,
od severu táhl chlad;
vy krajíček namazaný —
a ptáčkové měli hlad.

Chcete-li zas, aby ptáček
mohl z jara zpívat,
naučte se ptáčkům našim
v zimě zrnka sypati!

Jak. Cechmajstr-M.

U okna.

Sedím u okna a čtu knihu. Ani nevím,
čím to je, že odložím pojednou knihu
a zadívám se oknem do zasněžené
krajiny. Vidím široko daleko, neboť
místnost, ve které právě jsem, jest
ve druhém poschodí úplně osamělé
vily, postavené v krajíně lesnaté.

Hledím-li přímo, spatřím samé lesy.
Jen v pozadí matně se rýsují velikáni
hor. Jak krásně jsou stromy obtíženy
sněhem! Tu vzpomenu básně Vrchlické-
ho: „Vánoce“. Jak pěknými slovy líčí
básník stromy: „Jak strom jen pohne

haluzemi, hned střásá ledné křišťály.“
A dále matičku zemi: „Zem jak by
liliemi vzkvetla, kam sníh pad', tam
se zachytil.“

Tyto verše poeticky vystihují náladu
v zimě. Dnes teprve chápu a vidím,
jak zima jest nádherná. „Zem jak by
liliemi vzkvetla,“ praví Vrchlický. Jest
tomu tak. Pohlédnu-li vpravo, vidím
jen hílou pláň. Toť pole, luka a pastviny,
v létě tak krásně zelené se zlatými pruhy
obilí — jsou nyní úplně bílé.

Však nejkrásnější pohled skýtá strana
levá. Tam totiž v dolíně leží vesnička
L.....e. Jak malebný to pohled
na vísku zakrytou sněhem!

Počíná se smrákat, až se úplně setmí.
Tu pojednou nočním tichem se ozve
hlas zvonů a s ním opět v mysli vy-
vstanou Vrchlického slova: „Hlas zvonů
táhne nad závějí, kdes v dálece tiše
zaniká.“

Ale nežli si v duchu promyslím
prvou sloku, již se mým očím naskytne
nový nádherný zjev.

Nad lesy tiše, jako nějaká víla
z křišťalového zámku, vyplula luna
a rozlila své stříbrolesklé paprsky.
Vše zazářilo. A sníh se tak třpytil,
jako by to byly samé diamanty. Tak
jako prve měsíc z mraků, tak tiše nyní
vyběhla z lesa laňka a hned se zase
mým zrakům ztratila.

Zvolna a jen nerad odcházím od okna,
když mě ze světnice volá známý hlas.
Oh, jak i ta zima je na venkově krásná!

Fráňa Soukup, Židenice.

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

V zeměpise. Měli jsme hodinu země-
pisu. Pan učitel vyvolal spolužáka P.,
který však právě nedával pozor, a ptal
se ho, co se vyrábí v Opatově (u Tře-
bíče). Žák odpověděl: „V Opatově se
vyrábí šindele na střevice!“ (Měl říci
„na střechu“.) — Všichni jsme se srdečně
zasmáli. (Jan Binder, 5. třída ob. školy
v Třebíči.)

V přírodopise. Učili jsme se o koropt-
vích. Pan učitel se tázal, jak volají
koroptve. Tu nepozorný žák Č. vyskočil

a odpověděl: „Koroptve křičí: Kyky-
ryký!“ To bylo veselého smíchu ve
třídě! (Kozlíček Bohumír, V. třída
chl. v Třebíči.)

V náboženství. Velebný pán vykládal
malým dětem, jak dal Bůh Desatero
příkázání na hoře Sinaj. Při opakování
otázal se málo pozorné Aničky: „Co
dal Pán Bůh Mojžíšovi za hromu a
blesku?“ — Anička: „Deštník.“

Opice starého světa. Profesor v I.
třídě gymnasia: „Co jsou to opice staré-

ho světa?“ — Student: „To jsou opice, které žily před Kristem Pánem.“

Co je zloděj. Pan učitel vykládá nejmenším žákům, co to jest „zloděj“. „Tak, Karlíčku, můžeš mně povědět, co je to zloděj?“ — Karlíček neví. — Pan učitel: „Tak se podívej, kdybych vstrčil ruku do tvé kapsy a vytáhl bych ti z ní korunu, co bych byl?“ — Karlíček (radostně): „Kouzelník, pane učiteli!“

Veselé hádanky. Jaký je rozdíl mezi budíčkem a neposedným klukem? — (Když se budíček natáhne, zvoní, a když se neposedný kluk natáhne — brečí.) — Jaký je rozdíl mezi novou a starou pětikorunou? — (Žádný. Jdete-li do obchodu, nedostanete za novou koupit nic víc než za starou.) — Když na prostřeném stole leží lžíce, nůž a vidlička, co je z toho nejdější? (Ubrus.) — Proč se slunce schová, když prší? (Aby nezsmoklo.) — Koho živí kouř? (Kominíka.)

Skrývačka.

Američan ukryt hlídá černochoy.

Druhá soutěž znalosti.

Kdo to ví?

11. Kdo sepsal román „Quo vadis“?	14. Kdy je dobrý skutek záslužný pro nebe?
12. Jak mám čísti, abych měl z četby užitek?	15. Jak mohu podporovati misie mezi pohany?
13. Které jsou hlavní dobré skutky?	

P o z n á m k a. Odpovědi na otázky z č. 4. -6. možno zaslati nejdéle do 10. února 1930 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „A. Str.“, Brno—Židenice. Ti, kdo zodpoví s p r á v n ě nejvíce otázek, budou odměněni cennými knihami. Jména všech soutěžících budou uveřejněna v dalších číslech. Nejlepší odpověď bude otištěna v „Záhonku mladých“.

Za obsah odpovídá *Emanuel Masák*. — Vydává svým tiskem a nákladem *Občanská tiskárna v Brně*.

— Zámorí: 5 Afganistan 12.—, Angl. Sudan 10—5.90, Arabie 5—9.—, Barbados 10—6.70, Bermuda 10—13.40, Brit. Guyana 10—6.90, Chamba 10—15.—, Dánská Záp. Indie 8—14.—, Grenada 10—10.40, Již. Afr. Unie 10—3.—, Kap. Verde 10—2.20, Kelantan 6—5.60, Kenya 11—15.60, N. Kaledonie 10—2.80, N. Foundland 10—4.30, N. J. Wales 10—5.20, N. Zeeland 15—3.20, Nyassa 10—5.90, Otre Giuba 10—11.20, Palestina 15—9.80, Panama a Canal Zone 10—10.—. (První číslo počet, druhé cenu v Kč.) — Balíček „Ali—Baba“ směs zámoř. zn. Kč 5.—. Album 10 Kč, nálepky 2.50, 2 pohlednice misij. 1.20 Kč, katalogy čsl. zn. 10 Kč. Sběrka 2000 různ. zn. 80 Kč, 3000 za 198 Kč, 5000 za 710 Kč, 8000 za 1950 Kč, 10.000 za 2800 Kč. Větší sbírky jsou v sešitkách podle katalogu seřazeny.

Pošta a hovorna. Žádám dlužníky, aby co nejdříve zaplatili a nenechali se upomínati. Jako katolíci znají 7. přikázání boží. Jinak náš rozvoj k dobru všech filatelistů bude poškozován. Na úvěr nemůžeme nikomu dávat, chceme jen své peníze! — Pan E. Holcmy, Jemnice č. 29., p. Strážek dá své knihy (romány a j.) za známky. — Americké noviny a jiné časopisy se vymění za známky. — Dotazy se zodpoví jen tehdy, bude-li známka připojena na odpověď.

Místo slosování velikonočního bude označr.^a každá zásilka **předem placená číslem** a toto číslo bude zároveň losem pro velikonoční slosování. Kdo objedná známek za 30 Kč, má nárok na 2 losy (čísla), za 50 Kč 3 losy atd.; za každých dalších 20 Kč jeden los. O tuto výhodu nutno se hlásiti a připojití kupon filatel. z posledního čísla A. S.

Krásný časopis pro dospělé čtenáře.

Vy máte svého „Anděla Strážného“, ale mnohým našim dospělejším čtenářům již nestačí. Proto jim doporučujeme k pozornosti jiný lidový měsíčník

Náš Domov,

který zahájil v lednu nový, již 39. ročník za téže redakce, která řídí „Anděla Strážného“. „Náš Domov“ přináší mnoho kratších i delších povídek, básní i poučných článků, podává zprávy o věcech časových i literárních, rady pro domácnost a hospodářství, žerty a vtipy atd. Každé číslo jest ozdobeno četnými obrazy uměleckými i časovými. Je tu také obsáhlý hádankářský koutek, kde se dobře uplatní jak naši vyspělejší luštitelé, tak skladatelé hádanek a mohou tam získati pěkné ceny. Kromě toho přinese nový ročník jako zvláštní **románovou přílohu**, kterou bude možno svázati jako samostatnou knihu. nový zajímavý román F. Háje, autora „Káji Mařka“, pod názvem „Hanička Šeborova“. Každé číslo má kromě románové přílohy 24 velkých stran, mnohem většího formátu než jest „Anděl Strážný“, jest tištěno na pěkném ilustračním papíře, a přece stojí (i s románovou přílohou) jen 1 Kč čili celý ročník jen 12 Kč.

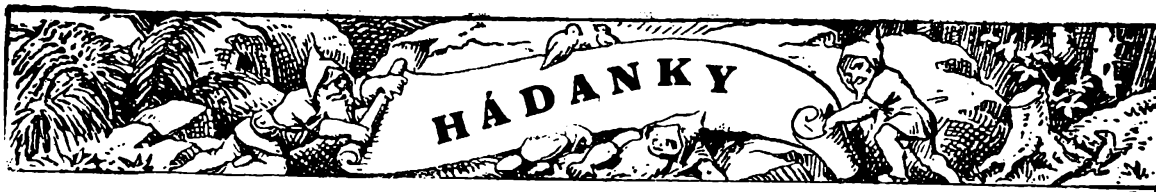
Objednejte si na ukázkou 1. číslo, prohlédněte si je, předplatte a doporučte je také svým přátelům a známým! Za 12 Kč, které se jinak často zbytečně promarní, budete mít za rok velkou knihu o 288 str. a k tomu zcela zdarma román o 96 stranách.

Upozorněte, děti, i své rodiče na pěkný rodinný časopis „Náš Domov“.

Všechny objednávky ihned vyřídí a ukázková čísla zašle nakladatelství

Občanské tiskárny v Brně, Starobrněnská 19—21.

21. Přesmyčka (lit.).

Ant. Štourač, Střítež.

Krakonoši, hrá se klas.

22. Záměnka.

Tománek J.

S „o“ na ně se každý těší,
s „i“ jí se mnohý děsí.

23. Rebus.

A. Kúrka, stud. v Brně.

T R
— —
j

24. Přesmyčka (čas.).

Fr. Pivec — Fr. Jordánovi.

Vosa žije a neroni.

s = š, a = oz.

25. Háčkovka.

M. F., St. Město.

Robí včelí stát,
vzadu s háčky — šat.

26. Přesmyčka (lit.).

V. Borkovcová, Tišnov.

Co Ti bere Yvané?

27. Vsuvka.

Borkovcová.

Koník kousek chleba sněd',
v kramáře se změnil hned,
kteří o pouti rádi
zbožím svým Tě ochladí.

28. Hádanka.

Redaktorovi — Borkovec.

Zpětný peníz starší, hřeb ze železa,
doba krátká a hřeb, který nekazí rez, a
plavidla, jež často plouti vidíš v řece,
tři ti dají země, snad je najdeš přece!

29. Přesmyčka (dějepisná).

Šoupalovi — Borkovec.

**V. Boiek,
sídló Praha.**

30. Záměnka.

Dr. Borkovcovi — Fr. Jordán.

S „&“ zprávy rezšíruje,
bez „&“ malíř naň hubuje.

31. Rodovka.

V. Friedrich, Něm. Brod.

„On“ v městech pod zemí se skrývá,
„ona“ každá žena v ruce nosívá.

31. Záhadný nápis.

V. Friedrich.

Vlctp. Dr. Fr. Borkovcovi v Tišnově.

X

Nemoc.

Soman ait.

Sei cev an.

Bitvy taky do Pezy!

Magna Tabls.

33. Lištovka.

Kúrka, stud., Brno.

a	é	v	t	s	a	h	n
ž	j	a	e	l	b	e	o
ý	e	d	s	ž	a	r	k
ř	j	h	e	o	d	c	á

Poznámka. Rozluštění hádanek z č. 4.—6. zašlete nejdéle do 10. února 1930 jedině na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „A. Str.“, Brno-Žitenice. Seznam všech luštitelů a odměněných bude otištěn v 7. čísle.

Tři z nejpilnějších luštitelů, kteří se zúčastní všech tří hádankářských turnajů, obdrží na konci roku jako zvláštní odměnu „Dějiny českého národa“ od Al. Hlavinky v ceně 36 Kč.

OBSAH: Ježíšek (obraz). — L. Grossmannová-Brodská: O dvanácti černých a bílých pannách. — S. Housková: Ježíškova první hračka (báseň). — J. Mareš-Svoboda: O opici Gogovi. — L. Kulička: Pomněnka na potoco. — L. Kulička: Kam? (Báseň). — Oldř. Meyer: Sv. Juda Tadeáš (obr.). — F. Háj: „My tři králi“. — J. Mil. Dědinský: Operace (báseň s obr.). — Jan Valoušek: Jak Otík vyzrál na jezevce. — Ed. Elpl: Liška. — J. Mil. Dědinský: Večerní píseň (báseň s obr.). — Eleanor Farjeon: Bílý domeček. — Jos. Ocetek: Napálený zbůjník. — J. Svensson: Za záhadným mužem do hor. — Jiří Sahula: Zlomená síla. — Záhonek mladých. — Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtípů. — Skrývačka. — Druhá soutěž znalosti.

ANDĚL STRÁŽNÝ

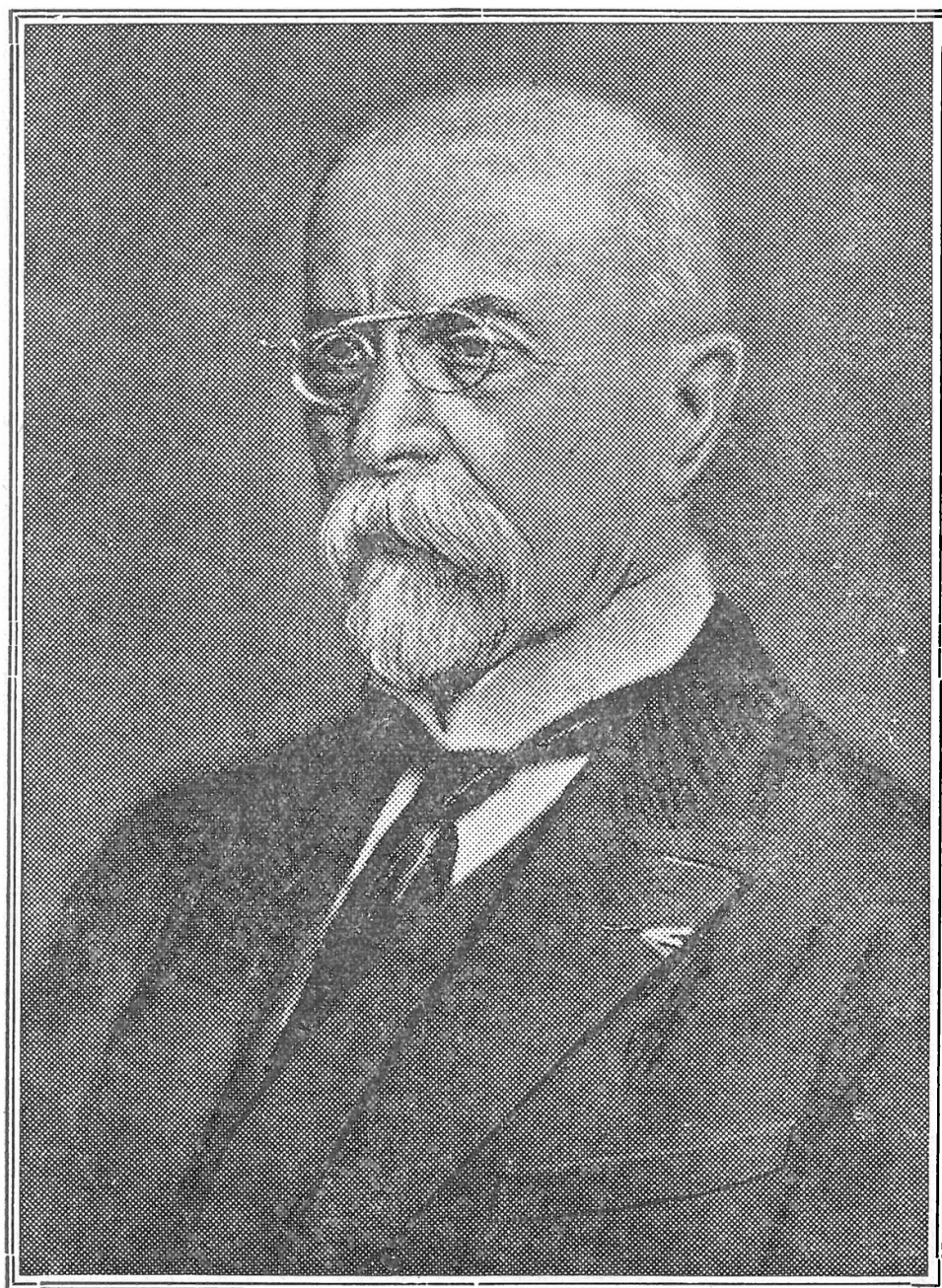

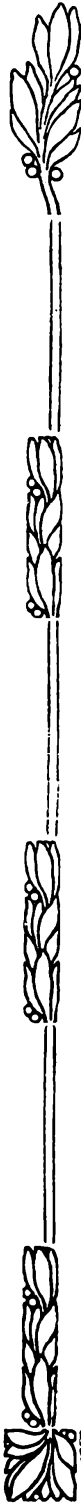
ROČNÍK 49.

BŘEZEN 1930.

ČÍSLO 7.

K osmdesátým narozeninám T. G. Masaryka.

Náš presidente milovaný,
dnes zalétáme v mysli k Tobě,
pro národ náš co učinil jsi,
dnes živě vzpomínáme sobě.

Jak jel jsi zemí do dalekých
pro svoboděnkou zlatou naši,
vždyť láska k lidu, zemi rodné,
Ti v žití byla nad vše dražší.

Co vytrpěl jsi pro nás útrap,
to nelze nikdy zapomeněti,
proto ke dni Tvých narozenin
jen dobré přejí Tvoje děti.

Let osmdesát nad hlavou Tvou
v hluboké padlo času moře.
Bud' zdráv nám léta dlouhá ještě,
nechť nepotká Tě nezdár — hoře.

Ó těš se s námi, lidem českým,
bud' vůdcem nám, jak's posud býval.
Ty's národ viděl pokořený,
Ty's na štěstí se jeho díval.

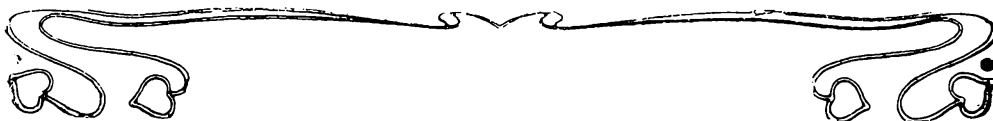
Tvé srdce dobré — zlato ryzí,
Tvá láska k lidu bílý květ jest,
v Tvých očích vzácný odlesk duše,
v níž národ radost chtěl by jen vnést.

Ó, popřej Bůh Ti zdraví, blaha,
dokud živ jsi, je dobře s námi.
Tvůj obraz vděčnost v srdce vryla
s nehynoucími vzpomínkami.

Ed. Elpl.

F. Há j :

Kde jsou lívance?

I.

U Šetlíků i u Soubustů toho žňového srpnového dopoledne je ticho jako jindy o půlnoci. Všichni jsou v polích. Pantáta Soubustovic časně po ránu, třeba sluníčko už pánilo, řekl synovci Pepíkovi: „Dnes něco přijde. Nejspíš kroupy.“

„Jeje, strejčku,“ diví se Pepík, „vždyť není ani mráčku a horko už teď jako jindy v poledne.“

„Že není mráčku, je pravda, ale podívej se ke Kytínu! Vidíš? Tam není obloha jasně modrá. Tam zrovna zocelověla. A právě proto, že je parno po ránu, něco přijde. Musíme si přichvátnout s prací!“

Márinka s Vénou, když se nemohli pořád dohodnout ve školní kuchyni, kde je největší chládek, dostali každý po „šturci“ do zad a vlídný pokyn: „V kuchyni u kamen chládku nenajdete! Jen se tu melete a zlobíte. Copak u Šetlíků nebudou ničeho potřebovat?“

Děti šly k Šetlíkovům. Márinka řekla hned: „To není doma ani noha. Chodbička není ani zastrčena. To moc pospíchali. A jistě králíci nedostali snídani.“

Děti nakrmily králíky a přidaly kravám. Věna se podíval po věžních hodinách: „Teprvka půl na devět. To ještě dlouho nebude oběd. Poběžme k Soubustovům. Tam snad je někdo. Mají chleba jako perník. A kdy pak už jsme snídali!“

U Soubustů zrovna tak ticho. Také tam přidali kravám, odvázali psa a Márinka vzdychla: „To budeme asi hladovět až do poledne! Taky jsme nemuseli sníst doma všechny ty buchtý najednou! Řekla přece maminka: Po třech do snídane, po třech máte na desátou. Ale to jsi se ládovál a já taky — heleď, tamhle běží Pepík Pravdovic! Má na spěch. Brkne o kámen každou chvíli.“

Pepík opravdu pospíchal náramně. Jak doběhl, povídal udýchaně: „Tak jsem celou cestu vyplazoval jazyk, jak mi bylo horko! Mám — povídala teta — připravit na podpal, doběhnout pro kvasnice, nanosit dříví pod pícku a v půl desáté odnést svačinu na pole. Mám ji nachystanou v komoře v nůšce,“ dodal chlubně.

„Jéje, Pepíku,“ diví se Márinka, „že v nůšce? To já bych taky moc ráda nesla v nůšce.“

„Můžeš nést bandasku,“ nabízí Pepík.

Ohrne Márinka rtíky: „Těch se nanosíme od Šetlíků! Ale kdybys mi půjčil nůšku na záda, já bysem ti přinesla — počkej — třeba tu krásnou sponu ze zimního klobouku naší Viličky. Ta se ti třpytí jako duha. Víš, až si budeme hrát na Indiány, připneš si ji na kabát a budeš vůdce.“

Pepík chvíli uvažuje. Pak se zeptal pro jistotu: „Z toho bílého klobouku?“

„No, copak jich má Vilička deset?“ říká Mária. „Povídala: Už se nemůže nosit. Je dočista z módy a přeformovat nejde.“ (To neřekla, že dodala Vilička: „Jen tu sponu spárám a schovám.“)

„Kdypak ji přineseš?“ ptá se Pepík.

„Zítro ráno, Pepíku!“

Pepík uvěřil, protože Mária, co se týče dodržení slibu, byla opravdu příkladná, třeba byla kolikrát potom doma bita. Kdysi v záchvatu horečné touhy po mourovaném koťátku slíbila půjčit na dva dny Jindřichovi Matysovic dokonce tasemnici v lihu z kabinetu. Jenže tenkrát to moc špatně dopadlo. Zrovna šel tatínek z kuchyně a hned ji zastavil: „Copak to, Mária, neseš pod zástěrkou?“ A když viděl tasemnici v lihu, moc se zlobil. Našupal jí proutkem a dodal: „To je školní pomůcka, Mária, a těch se nesmíš ani dotknout! Za ty jsem zodpověden! Za trest nehneš se z kuchyně celý den a do kabinetu vůbec nesmíš!“

Potom dostala ještě od maminky a taky Cíla řekla: „Jejna, Mária, vzít tasemnici ve „špiritusu“, to není jen tak.“

„Já ji slíbila jen půjčit,“ vzlykala tenkrát Mária, „a já vím, že není naše.“

Cíla řekla s pohrdáním: „Bodejť by byla naše! Takový šmejd ve špiritusu!“

Potom přišel Věna a šeptal jí, že Jindřich s mourovatým koťátkem čeká na můstku před školou, jen aby poslala tu „semnici“ — (Věna tak říkal) — a koťátko bude její.

Mária se jen vrtěla na židli, jak jí všechno bolelo, a také šeptem mu pověděla: „Řekni Jindřichovi, že tasemnice je — počkej — jak to řekl tatínek? No jako „můcka“, víš?“ (Nemohla si vzpomenout na „pomůcku“) — „a že bych mu přinesla zejtra v poledne koláč s jahodama.“

Potřásl Věna hlavou: „Prosím tě, pekařovic kluk se tě prosí o koláč! To je zrovna tak, jako by tobě dával někdo „semnici“ ve špiritusu! To já mu řeknu rovnou, že z „handlu“ není nic. On dá koťátko Pepíkovi Pravdovic. Ten mu slíbil za něj bičíště! Cože je semnice? Můca, vid’“ a odběhl.

Jindřich Matysovic po sdělení vzkazu Mária natřásl koťátko a řekl: „Když je tasemnice Můca, to je, že je jako pořád opilý. No jo! Když ve špiritusu! Já nechtěl Můcu, já tasemnici. Byli bysme hráli divadlo: „Zakletá tasemnice“, a mohl se z ní udělat královský princ.“

II.

Pepík Pravdovic blahovlnně dovolil, aby Mária nesla nůši sama. A když Věna podotkl: „Heleď, Mária, copak budu dělat já?“ hned věděla: „Ty přece povezeš na vozíčku svačinu od Šetlíků.“

Mária s nůškou na zádech, Věna s vozíčkem zrovna frnčeli k polím, když panímáma Soubustovic uhání domů péct lívance. Pepík Pravdovic pospíchá zrovna na pole.

Utěšeně přibývá lívanců na velkých mísách. Praženou polévku s kapáním a čerstvými houbami nachystala po ránu. Však vstávala, nebyly

Večer si přišla komorná pro princeznu, ale ta bez holčičky nechtěla jít, holčička zas, že nepůjde bez maminky.

Od té doby žily všechny v zámku a maminka denně své holčičky umývala a koupala. Princezna se už vody nebála, ale byla hodnou, čistou holčičkou až do své smrti.

Poznala, že je lépe býti chudobnou, ale čistou holčičkou, nežli špinavou princeznou.

Jan Mlota:

Strašák v poli.

*Hleďte, v poli strašák stojí!
Starý frak má na sobě,
cylindr a hůl a deštník
snad ku větší ozdobě?*

*Hůl a deštník pevnou rukou
k hrozbě zdvíhá obojí —
ale zdá se, že se nikdo
strašáka přec nebcjí.*

*Právě na klobouk mu used
vrabčák, hle, a cvrliká —
tak si časem na strašáka
každé ptáče přivyká.*

*Večer zajíci pak přijdou,
neb je z lesa vábí chrást:
strašák bude jim sic hrozit,
cni klidně se však pást.*

J. Marcol Svoboda:

O opici Gogovi.

VII.

Začal školní rok a tím se opět probudil u školních dětí zájem o Goga, protože žáci a žákyně v přestávkách za slunných dnů hráli si s ním na dvoře a krmili ho tím, co jim rodiče dali na desátou. Josífek se cítil jaksi potěšen, že jeho Gogo, ostatně jím tak zanedbávaný, jest středem pozornosti celé školy, a proto prováděl s ním před četným obecenstvem různé kousky a výstupy, pokud silný hlas zvonu nesvolal děti opět do tříd.

Nejčastějším působištěm Gogových skoků a darebačin byla zahrada, kde hned prohnal sousedova kocoura, jenž se s ním rád poškádlil, hned zase hnál se za motýlem, co usedl na plnici se hlávky zelí na záhoně, kde Apolena okopávala a zalívala, hned se šplhal na plot, zavolalo-li naň nějaké dítě za plotem, někdy zase pozlobil trochu psa sultána, ale celkem jeho kousky byly neškodné a strach před bitím a vězením nedovolil, aby své dřívější rozpustilosti opakoval.

Dědeček se již dávno vzdal plánu, že jej vycvičí v poslušnosti na slovo, paní řídící naň skoro ani nepohlédla od doby, co zabil sousedce Bumbové kanárka, pan řídící měl již stokráte chut, že jej někomu daruje nebo lacino prodá, ale na konec vždy zůstalo jen při chuti a Gogo zůstal ve škole a tropil neplechy dále.

Služka Apolena se s ním sprátelila zcela od doby, kdy zůstával většinou venku a nedělal jí pod schody neřád, jež musela poklízet, a proto se vždy za něho, jako za nerozumnou, němou tvář, která za nic nemůže, když něco vyvede, tuze přimlouvala, jinak by to vždy byla ona, která vše nejhůře odnesla, protože Gogo byl pod schody a ona musela zase jako dříve po něm uklízet.

A Gogo, jako by tušil, kdo jest jeho největší přímluvčí, pohopkoval za ní po zahradě a pletl se jí pod nohy a třebaš jej okřikovala a někdy i trochu klepla, vesele prováděl svou dál. Apolena byla už jediná, která mu jako zvířeti rozuměla, vše ostatní naň hledělo nepřátelsky. To už vycítil.

A přece na konec ztratil přízeň Apoleninu navždy.

V zahradě v zadu byl veliký záhon zelí. Od jara měla tam Apolena práce až až. Napřed s úpravou hlíny, aby byla sypká, bez kamínků, protože děti rády srážely hrušky kamínky, jež posely celou zahradu a na jaře nestačilo se ani kamení vysbírat. Potom přinesla z města od zahradníka sazenice a trvalo tři týdny, než se sazenice trochu ujaly. A ještě nebyl konec zalévání. Bylo suché jaro, sazenice schly a nestačila jak podsazovat, tak polévat a polévat.

Konečně vyrostly zelné listy tak, že začaly pomalu se tvořiti silnější středy, budoucí to hlávky. A zase nastala nová práce. Zlí běláskové jako by byli našli ve školní zahradě ráj, lítali nad zelím ustavičně a kladli vajíčka pod listí.

Jak byla ráda, že se Gogo naučil motýle honiti, ušetřil jí mnoho práce, vždyť co chvíle poslala ji paní řídící, aby bělásky zaháněla a učelivá opice se tomu naučila od ní.

Ale všechny motýle přece neuhlídali, třebaš jich zabili několik set. Jednoho podzimního dne, kdy ještě bylo pěkné podletí a jen tu a tam objevilo se první babí léto a vlaštovky se sháněly k poradám na dalekou pout na jih, zašla si paní řídící na celé odpoledne do zahrady a naráz honem se sháněla po Apoleně, a když ji našla, mlčky vedla k zelí a ukázala na ožrané listy a pod nimi na chomáčky housenek. Nová práce s tímto nepřítelem zelí a lidí. Uloženo Apoleně, aby zrána, když budou housenky pod listím v hromádkách, zničila je rozetřením.

Ještě za silné rosy, sotvaže slunečko vyšlo, dala se Apolena do práce. Tolik si dala záležet, tolik dávala pozor, a přece! Gogo se jí pletl zase

pod nohy, ale mrzuta šlehla jej proutkem, že si sedl nedaleko a jen ji pozoroval.

Po hodince odešla Apolena za jinou prací na pole a Gogo zůstal v zahradě sám. Teď začal on hledati housenky. Nepotřeboval ani půl hodiny a zelí, půl roku pěstované zelí, jež zabralo tolik času jak Apoleně tak paní řídící, bylo roztrháno na kusy, že bylo jako po hrozném krupobití.

K večeru bylo ve škole zase zle. Gogo prý nemohl v zahradě již nic zkaziti! Jako na smích tomuto přesvědčení celé školy dokázal, že tam bylo ještě dosti, co zkazit mohl, a to dokonale. Dostal několik holí a zase se stěhoval pod schody.

Ale nejhorší ze všeho bylo, že navždy ztratil přízeň dobré služky Apoleny, jež jej od sebe zaháněla, kdykoliv se jí ukázal na očích.

Ve škole se cítilo, že jest opice jen na zlost a jen pustnoucí zahrada zabránila, že ji neprodali v městě.

Sv. Jan Nepomucký.

Socha Mat. Rauchmüllera a Jana Brokofa na Karlově mostě v Praze.

Památná socha P. Marie s anděly
na Karlově mostě v Praze.

v nichž zapomene na svízele, které bylo mu přestáti. Pole zazní krásnými písněmi, vůně pestrobarevných květů naplní čistý vzduch a šumot větví hustých korun lesních stromů uspí ho na lůžku pod keříky habrovými s novými nadějemi lepších dnů.

Rudolf Steiner:

O malé a velké fialce.

Byla jednou v lese, kde slunko pronikalo stromovím, fialka, skromná fialka pod stromem, který měl veliké listí. A ta fialka mohla hleděti otvorem v koruně stromu. I spatřila otvorem v lese, kterým se dívala, modré nebe. Spatřila modré nebe po prvé v životě, neboť rozkvetla teprve onoho rána. Fialka se ulekla, když spatřila modré nebe, a velice se bála. Ale ještě nevěděla, proč se tak velice bojí.

Tu běžel kolem pes, pes, který se nezdál dobrým, který se zdál poněkud kousavým a zlým. A fialka otázala se psa: „Pověz mi, co je to tam nahoře, to modré, co je jako já?“

Neboť nebe bylo modré jako fialka.

A pes ve své zlobě pravil: „Ó, to je obrovská fialka, jako ty, a tato obrovská fialka je tak veliká, že ti může hrozně nabít.“

A fialka bála se ještě mnohem více, neboť myslela, že ta fialka nahoře tak vyrostla proto, aby ji malou bila. I stáhla lístečky svého květu, nechtěla se už dívat vzhůru k té veliké fialce a ukryla se pod velikým listem stromu, který byl právě stržen závanem větru. A tak zůstala po celý den, neboť se ve své hrůze skrývala před velikou fialkou nebeskou.

A když přišlo ráno, malá fialka po celou noc ještě ani oka nezamhouřila, protože stále jenom přemýšlela, jak je to s tou velikou nebeskou fialkou, kterou měla býti bita. A stále čekala, že teď, teď přijde první rána; ale nepřišla.

Zrána pak vylezla fialka, protože už vůbec nebyla znavena, neboť po celou noc jenom přemýšlela — a fialky jsou znaveny, když spí a neznavují se, když nespí. A první, co fialka viděla, bylo vycházející slunce a ranní červánky. A když fialka viděla červánky, přestávala se báti a radovala a veselila se z nich.

Když se pak ranní červánky ztrácely, zjevovalo se opět zvolna bělostně modré nebe. Modralo se čím dále tím jasněji, a fialka si opět vzpomněla na to, co jí řekl pes: že je to veliká fialka, která jí malé nabije.

A hle, vtom kráčel tudy beránek. Tu chtěla se ho fialka také zeptat, co je to tam nahoře.

„Co je to tam nahoře modrého?“ otázala se ho.

A beránek odpověděl: „Je to veliká fialka, modrá jako ty sama.“

Tu ulekla se malá fialka znova, neboť si myslela, že jí beránek řekne totéž; co jí řekl zlý pes. Ale beránek byl dobrý a zbožný. A ježto se

„Je to jistě některý z našich koní, chodí časem daleko za pastvou. Neboj se, Karlíku, já jsem už nejednou chytil koně v poli a projížděl jsem se na něm.“

Slova ta upokojila Karlíka a tak s čistým svědomím vylezli jsme koni na hřbet. Usedl jsem na předku a bratr s mou pomocí posadil se za mnou. Nyní bylo už jen potřeba donutit koně, aby vstal.

Kázal jsem Karlíkovi, aby se mě pevně držel, levou rukou chopil jsem se uzdy a pravou chytil jsem se za hřívu a začali jsme vykřikovat: „Hop! Hop! — Vijo! Vijo! — Hep!“

Křičeli jsme a bili jsme koně nohama do boků, ale — divná věc — nic to nepomáhalo. Kůň obracel hlavu v pravo i v levo, ba obrátil hlavu i do zadu a hleděl dobrodušně na malé jezdce. Nemohli jsme to pochopit, neboť ani křik, ani trhání za uzdu, ani bití nohama nic nepomáhalo.

Konečně pravil Karlík, drže se mne oběma rukama: „Víš co, Jeníku, kdybychom tak měli bič, hned by vstal!“

„Ano, ale nemáme ho.“

„Táhni silněji uzdu!“

Začal jsem táhnouti za uzdu, bili jsme koně znovu nohama i rukama, křičeli jsme stále hlasitěji: hep! hep! — kromě toho i Rek začal z celé síly štěkat, ale kůň si z toho nic nedělal. Zdvihl jen několikrát hlavu do výše a ležel dále na trávě; zřejmě pokládal to všecko jen za žert.

Seděli jsme tedy chvíli bezradně, ale vtom Karlík zvolal: „Jeníku, pohleď, tam dole roste nízký keř; uřež z něho silný prut a bude bič.“

„Ty máš dnes samé dobré nápady, Karlíku,“ pochválil jsem jej. „Počkej, hned přinesu prut. Ale zatím dej pozor, sed' pokojně a drž pevně oprať.“

Slezl jsem s koně a dal uzdu Karlíkovi. Běžel jsem dolů, uřežal jsem nožem dva silné pruty s keře, očistil je z listí a halouzek a jeden z nich dal jsem pak bratrovi. Usedl jsem znovu na koně a začali jsme ještě jednou volat, bijíce koně pruty: „Hop! Hop! Brr! — No, vstávej!“

K neuvěření! — Kůň se nechal bít, ale ani mu nenapadlo vstávat! Jako by docela ani necítil ran. Pravil jsem tedy bratrovi: „Karlíku, mně se zdá, že kůň ani necítí bití.“

„Opravdu?“

„Tak se mně zdá. A pravděpodobně všechno to jen proto, že když sedíme na koni, nemáme dost síly.“

„Co tedy dělat?“

„Zdá se, že budu musit ještě jednou slézt. Postavím se vzadu za koněm, a pak uvidíš!“ To řka, slezl jsem s koně, hodil jsem uzdu Karlíkovi a postavil jsem se za ležícím zvířetem.

„Dej nyní pozor,“ zvolal jsem, „abys nespádl, až se kůň zdvihne! Držíš pevně provázek?“

„Ano, jenom bij!“

Zpozoroval jsem, že kůň obrátil ke mně hlavu trochu nepokojně a hleděl bokem. Odešel jsem od něho několik kroků a potom máchaje

prutem znovu jsem přiskočil a zakřikl na koně z celé síly. Kůň postavil uši. Rek mi pomáhal štekáním.

„Dej pozor, Karlíku!“ zavolal jsem ještě jednou a udeřil koně celou silou. To mělo účinek. Ale běda mi! Stalo se něco zcela jiného, než jsem očekával.

Zvíře dosud pokojné náhle vyskočilo a postavilo se přímo. Karlík sjel skoro k ohonu a začal křičet: „Jeníku, na pomoc! Spadnu!“

„Nepouštěj provázek! Drž se pevně za provázek!“

Dovedl ještě včas ovinouti provázek okolo ruky, jinak by byl spadl. Tak visel vlastně na koni. Kůň stal se nyní ještě divočejším. Otevřel tlamu, otáčel hrozně očima a bil silně ohonem. Byl to pro mě strašný pohled.

Karlík křičel hrozně. Měl jsem o něj smrtelnou úzkost. „Seskoč!“ volal jsem. Ale nemohl tak učinit, neboť měl provázek pevně ovinutý kolem ruky.

Náhle se kůň postavil na přední nohy, skočil ještě několikrát a uháněl s mým bratříčkem směrem jihozápadním. Všechno to se stalo v jedné chvíli.

Běžel jsem za nimi z celé síly a Rek, který dohonil koně, chtěl ho chytit za nohu.

„Karlíku, slez na zemi! slez na zemi!“ volal jsem stále. V odpověď uslyšel jsem jen drásající křik chlapce, který ležel na hřbetě zdivočelého koně.

Po několika minutách zmizel kůň i jezdec za hroznými skalami.

(Pokračování.)

L. K u l i č k a :

Stopy Boží.

Před několika roky cestoval francouzský učenec pouští. Jako průvodce si vzal jednoho Araba. Když slunce zapadalo, prostřel si Arab na zemi koberec a začal se modlit. Když dokončil, tázal se ho učenec: „Co děláš?“

„Modlím se.“

„Modlit, modlit — a ke komu?“

„K Allahovi, k Bohu!“

Učenec se zasmál a pravil: „Viděls už někdy Boha?“

„Ne.“

„Hmatals už někdy Boha rukama?“

„Ne.“

„Pak jsi blázen, když věříš v Boha, jehož jsi ani neviděl, ani neslyšel, ani nehmatals.“

Arab neodpověděl na to nic a šel spát. Ráno vstal před východem slunce a šel se modlit. Když vycházel ze stanu, potkal učence, který mu ukazoval stopy v písku kol stanu a pravil: „V noci zde byl velbloud.“ Arab pohlédl na učence a pravil: „Viděl jste velblouda?“

„Ne.“

„Hmatal jste velblouda rukama?“

„Ne.“

„Ale pak jste podivný učenec, když věříte ve velblouda, jehož jste ani neviděl, ani neslyšel, ani nehmatal.“

„Ó,“ odpověděl učenec, „ale zde v písku jsou jeho stopy!“

Vtom vycházelo slunko v nádheře barev, jež v Orientě je tak zvláštní, majestátně shlíželo na celý kraj, ozářený paprsky. S hlubokým pohnutím zahleděl se Arab na slunce a pravil k učenci: „Zde vidíte stopy Stvořitelovy, teď musíte uznat, že Bůh jest!“

Alois Dostál:

Přepadení.

Dějepisná črta.

Dosti hrbolatou a nerovnou cestou hrčel lehký povoz, tažený starým koněm. Zakryt byl režnou plachtou, zvláště vzadu dobře utáženou, aby se lupič do vozíku nedostal. Také ostražitý pes dával znamení, šel-li kdo kolem po vyšlapané stezce.

Bylo umrzlo a půda posypána běloučským sněhem. Vánoce se blížily a za málo dní se mělo na veřej psáti: „Léta Páně 1511.“ Kočové příliš koně nehnali. Nebylo také na spěch. Na rolích se pracovati nemohlo, v domácnosti se obsloužil pouze chlév a popopravilo se, co v létě se porouchalo. A nyní před svátky ustalo se i přísti při borové louči.

Na kozlíku krčili se k sobě dva rozrostlí junáci. Na těle měli ovčí kožichy, na nohou houně, seděli v hrachovině. Čepice si stáhli na uši a ruce měli v palcových rukavicích. Otěže si uvázali ke klanici a bič měli zabodnutý ve slámě. Od úst jim táhla pára, občas zamnuli ruce a postěžovali si, že z lesů fouká mrazivý vítr.

Ani neměli chut na chléb, který si vzali do kapes. Něco teplého do žaludku bylo by jim milejší.

„Čekej, na hradě dostaneš ohnivé víno,“ pousmál se starší junák a už hlasem naznačoval, že něco takového nečeká.

„Ano, víno,“ nadhodil druh, „ale z rybníka, který panské sídlo obtéká.“

„Ani to ne, poněvadž je vodní hlad promrzlá,“ vysvětloval kamarád.

„Nedostaneme-li, můžeme si v lochu koupiti,“ hrdě pronesl starší junák, Vavřinec, syn svobodníka Martina Holého z Dobroutova. Při těch slovech sáhl na opasek.

„Jenom abys neztratil grošíky, které musíme v Polné odvésti na hradě,“ upozorňoval mladší jinoch, Lukáš, syn Jana Holého též z Dobroutova. Byli to bratrance, otcové jejich měli lány vedle sebe a dvorce jenom sadem oddělené.

„Ano, dvě kopy grošů českých, širokých,“ potvrzoval Vavřinec, „a něco na útratu.“

Ráno vysázeli je majitelé usedlostí synům, aby peníze odvedli v Polné v kanceláři pana Hynka Bočka z Kunštátu a na Polné, jak bylo jejich povinností. Oba byli rádi, že mají vlastní půdu, nemusí robotovati, že pojednou zaplatí a potom jsou volní — svobodní.

Přede dvěma roky, když se psalo 1509, v úterý velikonoční, vypravili se bratři do Polné, vědouce, že pán jest přítomen. Pamatovali, že předkové jejich byli svobodníky, ale potom se na to zapomělo. Umluvili se, že poprosí pana Bočka, aby jim udělil svobodu. Mnoho pěkného o něm slyšeli, že jest k lidem nakloněn. Snad vyslyší jejich prosbu a udělí jim svobodu, která na dvorcích jejich od dávných dob spočívala.

Štěstí sousedům z Dobroutova přálo, zastihli rytíře na hradě, byli k němu předpuštěni a našli ho v dobré míře. Ochotně je přijal a k žádosti jejich nechoval se odmítavě.

„Ale zcela vás nepropustím,“ řekl po malé úvaze, „jakási závislost u vás zůstane.“

Sousedé čekali, jaké podmínky budou stanoveny. Nadáli se, že zdarma to nebude.

(Pokračování.)

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

Čtvrtý živel. Učitel: „Které jsou čtyři živly?“ — Žák: „Voda, vzduch, země a — a —“ — Učitel: „No, co bývá nejčastěji příčinou neštěstí?“ — Žák (radostně): „Automobil!“

Mateřská řeč. Učitel: „Pavlíku, co rozumíš slovy: mateřská řeč?“ — Pavlík: „Když maminka říká našemu maličkému: Duci, duci, duc, kukú! a mu-mu-mu-mu!“

Žalobníček. „Maminko, ať dá Karlík pokoj, dýchá pořád na teploměr a už tu nemůžeme horkem vydržet!“

Neštěstí. „Tatínku, já jsem polkl to jablko, které jsem měl schovat pro

maminku . . .“ — Tatínek: „Ale, chlapče! — A bolí tě to moc?“ — „Nebolí, tatínku! Já jsem ho napřed rozkousal.“

Zbytečné. Matka: „Umyj si ruce, než půjdeš do školy!“ — Synáček: „Proč, maminko? Vždyť pan učitel neuvidí, že je mám špinavé. Nehlásím se nikdy!“

V přírodopise. Učili jsme se o lasičce. Pan učitel vyvolal nepozorného žáka B. K. a zeptal se ho, jakým způsobem skočí lasička na zajíce, když mu chce vyssát krev. Žák B. K. odpověděl: „Lasička skočí zajícovi do jícnu.“ Srdečně jsme se tomu zasmáli. (Bohumil Stehlík, V. tř. obecná, Třebíč.)

Třetí soutěž znalosti.

Kdo to ví?

1. Kdo napsal báseň „Dědův odkaz“?
2. Kteří čeští králové padli na bojišti?
3. Které cizí plodiny byly k nám přivezeny a zdomácněly v našich kuchyních?
4. Proč jest úmyslná sebevražda hrozným hříchem?

5. Kdo může a má přijmouti poslední pomazání?

Poznámka. Třetí soutěž bude v číslech 7.—9. Odpovědi možno zaslati nejdéle do 10. května 1930 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „A. Str.“, Brno-Židenice.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

DUBEN 1930.

ČÍSLO 8.

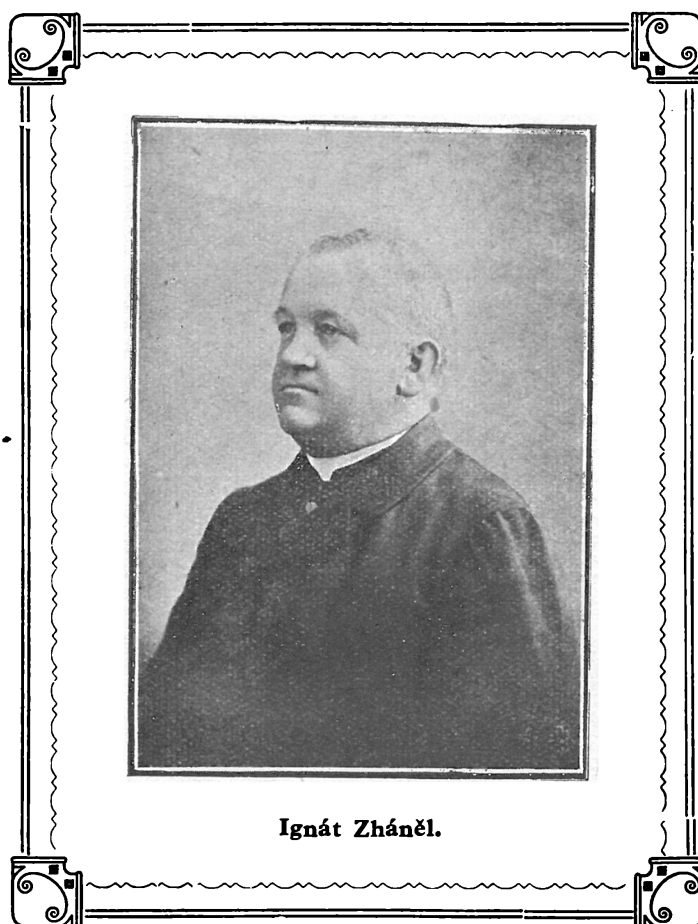
Svatý kříži, tebe ctíme . . .

Sousolí na Karlově mostě v Praze.

Spisovatel Ignát Zháněl,

jako nejstarší odběratel a věrný spolupracovník „Anděla Strážného“.

O životě a literární činnosti Ignáta Zháněla přinesli jsme již před šesti lety pěkný článek z pera spisovatele Boh. Štastného. Nyní, kdy se blížíme k jubilejnímu ročníku našeho časopisu, jest jistě záslužno vzpomenuti podrobněji jeho poměru k „Andělu Strážnému“; zvláště když se nám první přihlásil jako **n e j s t a r š í** odběratel.

Doufáme, že nezůstane jediným. Rádi pak otiskneme vzpomínky a po případě podobizny dalších nejstarších a nejvěrnějších odběratelů „Anděla Strážného“.

učiniti, protože se dnes při tolika starostech rodičů nikdo valně o něho nestaral.

Vila byla vystavěna v zahradě naproti vchodu z ulice. Vedlo k ní vzhůru skvostné schodiště. Páni bydlili ve zvýšeném přízemí, pod nímž byla dole kuchyně, byty pro služky, komory, sklep a jiné. Kočí bydlil vedle konírny, zahradník vedle skleníku. Toník si stoupl ke schodišti a čekal, až sestoupí páni dolů. Věděl, že pojedou do města. V duchu se modlil k andělu strážnému a k Panně Marii vranovské, kde byl nedávno v neděli s rodiči a s rodinou kočího na pouti.

V kapse měl modlitební knížku, vyňal si z ní obrázeček mariánský s nápisem: „Maria, ó pomoz nám!“ Držel jej v ruce.

Tu slyší, že se otvírají nahoře dveře a že již také jde dolů po schodech milostivá paní a za ní stříbrovlasý pán domácí. Byl dnes výborně najařen. Oba vidí již se shora Toníčka a jako jedněmi ústy volají: „Dnes nemá Toník školy?“

Toník čekal, až oba sestoupili dolů a když stáli před ním, políbil oběma ruku a klekal na kolena. Páni s podivem jej pozorují a chlapec nic nemluvě dívá se na ně zaslzenýma očima a podává jim malý obrázeček, který držel v ruce,

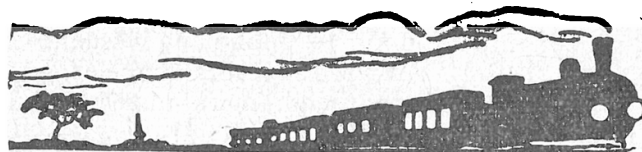
Milostpaní se nejdříve vzpamatovala. Zdvíhala hocha a pravila: „Toníčku, neklekej před námi!“ Vzala obrázeček do ruky. Ihned jí padl do očí nápis: „Maria, ó pomoz nám!“ Toníčkův anděl strážný dal jí dobré vnuknutí. Obrací se k svému choti a hlasem prosebným praví: „Jene, Toník prosí na přimluvu Marie za otce! Jene, prosím, odvolej výpověď!“

Pan Jordán byl povděčen, že mohl učiniti dobrý skutek, beztoho již litoval, že se přenáhnil. Sáhł do kapsy, vyňal zlatý dukát, a dal jej chlapci. Laskavě mu pomáhal, aby vstal a pravil: „Toníčku, běž domů a řekni otci, aby v poledne přišel za mnou!“

Nebylo potřebí něčeho vyřizovati. Rodiče Toníkovi byli náhodou svědky tohoto výjevu. Vyšli právě ze dveří svého bytu a viděli, jak Toník kleká na zemi, podává obrázeček milostivé paní a cosi říká, maje sepjaté ruce, které hned drží vzhůru. Ihned se domyslili, oč se jedná.

Pán je uviděl, pokynul rukou, aby přistoupili blíže, což učinili. Podával ruku zahradníkovi a pravil: „Milý Málku, takovému prosebníkovi, jakým je váš Toníček, nemohu ničeho odepřít. Prosil za vás a já odvolávám výpověď, kterou jsem vám včera dal. Zůstaňte dále u mne. Jsem přesvědčen, že si nyní oba porozumíme, vy mně a já vám . . .“

Toníček rostl jako z vody, léta utíkala, měl před maturou. Vykonal ji s vyznamenáním. Zvolil si stav kněžský a šel do bohosloví. Byl vysvěcen na kněze a je nyní váženým, svými farníky velmi milovaným farářem nedaleko Brna.

A Mária jím vysvětlila: „Heleď, Viličko, zuj se a pojď se mnou dělat rybníčky. To budeš koukat, jak to šplíchá! To se musí člověk umazat a umáčet! To by nic nebylo!“

Vilička zavrtěla hlavou: „Co by tě napadlo, Mária? Já jsem nikdy rybníčky nedělala!“

Mária se trochu zamyslela. Vzpomněla si patrně na slova, která někdy snad Cíla pronesla o někom. Řekla snivě: „Jeje, Viličko, tys ten svůj mladý věk utratila jen v tom piáně!“

Vilička se po ní rozehnala ručníkem a řekla: „Copak nejsem mladá a moc mladá?“

Ale kde už byla Mária!

Edv. Elpl:

Pomlázka.

Je pěkné velkonoční pondělí. Sluníčko rozesmálo se na obloze, jako by chtělo dětem připravit radost a bylo si vědomo, že třeba tvářiti se dnes roztomile a ani jediným mráčkem nezkaliti zlaté tváře, která beztoho celou zimu byla tak zachmuřena. Po ulici viděti je plno drobotiny. Hoši i děvčata krácejí vážně se sotůrky a košíčky, které byly přichystány přijímati dárky z rukou štědré hospodyně. Druhým nezbytným znamením důležitého posláni jest metlička, ozdobená barevnými útržky v podobě pentlíček, které byly naschráněny z různých zbytků plátna. Je mrskut, pomlázka, na niž děti dlouho se těšívají. V myslí již vidí, jak zapadnou k tetičce, kmotrěnce a všem známým, kde je čeká štědrá velkonoční nadílka.

Hospodyňky již před tím na příchod dorostu vesničky dobře se připravily. Nachystaly si plnou ošatku barevných vajíček, nakoupily cukrové zajíčky, panenky, vajíčka cukrová nebo čokoládová, pestře okrášlená, s vědomím, že splní úkol dárců dokonale.

Však už otevírají se dveře a s hlučným pozdravením vtlačí se koledníci do kuchyně. Radost je se na ně podívati. Kluci honosí se novým oblekem, který maminka dala k velikonočním ušiti, aby synáček vypadal k světu a nedělal jí hanby. A což teprve holčičky! Jako z cukru jsou vystrojeny. Mušelínová sukýnka, pěkná kordulka s lesklými knoflíky, bílé rukávce a tyrolský šáteček činí z děvčátka švarnou panenku, že bys ji mohl postaviti za výkladní skříň. Tak bývalo od nepaměti a pěkný zvyk mrskutu či pomlázky udržuje se podnes.

Roztomilé hlásky dětské zanotují pak starodávnou velkonoční koledu:

Kázal tkadlec i tkadlička,
habe dala dvě vajíčka,
jedno bílý, dvě červený,
šak vám slípka snese jiný,
v komoře v kótko,
na zeleným prótko.

dící vše vyšetřil a když se dokázalo, že Slávek opici udeřil a tím vydráždil, slíbila paní Rivolová, že Slávka za to ještě pokáře, že jest si sám vinen a nemůže sváděti vinu na jiné, tím méně na opici.

Smutné dny podzimové poutaly Goga zase do kuchyně nebo pod schody, ač se mu po zahradě tolik stýskalo, což bylo viděti z toho, že za teplých dnů sedal u dveří pokoje, až jej třeba na chvíli pustili ven . . .

Opuštěn všemi vyhledával aspoň Sultána na dvoře, který byl stejně opuštěn jako Gogo.

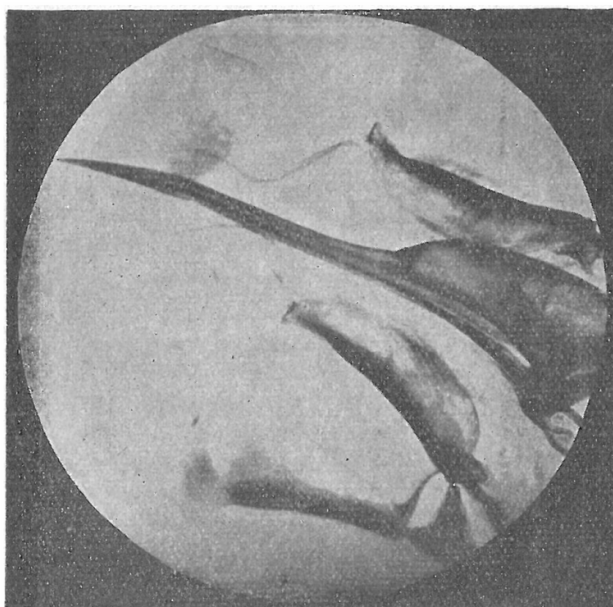

Včela a moucha pod drobnohledem.

Otevřelo se jaro a teplé sluníčko vylákalo do přírody tisíce drobných tvorů. Jedni přinesou nám radost a užitek, jiní způsobí leckdy i trochu nepříjemnosti, zlosti, ano i škody. O mouše nemusím ani mluvit, ale víte všichni, jak i ta pilná včelička dovede býti někdy hodně nepříjemnou svým žihadlem.

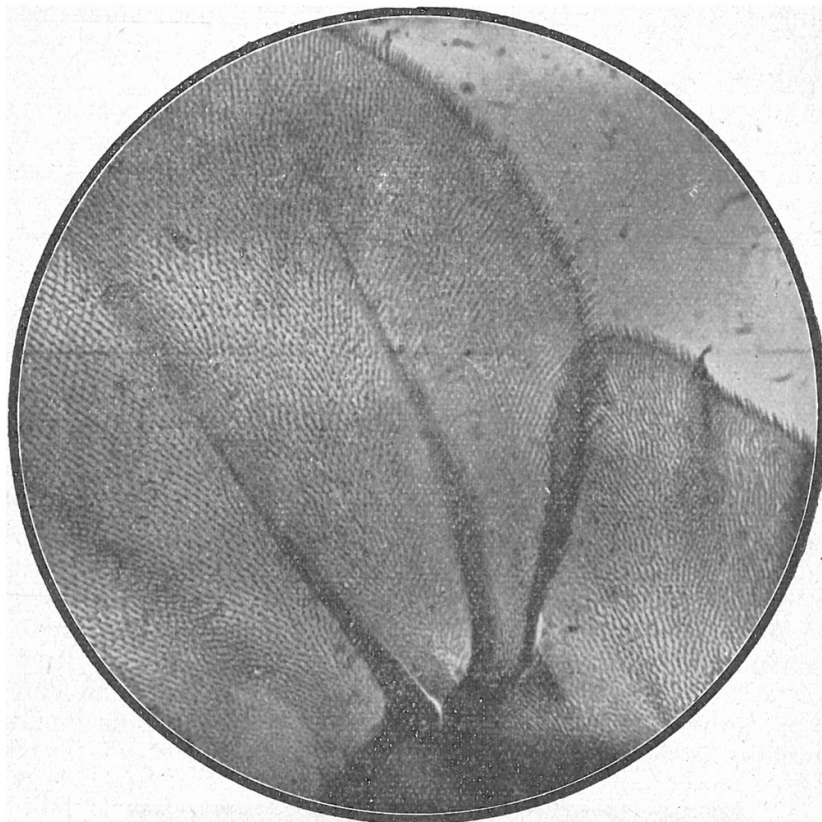
Ale právě to včelí žihadlo je takovým malým uměleckým dílem, které nám krásně ukazuje neskonalou moudrost Boží. Nejlépe ovšem tehdy, díváme-li se na ně drobnohledem, neboť naše oko je příliš slabé, aby mohlo zachytiti všechnu jeho jemnost a dokonalost.

První náš obrázek představuje vám žihadlo včelí, jak se jeví mnohonásobně zvětšené pod drobnohledem. Je to okrouhle hranatá pochva

Zvětšené žihadlo včelí.]

Zvětšené křídlo muší.

Jedno z nich vidíte na 2. obrázku, kde je zachycena silně zvětšená nožka mouchy. Pochopíte z něho, jak může moucha, povrhujíc všemi zákony tíže, běhati po hladkém zrcadle, po stropě, na vnitřní straně skleněného zvonce a pod. Mezi oběma drápkami na posledním chodidlovém článku nalézají se dva lepkavé polštářky; na nich jsou nesčetné nejjemnější chloupky udržované vypocenou tekutinou stále vlhkými, takže pružné polštářky dokonale přilnou ke hladké stěně. Na drsné ploše účinkují opět drápkami k zadržení. Tekutina mouchou vypocaná velmi pomalu schne a potřebuje dlouhé doby ke ztvrdnutí, takže moucha, i když dlouho sedí na jednom místě, nepřischne.

Konečně na 3. obrázku vidíte křídlo muší. Jest lysé, sklovitě průhledné, u některých much jako nakouřené i jinak zbarvené, vždy však blánité a žilkami různými směry protkané. Much jest 18.000 druhů; kdo se chce naučit všechny rozeznávat, pozoruje hlavně rozvětvení a buňky těchto křidélek.

Již z těchto malých ukázek poznáváte, kolik vděčné a poučné zábavy vám může přinést pozorování drobných tvorů božích pod drobnohledem!

Pravda, jelo se polem, bylo možno vyhnouti se hlubokým cestám, snadno by byl spatřen, kdo by se ukrýval za osamělým stromem nebo nyní bezlistým keřem. Ale bylo nutno projeti les, jenž se mezi Dobroutovem a Polnou táhl. Dal by se objeti, ale trvalo by to dlouho. S jedné strany dotýkal se rybníka, nyní asi zamrzlého.

Junáci jeli přímo. Za bílého dne jich snad nikdo nepřepadne. Za chvíli jsou na druhé straně lesa. Zapomněli, že na statku zastavili se dva cizí muži, když byl vozík připravován. Vypadali jako potulní rybníkáři, opírali se o hole, na ramenou měli uzlíky. Zrak jejich všudy pátral, natahovali uši, aby kde co vyslechli. Ti se dověděli, že panici pojedou příštího dne do Polné a v chalupě, kde si vyprosili nocleh, dověděli se, že junáci povezou na hrad vedle jiných věcí dvě kopy grošů. O ty jim běželo, na kůrech ať si o vánocích Boček pochutná, též o oves nestáli. Uzrál v nich nekalý plán, neboť to byli lidé, kteří se ničeho nelekali, ke všemu byli odhodláni a nad nimiž dávno visel ortel přísného žaláře nebo něco ještě horšího.

Když povoz vjel do lesa, vybízel Vavřinec k rychlejší jízdě. „Už abychom byli na druhé straně a v polích, kde jest bezpečněji.“

Vzav bič, pobídl koně. Popoběhli, ale přes cestu rostly kořeny, tu a tam byl výmol, ležel kámen a vůz poskakoval.

Lukáš držel jílec meče, který obdržel, když z let dětských vstupoval do věku jinošského.

V tom koně uskočili, neboť se proti nim řítíl muž s klacíkem v ruce a chtěl je zadržeti. Vavřinec místo koně flákl onoho zákeřníka do obličeje.

Ale už tu byl druhý a ten vší mocí snažil se vyskočiti na vůz.

Junáci viděli, že je zle, a připravovali se k obraně. Už měli oba meče v rukou.

„Vydejte, co vezete na penězích! Rytíř toho nepotřebuje, má dosti pokladů.“

„Neposlechnete-li, jste syny smrti,“ vyhrožoval muž, držící koně.

„Z cesty, viselci, nebo se vám zle povede!“ křičel Lukáš. „Poznáte naše meče.“

Muži dali se mu do smíchu.

„Spratkové, chcete se nám protiviti? Vyberte si strom, na kterém chcete viseti.“

Lukáš, rozehnav se mečem, sekl zákeřníka do ruky, až ho okrvavěl. Raněný zařval bolestí a hněvem.

Vavřinec hleděl ovládnouti koně. Zasáhnouti mečem zlosyna nemohl, ale tím více mrskal bičem, hledě zraniti muže v obličeji. Jedna rána se mu znamenitě podařila a bič švihl do očí. Vetřelec pustil uzdu, aby si přetřel obličej. Zamžilo se mu ve zraku. Nyní kočí obratně dostal koně na cestu, prudce pobídl a už vozík se řítíl kupředu.

Lupiči udělali několik rychlých kroků, zahrozili, zakleli a zastavili se. Jeden otíral krev s ruky, druhý s obličeje.

Za chvíli panici byli venku z lesa a oddychli si. Už ani tak koně nehnali. Viděli před sebou město Polnou a nad ním zvedající se hrad.

V polích ovšem v tuto dobu nikoho nebylo. Ohlédli se, je-li náklad v pořádku. V zadu plachta byla rozříznuta, ale nic neukradeno.

Lukáš měl natržený a krví potřísněný kabátec. Krev byla i na voze. Vavřinec držel bičičtě, přišel o řemínek s nápletkou. Ovinul se lupiči kolem hlavy a utrl se.

„Ještě že jsme vyvázli bez pohromy,“ libovali si junáci, upravující si svůj zevnějšek. „Mohlo to hůře dopadnouti.“

„Meč a koně nás vysvobodili,“ přisvědčoval Lukáš.

Dostali se do hradu, uvázali koně a hned skládali věci. Domnívali se, že rytíř není jako obyčejně přítomen. Ale kastelán jim oznamoval, že peníze odvedou panu Bočkovi a aby hned šli, že jest připraven na honitbu. Sám je předem ohlašoval a za malou chvíli do komnaty uváděl. Vavřinec už měl sáček přichystaný. Junáci předstoupili s hlubokou úklonou. Hned také oznamovali účel cesty.

„Neseme tvé milosti povinnost ze svobodných statků z Dobroutova.“

„Jste syny Martina a Jana Holého?“

„Ano, pane. Kury a oves posud máme ve voze na dvoře, zde jsou peníze.“

„Ale proč jest váš šat zatřísněn krví?“ pojednou si všiml rytíř.

„Byli jsme na cestě přepadeni dvěma lotry a musili jsme s nimi zápoliti, abychom nebyli oloupeni o peníze.“

Pan Boček hned oživil a zrak vytřeštil. „Tak? A kde se to stalo?“ tázal se.

„V lese mezi Polnou a Dobroustovem.“

„Odvedte peníze kastelánovi. Musíme se pustiti za lupiči, abychom je dohonili.“

Rytíř nechal junáky a pospíchal z komnaty. Za chvíli ozývala se na nádvoří lovčí trubka a bylo slyšeti pánův rozkaz: „Osedlejte všechny koně, vezměte zbraň a pospíchejte za lupiči. Snad nejsou ještě daleko a dohoníme je.“

Na hradě byl poplach, kdekdo sedal na koně a vyjížděl branou. Všichni psi přibrání, aby hledali v houštinách. Posádka rozdělena na několik oddílů, každý se pustil v jinou stranu. Boček objížděl s třemi zbrojnoši veliký rybník. Nejdříve prohledáno město, nejsou-li zákeřníci v některém lochu, neskrývají-li se někde ve stavení. Každý toužil, aby byli chyceni a neškodnými učiněni. Dříve tu bývalo pokojno, ani nebylo třeba okenic přirážeti, každý se mohl bez obavy vydati za bránu a do polí. Ale v poslední době nastala nemilá změna. Bylo slyšeti o loupežích, přepadání pokojných lidí, o krádežích a jiných neplechách. Lidé vídali dva muže hřmotných postav a prchali před nimi. Připletli se mezi návštěvníky hospod, zasedli do stínu a popíjeli. Slyšice o lupičích, potutelně se usmívali. Když se blížil rychtář s biřici, rychle se vytratili.

Stížnosti přicházely na hrad. Bočkovi jeli naproti jezdcí, aby se mu cestou nic nestalo, a hned sdělovali, co se tu děje.

„Už jsem slyšel o loupežích a vynasnažíme se, abychom kraj vyčistili,“ odpověděl rytíř.

(Dokončení.)

J. Svensson:

Za záhadným mužem do hor.

Přel. J. Veselský.

(Pokračování.)

6. Dobrodružná jízda.

Rychlým během jsem se brzy tak zadýchal a unavil, že jsem musil na chvíli stanouti. Rek hleděl na mě z počátku tázavým zrakem a pak se začal nepokojně vrtět, jako by mně chtěl říci, že musíme jíti dále. Ale nemohl jsem; byl jsem příliš vysílen. Při tom strach a starost o bratra mě přímo přitlačila k zemi, neboť bylo zrovna nemožno do-
stihnouti koně.

A přece nikterak jsem nemohl bratra opustit; musil jsem ho hledat a nalézt za každou cenu. Tato myšlenka mě oživila. Sebral jsem všechny síly a počal jsem znovu běžeti.

Rek běžel napřed a vesele skákal; kdykoliv jsem zvolnil krok, přiběhl, vyskakoval mi na prsa a škrabal mě svými tlapami, jen aby mě povzbudil. Tak jsme přeběhli značný kus, ale zanedlouho pocítil jsem v prsou ostrou, bodavou bolest. Srdce mi bilo jako kladivo, před očima se mi zatmělo a konečně skoro bezduchý padl jsem na zemi.

Když jsem přišel k sobě, ucítil jsem na tváři cosi měkkého a vlhkého. Otevřel jsem oči. To Rek stál vedle mě, hleděl na mne starostlivě a jemně očuchával mi tvář, prsa i ruce. Když pak zpozoroval, že žiji, jako by zešílel radostí. Usedl ke mně na zemi, točil ohonem a znovu a znovu dorážel na mě předními tlapami. Jistě chtěl mě tak povzbudit, abych vstal.

Sotva jsem dovedl povstat a dovléci se k blízkému plochému kamenu. Tam jsem usedl a začal jsem uvažovati, co bych měl počítí. Strašná skutečnost stanula mi před očima v celé hrůze.

Představoval jsem si Karlíka, svého drahého bratříčka, ležícího na divokém koni, který uhání přes skalní rozsedliny a propasti. A já tu musím seděti a nemohu mu nijak pomoci, ba nevím ani, kde jest nyní. Zatím otec a matka čekají nás doma, a my nejdeme a nejdeme . . .

Byl jsem blízek zoufalství. Karlík je snad v nebezpečnosti života — myslil jsem si — a já, jeho starší bratr, tu sedím a rozvažuji!

Vzchopil jsem se a chtěl jsem běžeti dále. Rek zaštěkal již radostně, ale bohužel! — sotva jsem udělal jeden krok, zatočil jsem se a upadl jsem znovu na kámen.

Z lítosti pocítil jsem slzy v očích. Opřel jsem se lokty o kolena a chytiv se oběma rukama za hlavu, zaplakal jsem tak hořce, jako ještě nikdy ve svém životě . . .

Když jsem se konečně upokojil, vstal jsem pomalu a rozhlížel jsem se na všechny strany. Nikde nebylo viděti ani jedině živé bytosti kromě Reka, který seděl na dřívějším místě.

L

KB

K. Babke.

*Pomlázka se čepejří,
ať nám dceruška nevěří:
budem ji honit ze dveří,
poběhnem za ní do kuchyně,
třeba tam byla hospodyně.*

P. Ježíš snat s kříže.

Sousoší Em. Maxe na Karlově mostě v Praze.

L. Kulička:

Kříž.

Na návrší kříž se zvedá,
sám tu stojí opuštěn,
smutně hledí Kristus s něho.
Vichru jenom slyšet sten.

Za to, že dal lidstvu spásu,
teď tu stojí nevděmán,
před nímž andělů se koří
miliony — zde je sám!

Táhnou věky bez návratu,
vítr hučí v širou pláň.
„Více lásky!“ volá Kristus,
„Mám být stále křížován?“

Bolem zachvělo se tvorstvo:
„Zas Tě chtějí křížovat?
Když nemají lidé lásky,
Pane, nám dej milovat!“

Zahučel hrom širým krajem,
vrch zahalil mraku dým,
vítr teskně kvílí: „Pane,
dovol zničit lidstva stín!“

S kříže volá Kristus v spěchu:
„Nikdy, nikdy nesvolím!
Jsou mé děti, já jich Otec —
vše odpouštím z lásky k nim!“

Táhnou věky v temnou dáli,
zmlkl také větru sten.
Na vrchu dál kříž se zvedá,
s Kristem kříž — a opuštěn . . .!

L. KULIČKA:

Mezi černochoy.

Na bambusové dveře misionářovy chyše někdo zaklepal. Bylo skoro ráno, ještě přitímí. Mlha se vznášela nad dědinou a zakrývala neda-
leký prales. Vše spalo. Misionář, unaven celodenní námahou, sotva si
zdříml. „Ťuk, ťuk, ťuk!“ zaznělo znovu. Byli to malí černoši, kteří
vynaložili veškeru práci, aby vzbudili spáče.

„Co chcete tak časně, nemůžete ještě spát?“ s úsměvem je vítal
misionář.

„Otče, kohout už kokrhal. Pojď, chceme se modlit a jít na mši sva-
tou. Beze mše svaté není den nijak pěkný.“

„Děti, běžte ještě spát! Pomodlíme se až ve dne.“

„Tak, Otče, my, děti boží, nemáme vstávat časněji než pohané?
Jak nastane den, bude zde tolik křiku a hluku a pak nám nebudeš
moci ani mši svatou sloužit. Začneme se modlit hned.“

„Ve jménu Otce . . .“ zazněly jasné dětské hlásky ranním vzduchem
k nedalekým chyškám a ztrácely se v pralese. Za chvíli zazněla pí-
seň nebojácných novokřtěnců, plných víry, a stoupala od temné země
k hvězdnaté obloze. Následoval růženec, denní růženec — pokřtění
černoši nikdy ho nevynechají.

Zatím misionář připravil přenosný oltář a ozdobil jej palmovými
větlemi. Pak šel k oltáři a s hvězdných výšin svolával Krista dolů do
temnot země, Světlo k osvětlení pohanů, Slunce spravedlnosti. Modlit-
bou a zpěvem pozdravili novokřtěnci Krista svátostného a s nevýslov-
nou radostí přijímali ho do čistých, šťastných srdcí . . .

Nezahanbily by tyto děti mnohé z vás, kteří máte tak blízko k své-
mu Spasiteli?

Jak slavík člověka rozumu učil.

Ukrajinská národní povídka.

Kterýsi člověk chytil slavíka a chtěl ho snísti. Ale ptáček mu řekl: „Člověče, vždyť se mě nenajíš! Ale pusť mne a naučím tě třem věcem, které ti velice k dobru poslouží.“

Člověk slíbil, že ho pustí, poví-li mu ty tři věci.

I řekl mu slavík první věc: „Nikdy nejez toho, co se k jídlu nehodí!“

A druhou: „Nikdy nežel toho, co se nedá odčinit!“

A třetí: „Nevěř věcem pravdě nepodobným!“

Když vyslechl tyto tři věci, člověk slavíka vypustil. Ale slavík chtěl se přesvědčiti, zda si to člověk také dobře zapamatoval; i vyletěl na strom a volal na něho: „Ó, pošetiles jednal, žes mne vypustil! Kdybys věděl, jaký poklad v sobě mám, nikdy bys mne nebyl nechal uletět. Neboť ve mně je vzácná a veliká perla — kdybys ji byl dostal, rázem byses byl stal boháčem.“

Když to člověk zaslechl, pospíšil pod strom ke slavíkovi a jal se ho prosit, aby se k němu navrátil.

Slavík však odvětil: „Teď teprve poznávám, jakým jsi hlupákem. Zapomněl jsi všechno, čemu jsem tě učil. Želíš toho, co se nedá odčinit a věříš věcem pravdě nepodobným. Jsem tak maličký — jak by ve mně mohla býti veliká perla?“

A uletěl.

Přel. Otto F. Babler.

O člověku, který seděl na kameni.

Bulharská národní.

Jednoho chladného jarního rána seděl kterýsi člověk na kameni. Rozmlouval se svým přítelem, a proto, ačkoli jej kámen studil, nevstával.

Pod kamenem seděla jedovatá zmijs a pravila kamenu: „Pohni sebou trochu, bratře kamene, abych mohla vystrčit hlavu, abych člověka bodla do paty.“

„Já sám už jsem jej bodl do srdce, sestro zmijs, nač bys jej ty ještě bodala do paty!“

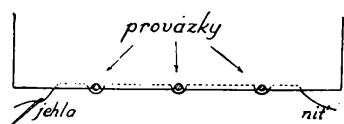
A skutečně za chvíli mu chlad z kamene stoupl až k srdci, a srdce jej velmi rozbolelo. Tu se ten hlupák vzpamatoval a vstal s kamene, ale roznemohl se a za několik hodin zemřel.

Přel. Otto F. Babler.

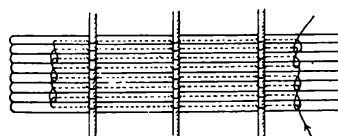

Knihu obyčejně vážeme na konopné provázky, které na vazače napneme ve vzdálenostech takových, jak jsme na aršících udělali zářezy; nutno vždy řádně přiměřit. Na obrázcích (2. a 3.) jsou viditelné napnuté provázky. Když jsme na vazačku napnuli provázky a do dlouhé, rovné a silné jehly (zvané knihařská) navlíkli pevnou konopnou nebo lněnou, reznou nit prostřední tloušťky (napřed jsme ji navoskovali), začneme šítí. Položíme poslední arch knihy, poslední stránku na vazačku tak, aby provázky zapadly do zářezů, rozevřeme je v polovici a vložíme do rozevřeného archu levou rukou a pravou rukou vpíchneme jehlu s jednoduše navlečenou nití v pravé krajní naznačené místo. (Vedlejší zářez.) Levicí uchopíme uvnitř jehlu a vtáhneme dovnitř nit až na několik centimetrů, jež necháme vyčnívat venku. Pak vpíchneme jehlu do zářezu před provázkem a vytáhneme ven k sobě nit: nit obejde provázek a za ním vpíchneme jehlu opět do zářezu dovnitř a levou rukou vytáhneme a směrem nalevo nit utáhneme. Opět vpíchneme jehlu do dalšího zářezu před provázkem, provázek obejdeme, vpíchneme jehlu zpět do zářezu za provázkem a levou rukou nit vytáhneme; pokračujeme podobně do zářezu třetího a konečně vedlejším zářezem na levé straně archu vytáhneme jehlu s nití ver k sobě; silným táhnutím nalevo nit v archu utáhneme a arch svrchu kostkou zhladíme. Nyní přiložíme arch druhý a šijeme podobně od levé strany k pravé a utahujeme stehy ve směru šití. Když jsme nit na pravé straně z vedlejšího zářezu vytáhli, zavážeme nit na uzlíček s koncem niti, jež jsme nechali při prvním archu vyčnívat. Při třetím a dalším archu podvlikáme vytaženou nit pod nit archu spodního, abychom šití pevně vážali. Ostatně pochopíte vše z obrázku 4. a 5.

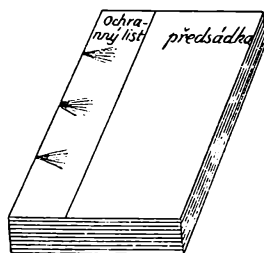
Obr. 4. Šití prvního archu.

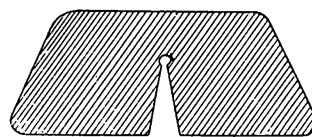
Obr. 5. Postup šití.

Dochází-li při šití nit, tu nová sváže se se starou na suk při některém vedlejším zářezu a pokračuje se v šití.

Když jsme knihu sešili, ustříháme konopné provázky asi ve vzdálenosti 3 cm od okraje hřbetu s každé strany, tyto konce rozpleteme a hřbetem nože roztřepíme na vějířek (obr. 6.) K roztřepení používá se pásku ze zinku nebo z ocele, v němž vyříznuty jsou

obr. 6.

obr. 7.

klinovité zářezy (obr. 7.), do nichž se rozpletený provázek vloží a hřbetem nože neb knihařskou kostkou roztřepí. Když jsme toto učinili, rozevřeme knihu za prvním archem, namažeme knihařským mazem v úžlabí přehnutý pásek předsádky a knihu zavřeme, aby se první arch tímto páskem přilepil k druhému; pak otevřeme knihu mezi předposledním a posledním archem a učiníme totéž. Konečně namažeme knihařským mazem vějířovitě roztřepené konce provázku a přilepíme je na ochranný list předsádky (viz obr. 6.); dobře utahujeme, aby provázky byly ve hřbetě napjaty. Nyní vložíme knihu mezi dvě prkénka tak, aby hřbet knihy maličko vyčníval, a zalisujeme. Na to hřbet knihy natřeme řídkým horkým klijem, který vtíráme do hřbetu, přejíždějíce po něm širší plochou kladívka (při knihařství užívá se kladívka obuvnického); při tom vtlačíme mezi archy konečky šicí niti, jestli některé se objevily. Knihu necháme přes noc volně uschnouti.

Pro dnešek dosti! Zdraví Vás všechny

strýc Vojtěch.

 ZÁHONEK MLADÝCH.

Na šlaháčku.

„Vstávej, Vašku,
půjdem na šlaháčku!“
„Šak už idem,
prut si nesem.“
„Umíš, Vašku, říkání?“
„Učím sa ho od svítání.“
„A tož teda půjdeme,
šak už někam vejdemo.“
Zaklepali u Kulišků
a spustili svou básničku:
„My jsme hoši z dědiny,
vajko dajte jediný,

nedáte-li nic,
půjdem od vás pryč.
Dáte-li však více,
budete mít hojnost píce.
Dáte-li však malovaný,
budou pro nás památkami.
Dejte tedy vajko hned,
neb to bude vědět celý svět,
že jsme byli u Kulišků,
nedali nám po vajíčku,
prostě, že nás vyhnali,
k jiným jíti kázali.“

Fráňa Soukup.

Ovčák.

Vzal fujaru si ovčák,
by oveím, sobě hrál,
nachýlil stranou hlavu,
hrál tiše, vzpomínal.

Vzdech z píšťaly mu line
vzpomínkou na dětství čas,
pak bouřné zvuky další
utkány z horských krás.

V čele svých malých ovcí
kráčel on pomalu,
ke rtům svou vetchou rukou
tiskl si píšťalu.

Výš do hor kráčí ovčák,
jak vůdce v čele svých,
zas loudí teskné melodie.
Kraj v slunce paprscích.

Dál se stádem svým kráčí
po horském úvalu
a písně jeho svěží
perlí se pomalu.

V. Otoupalík, Troubsko.

*

Odpovědi z druhé soutěže znalosti.

1. Písmo sv. Nového Zákona má 5 knih dějepisných (čtyři evangelia od sv. Matouše, Marka, Lukáše a Jana a Skutky apoštolské od sv. Lukáše), 21 knih mravoučných, 14 listů sv. Pavla a 7 listů obecných: jsou to: list sv. Jakuba, 2 listy sv. Petra, 3 listy sv. Jana a list sv. Judy a 1 knihu prorockou (Zjevení sv. Jana). — Celkem má 27 knih.
2. Nejznámější čeští cestovatelé a cestopisci jsou: E. St. Vráz, Jos. Kořenský, E. Holub, Al. Musil, Svatopluk Čech, Jan Havlasa, J. V. Daneš, Al. Svojsík, Fr. Běhounek, F. T. Šimon, Eskymo Welzl, Bertý Ženatý a j.
3. Poslanecká sněmovna má 300 poslanců a senát 150 senátorů.
4. Omrzlý úd je bílý neb namodralý, vždy necitlivý. Třeme jej sněhem nebo plátnem, smočeným ve studené vodě, až se dostaví obvyklá barva. Nikdy nesmíme úd zahřívati. Později mažeme olejem, váselinou nebo borovou mastí.
5. Mladí ležáci — staří žebráci. Kdo neseje — ten nevěje. Nikdo bez práce nejlí koláče. Kdo chce chleba, pracuj, co je třeba. Vlk leže netyje. S chutí do toho, půl je hotovo. Pečený holub žádnému do úst nevletí. Komu se nelení — tomu se zelení. Kdo se přičiňuje, toho štěstí hledá. Ruky když nepřičiňš — samo se neudělá.
6. Drama o Janošíkovi napsal Jan Botto a Jiří Mahen.

7. Mikuláš Koperník se proslavil, že vyvrátil Aristotelův názor geocentrický (zeměstředný) a dokázal názor heliocentrický (sluncestředný).

8. Biskup mimo všechna roucha kněžská, jáhenská a podjáhenská obléká ještě zvláštní odznaky svého důstojenství: sandály, náprsní kříž (pektorál), rukavice, prsten, mitru nebo infuli a berlu.

9. Církev katolická zavrhuje spalování mrtvol a chce, aby každý katolík byl pohřben, neb i Ježíš Kristus byl pochován. Tomu, kdo chce býti spálen, odepre pohřební obřady.

10. Naše tělo přijímá kys. uhličitý CO_2 z potravy rostlinné. CO_2 se nashromáždí v krvi a v plicích. Když plice vdechují kyslík, uvolní se CO_2 a my jej vydechujeme. Rostlinstvo ale zase vzpět asi miluje CO_2 a používá jej ku stavbě svého těla. Pro nás zvláštní význam CO_2 nemá.

11. Román „Quo vadis“ napsal Henryk Sienkiewicz.

12. Čistí máme pomalu a místa, která nás zajímají i několikrát si znovu přečísti. Máme čísti jen knihy nejlepší a o čteném dělati si poznámky. Nejlépe založiti si knížku výňatků z četby.

13. Hlavní dobré skutky jsou: modlitba, půst a almužna.

14. Dobrý skutek je záslužný pro nebe, korá-li se ve stavu milosti posvěcující.

15. Misie mezi pohany mohu podporovati členstvím v různých spolcích misijních, jako v Mešním svazu pro Afriku a j., odbíráním misijních časopisů, jako „Černouška“, nebo „Echa z Afriky“, sbíráním různých věcí, jako staniolu, pošt. známek nebo per a když nemohu takto podporovati misijní činnost, tak aspoň modlitbou — a to může každý.

Frant. Pivec, stud. V. tř. reálky, Brno-Židenice.

Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů.

Mírumilovná válka. Malý Karlík dostal od svých dvou kamarádů, s nimiž se popral, psaníčko: „Milý Karle, nadomrtí se s tebou hněváme! Tvoji tě milující přátelé Václav a Frantík.“

Vyzná se v dějepise. Učitel: „Bartáku, co víš o Kristofu Kolumbovi?“ — Žák: „Že vzal vejce a postavil je na špičku a vejce se nepřekotilo.“

Z fysiky. Měli jsme hodinu fysiky. Pan učitel nám vykládal o vynálezení bleskosvodu a vynálezce také napsal na tabuli. Po přednesu vyvolá žačku R., která nedávala pozor, a tázal se jí, kdo vynalezl bleskosvod. Sousedka jí

napoví: „Máš to na tabuli!“ Spolužačka tomu však dobře nerozuměla a řekla, že vynálezcem bleskosvodu byl Tomáš Natabuli. A tak, milé děti, si pamatujte, že vynálezcem bleskosvodu nebyl Benjamín Franklin a Prokop Diviš, nýbrž Tomáš Natabuli.

(Batůšková H., V. tř., St. Město.)

Slohové perličky ze školy. Frantík napsal v úloze, že ucho se skládá ze slímáku (místo z hlemýždě). — Helenka napsala: Kostel stojí na rytířích. Jeníček zase, že mouka přichází do otvoru. Helenka si spletla rytíře s pilíři, Jeníček obchod s otvorem. (J. B., St. Město.)

Třetí soutěž znalosti.

Kdo to ví?

6. Co znamená písmeno „G.“ ve jménu pana presidenta?
7. Kterí naši básníci se narodili v Prostějově a jsou tam také pochováni?
8. Co pravil P. Ježíš o pohoršení?
9. Jak se upraví stůl k zaopatření nemocných?
10. Co mám činiti, abych si uchoval zdravé zuby?

Podmínky (viz v 7. čísle).

ANDĚL STRÁŽNÝ

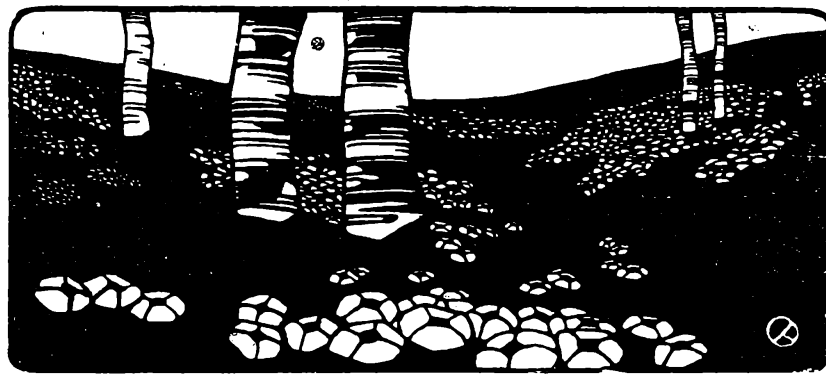
ROČNÍK 49.

KVĚTEN 1930.

ČÍSLO 9.

Královna máje.

L. Grossmannová - Brodská:

In memoriam spisovatele Jana Miloty.

K dobré a správné výchově náleží i to, aby se děti vedly k vděčnosti k Bohu, k rodičům, ku svým učitelům a vůbec k lidem, od nichž mají něco dobrého.

Tím spíše se má proto pamatovati na spisovatele, kteří i při svém učitelském povolání každou chvilku volného času věnovali k užítku mládeže, spisující pro její poučení a zábavu poutavé články, roztočilé básničky a vydali hojně cenných spisů.

Takovým zasloužilým mužem byl také Jan Milota, narozený dne 14. dubna 1860 v Třebechovicích pod Orebem, odtud také jeho druhé spisovatelské jméno Orebský.

Zemřel 13. října 1929, nedočkal se ani sedmdesátin, do nichž mu chyběl jeden rok. Za svého 69letého života řídící učitel Jan Milota napsal mnoho pěkných knížek, z nichž uvedeme jen některé: roku 1901 vydal „Jiříkovo vidění“ a „Různé cesty“, před tím r. 1898 „Zlatá rybka“. Jeho „Modré zvonky“ vyšly r. 1902. Dále napsal v letech 1915 až 1922 další pěkné knížky pro mládež: „Čarovné ptáče“, „Čarovný prsten“, „Knižka o vodníkovi“, „Hloupý Honza“, „Žito čaroděj“, „Nové Květy“, „Děti křížáci“ a m. j. Vedle toho býval stále neúnavným přispívatelem dlouhé řady časopisů pro mládež i listů odborně učitelských.

Však i náš „Andílek“ po dlouhou řadu let přinášel jeho pěkné a cituplné básničky, v nichž to jásalo i zvonilo rýmem, a množství kratších i delších povídek, z nichž poslední byla „Dobrodružství Cvrčka houslisty“ v loňském a letošním ročníku. Sluší se proto, abychom mu věnovali vděčnou vzpomínku hlavně ke dni 14. dubna, kdy by se byl dožil 70 rokův. Sám sebe ctí, kdo uznává zásluhy jiného, a šlechtí svou povahu, kdo si tuto pravdu zapamatuje.

Koncem listopadu přišlo velice mírné období, že půda vyschla a sluníčko, sice zu-
baté, ale přece hřejivé, svítilo vesele, takže děti běžaly po vsi nejen bosy, ale všechny bez zimníků a svrchníků.

I zimomřivý Gogo škrábal stále po dveřích, aby jej pustili ven. Paní řídící jej okřikovala a hodila pod stůl či k peci, ale když pan řídící uznal, že se mu venku nic nestane, protože jest teplo jako v létě, pustila jej ven.

Zase po delší době dostal se ven. Hopkal po dvoře, hopkal po zahradě, již pusté a prázdné, přeskočil plot a už byl na silnici. Děti, jež ho již dávno neviděly, obskočily jej a škádlyli dovádě.

Naráz uslyšel Gogo nad sebou „krá, krá“. To vrána usedala namáhavě na drát elektrického vedení. Děti spustily povyk, vrána povylétla, ale v okamžiku usedla zase nad Gogem a spustila své „krá, krá“. Gogo se chvíli přikrčil, podíval vzhůru, a už několika skoky byl nahoře. Vrána se prudce vznesla, a v tom Gogo příšerně zařval, jak jej ještě nikdo neslyšel.

Jednou tlapou se držel maličkého hromosvodu, který spojoval vrch sloupu se zemí pro případ úderu blesku, druhou pak jednoho drátu, jenž se rozhoupal jako ve větru pavučinka. Do jeho těla vjel silný proud elektrický, ne tak silný jako v hlavním vedení za vsí, ale dosti silný, že jej popálil na tlapě, kterou nemohl s drátu pustiti. Proud držel pevně.

Na pokřik dětí vyšel z domku soused Sedláček, zpozoroval, co se stalo, přinesl rychle vysoký žebř, opřel o sloup a podstaviv kabát, pomohl Gogovi dolů. Ten s kňučením belhal se do školy, kde mu pan řídící natřel tlapu olejem a uložil jej pod schody. Skoro měsíc se mu tlapa hojila, než na ni mohl zase postoupit. Ale rozverný byl zase, málo ho to neštěstí zkrotilo.

Za to školní děti měly dobrou výstrahu a věděly, že není zbytečně na každém sloupě nápis: „Nedotýkejte se drátů!“ — „Životu nebezpečno!“

Alois Dostál:

Přepadení.

Dějepisná črta.

(Dokončení.)

Však bylo všem nápadné, že nyní v zimě přijíždí na hrad. Domnívali se, že jenom chce provozovati lovy, jenom ničití šelmy, ale Boček má v úmyslu také neškodnými učiniti lupiče. Teď se mu příležitost naskytla, když jsou nedaleko, když se odváží učiniti útok za bílého dne a nedaleko města. Jsou-li tak drzí, přijdou zakrátko i na hrad, aby jej vyloupili. Proto pan Boček usiloval dostati do své moci ty zlo-syny, kteří na junáky v lese útok učinili.

Junáci z Dobroutova odvedli starému kastelánovi krůty a oves a usednuvše do vozíku, rovnou jeli domů. Na místě, kde měli nemilé setkání s lupiči, našli pouze zdepanou půdu a přeraženou hůl. Jeli rychle, aby doma oznámili, co se jim přihodilo na cestě. Ale zde už měli o ně starost, neboť jim bylo napověděno přepadnutí od lidí z hradu, kteří tudy přešli, vybídnuvše rychtáře, aby s lidem prohledal krajinu.

Skutečně mnozí se vypravili. Byli připraveni voziti dříví na palivo, však nechali všeho, narychlo se ozbrojili a vyšli na pomoc. Také se báli lupičů, o jejichž nekalých kouscích mnoho slyšeli.

Junáci vypravovali o nemilém setkání se zákeřníky. Matky spínaly ruce, děkujíce, že synové jejich bez pohromy vyvázli. Otcové následovali s čeledí rychtáře. Celá obec byla pobouřena, stavení se uzavírala, psi puštěni a nikomu neotevíráno. Aby tak lupiči, jsouce hnáni, někam vrazili a se pomstili!

Teprve s večerem vraceli se lidé do svých domovů s radostí oznamujíce, že záškodníci byli chyceni za Zábornou v lesích, kde se skrývali, ale byli vyhledáni od psů v houštinách, svázáni a odvedeni na hrad. Bránili se, ale bylo to marné. Přesile nemohli odolat.

Do Dobroutova, do obou statků svobodníků Holých, vešel zbrojnoš z Polné a tu i tam oznamoval, aby se na hrad dostavili oni junáci, kteří tam nedávno byli s poselstvím od svých otců.

„A proč jsou voláni na hrad?“ ptal se Martin i Jan Holý starostlivě.

„To nevím a proto říci nemohu,“ odpovídal posel z Polné. „Pan Boček se nezmiňoval.“

Otcové měli starost. Aby se tak stal omyl s grošíky a v tom poplachu někdo nepovoláný je sebral? Lesklý peníz láká. Svobodníci by musili hned platiti ještě jednou. Kde by dvě kopy grošů vzali? Drůbež by se sehnala, také oves by se naměřil, ale peněz není.

Holý ujistil zbrojnoše, že junáci přijdou za ním. Chtěl je ještě počovatí, jak mají mluvití dle pravdy a vysvětliti, že peníze položí na stůl, ale nevědí, kdo je vzal, rytíř nebo kastelán. Domů ničeho nepřinesli.

Vavřinec a Lukáš zapamatovali si radu a pěšky vydali se do Polné. Nebáli se, vždyť lupiči jsou zavřeni ve sklepení. Ale pro jistotu přece si vzali meče.

Posel už byl na hradě, když sem přibyli junáci. Branný je hned poslal do hradu. Prý rytíř brzo odjede.

Šli tedy známou cestou, kastelán jim přátelsky kynul a sotva příchod jejich oznámil, už otevíral dubové dveře.

Pan Boček už čekal.

„Dal jsem vás zavolati v důležité věci. Byli jste zde při odvádění peněz . . .“

„Ty jsme tvé milosti zde podali,“ rychle vysvětloval Lukáš.

„Vím, vím,“ přisvědčil Boček, „všechno jest v pořádku. Tehdy jste vypravovali o přepadení na cestě. Zdaž byste ony lupiče poznali?“

„Zcela jistě,“ přisvědčil Vavřinec. „Tak nám utkvěli v mysli.“

„Dá se mysletí. Potom vás zavede kastelán do vězení, abyste se podívali na zajatce a výpovědi dotvrdili jejich vinu. Ochránili jste povinnosti svých otců a nás uvedli na stopu zlosynů; viděl jsem, že váš šat při tom utrpěl, proto se vám musím odměniti a vratím vám jednu kopu grošů. Buďte vždy obezřetní a stateční, hodní a věrni ke mně, jenž se starám o bezpečnost celého kraje.“

Panici hned se ukláněli a děkovali za uznání a peníze.

Rytíř dal rozkaz kastelánovi a jinochům přátelsky kynul, rychle opouštěje komnatu. Po jeho odjezdu vedeni byli junáci do sklepení, do vězení. Připojil se k nim strážce, vzali lucernu, neboť tady bylo pološero. Zamřížovaným oknem málo přicházelo sem světla. Zarachotil klíč ve dveřích. Teprve po chvíli, když zrak zvykl tmě, poznali dva muže, sedící na kamenné lávce. Mrzutě zabručeli a teprve sebou pohuli, když jim byl podán chléb a džbán vody.

Když vyšli, pověděl Vavřinec: „Ano, jsou to ti, kteří nás přepadli. Určitě je poznávám.“

„Budou po zásluze potrestáni,“ řekl strážce.

Od té doby měl celý kraj na dlouho pokoj.

Miroslava Šnebergová:

Jarkův tatínek má svátek.

Kdo by při tom nevzpomenul na celou řadu velkých dnů, jako byl svátek mamincin, tatínkův, neb dokonce náš! Jak to hrdě zní!

Se svátkem maminciným je úzce spojena nová látka na šaty, s tatínkovým taška na cigarety či „pytlík“ na tabák, a s naším, milé děti, zase nějaká hračka, obrázková kniha, a při žádném neschází různé sladkosti či dokonce dort se svíčkami.

Vzpomínám-li já na své dětské svátky — — nu, proč bych vám to nepřiznala? Doufám, že dovedete mlčet a nepovíte to hned tatínkovi ani mamince! Vždycky při té vzpomínce vybaví se mně pojem „nářezu“. Jistě víte, co je to „nářez“. Přiznejte se také, kolikrát vy jste dostali k svátku místo „vázaného“ „nářez“.

Obyčejně je i proč, vidíte? Maminka připravuje něco svátečně sladkého, při jehož vůni chce malým lidem jazýček touhou vyskočiti z pusinky — a maminka říká, že nedá. Jako by nevěděla, že každá čekací hodina do slavnostního oběda či večeře je pro malé děti a hlavně jejich pusinky dlouhá jak moře. Potom se nedivme, že ať maminka své výrobky schovala kamkoli, vždycky do jídla jich byla polovice pryč. Z toho koukalo vždy jen několikere „pohládnutí“ s přídavkem nezvedenců atd., čemuž se říká „nářez“.

Jaro v Japonsku: Slavnost kvetoucích třešní.

Ale nechci psát o nás — o sobě, ale o Jarkovi, pětiletém špuntu, o kterém říkají, že má rozumu nazbyt. Poslechněte, co vyvedl za pomoci slečny Milady Nečasové, když měl jeho tatínek svátek.

Milada Nečasová je pětileté děcko jako Jarka, o něco menší, baculatější a rozvernější. Ale jinak si nechce nechat říkat než slečno. Považte, řekla jsem jí: „Co děláš, Miluško?“ A tu žába si stoupla na špičky (aby byla větší) a nadutě řekla: „Já jsem slečna Miluška!“

Tak jí musím říkat slečno, co je dělat!

Den před svátkem přijela teta z Náměstě a maminka při nejlepší vůli pro samé povídání nemohla nic nachystat. Proto se do toho daly hned ráno, jak tatínek dal mamince s Bohem a zavřel dveře, odcházejí do služby. Začaly snášet různé přípravy, jako mouku, máslo, cukr, vajíčka atd.

Jarka dnes ani za Miladou nešel, nemohl prostě, třeba měl Miladu rád a nikdy ji nebil. Kdo by strkal prsty do těch různých míchanic,

J. Svensson:

Za záhadným mužem do hor.

Přel. J. Veselský.

(Pokračování.)

Horská krajina se zatím změnila. Byli jsme na planině pokryté šedě-zelenými pahorky. Naše náhlé objevení vyplašilo pasoucí se tam ovce, utíkaly v divokém poplachu a náš Rek je honil. Ale nedbal jsem ovec ani psa; musili jsme ze všech sil pospíchat a hledat Karlíka. Zakrátko jeli jsme již zase mezi skalami, jeskyněmi a hroznými propastmi.

Můj ohnivý kůň byl již všecek zalit potem. Stáhl jsem trochu slabou uzdu a chtěl jsem ho zdržovat, ale silné zvíře pádilo stále kupředu.

Náhle Rek natáhl uši — jistě bylo poblíž něco nezvyklého. Také kůň pozdvihl hlavu a zvolnil poněkud dosavadní běh. Netrvalo dlouho, když se od severozápadní strany objevil kůň, a kdo popíše můj údiv, když jsem v něm poznal divokého koně Karlíkova! . . .

Ale bleskurychle změnila se má radost ve strach: kůň byl bez jezdce!

Strašlivá myšlenka projela mi hlavou: Karlík dostal jistě závrat hlavy na kraji oné propasti a spadl s koně do ní! . . .

Byl jsem jako bez ducha. Karlík, můj malý bratříček, mrtev? — Ne, ne, to nemůže být, Bůh nedal mu zahynout. Snad někde jinde spadl s koně a kůň se nyní vrací domů . . . Tak jsem hleděl upokojit sám sebe . . .

Kůň se přiblížil a spatřil jsem, že u huby visí mu šňůrka. Jel jsem mu naproti a začal jsem ho vábit hvízdáním. Sám se přibližoval i vracel, až konečně stanul při mém koni. Byl velmi unavený a ustrašený.

Zvířata se očuchávala a tiše zařehkala. Ale Karlíkův kůň se neustále třásl. Co mu asi bylo?

Chopil jsem se visící šňůrky a zároveň jsem seskočil se svého koně. Vida, že můj kůň je zalitý potem, pomyslí jsem si, že bude nejlépe pustiti jej na svobodu a jeti dále na koni Karlíkově; tento mě mohl také nejjistěji přivést k místu, kde byl bratr.

Vyňal jsem proto svému koni z huby kousek sukna, poklepal jsem ho na rozloučenou a na poděkování po krku a pustil jsem ho na svobodu. Pohleděl ještě jednou na mě svýma velkýma očima, obrátil se a běžel k dolině touže cestou, kterou jsme sem jeli.

Než jsem sedl na koně Karlíkova, opatřil jsem uzdu a teprve nyní jsem pochopil, proč se tak zdivočel. Šňůra byla na dolním pysku příliš těsně přivázána a ubohé zvíře musilo velice trpět. Přerízl jsem šňůru opatrně nožikem a upravil jsem novou „uzdu“. Kůň dříve tak divoký byl hned zcela pokojný. Vyskočil jsem mu na hřbet a jeli jsme dále.

Kůň šel ochotně a rychle, ale ne tak ohnivě jako „můj“. Při tom mě zarážel stálý ještě jeho nepokoj; často se lekal, tu nastavoval uši, tu je sklápěl a hleděl pozorně před sebe, jako by věřil nějaké nebezpečí. Stejně tak se choval Rek.

Bylo jisto, že poblíž jest něco nezvyklého, proto bylo i mně nevolno. Hleděl jsem na všechny strany, ale nikde jsem ničeho nezpozoroval. Cesta šla lehce do kopce. Pohnal jsem koně, ale podivno: zastavil se jako do země vrytý a znovu stříhal ušima. Rek běžel kupředu. Větril něco pilně na zemi, hleděl před sebe, jako by naslouchal, a stále štěkál a vyl.

Bylo tedy jistě tam nahoře nějaké nebezpečí, jež zvířata věřila.

7. Divoký býk.

S námahou jsem dokázal, že se kůň pohnul s místa. Když jsme již byli nahoře, stanul náhle znovu, zařehotal a začal se třásti na celém těle.

Před námi táhla se rovina, pokrytá úlomky lávy. Po druhé straně vznášel se strmý sklon hory, porostlý spoře travou a mechem popelavě šedým. Rek vyskočil na kupu lávy a rozhlížel se bystře na všechny strany. Vtom začal divoce štekat a vztekle se vrhl mezi úlomky lávy. Seděl jsem se zatajeným dechem na pobouřeném koni a v nejvyšším napětí jsem čekal na to, co se mělo státi.

V té chvíli rozlehlo se vzteklé štěkání psa a hned potom ryk podobný hukotu, jenž mě pronikal hrůzou. Kůň se celý třásl, otočil se na místě a chtěl utíkat. S největší námahou se mi podařilo zvíře zadržeti, ale nedovedl jsem mu již zabránit, aby neodběhlo kus cesty vpravo a neběželo pak podél blízkých skalních útesů.

Konečně jsem koně ovládl a na dvě stě až tři sta kroků před sebou spatřil jsem ohromného červeného býka, jak se žene se skloněnými rohy na rozvztekleného Reka.

V téže chvíli rozlehl se kdesi mezi velkými skalními balvany jasný dětský hlásek: „Jeníku, Jeníku, ty jsi zde? Pro Pána Boha, dej pozor, nebo tě pobodá...!“

Okamžitě poznal jsem po hlase Karlíka a z radosti vytryskly mi slzy z očí. Nalezl jsem svého milovaného malého bratříčka! Buď Bohu chvála a díkůčinění! Byl jsem tak vzrušen, že jsem se nemohl dočkati chvíle, ve které ho spatřím.

„Karlíku, kde jsi? Nemohu tě spatřiti!“

„Zde! Na velkém kamenu! Ale nepřibližuj se, Jeníku! Probodl by tě k smrti!“

Hledal jsem očima Karlíka na té straně, odkud přilétal hlas, a konečně jsem ho spatřil. Seděl pokojně na vysokém, plochém balvanu, právě nad tím místem, kde se odbýval boj mezi Rekem a divokým býkem.

„Nestalo se ti nic, Karlíku?“ volal jsem zdaleka.

„Nic, ale jen ty se teď chraň býka!“

Začal jsem zkoumat, jak bych se nejsnadněji dostal ke Karlíkovi, a rozhlížel jsem se mezi úlomky lávy.

Karlík patrně uhodl mé zaměry, neboť volal znovu starostlivým hlasem: „Jeníku, nechod' sem! Zde dole jest býk!“

„Přece musím se k tobě nějak dostat, Karlíku!“

Koutek pro ruční práce.

4. Ořízka knihy a zaoblení hřbetu.

Podélné ořízce se říká dlouhá ořízka, horní a dolní pak krátká ořízka. Kniha se ořeže co nejméně, aby zůstal co nejširší okraj kolem potištěné plochy; u podélné strany listu nechává se okraj o něco širší nežli je u hřbetu, na horní straně knihy ještě širší a dole nejširší. Před oříznutím naznačíme si na předsádce pečlivě tužkou, kde budou okraje ořízky. Pozor na pravý úhel!

Knihu máme nyní k oříznutí připravenou, ale jak to provést? Tam, kde ve škole mají řezací knihařský stroj nebo kde je ochotný knihař, bude oříznutí snadné. Anebo kdo může obětovat na knihaření nějakou desetikorunu, koupí si v odborném závodě hoblík na ořezávání knih. Kde však žádná z těchto možností není, nutno knihu sříznouti nožem. Ale to může se státi jen za těchto podmínek: kniha musí býti po celou dobu sřezávání pevně zalisována mezi dvěma prkénky z tvrdého dřeva, z nichž horní s há po čáru ořízky a spodní je podloženo pod celou knihou (na něm tedy řezeme); řez musí se díti stále naprosto kolmo lehkým tlakem a konečně nůž musí býti stále velmi ostrý. Nejprve uděláme dlouhou ořízku a pak obě krátké. Ořízku vybrousíme pak skelným papírem, při čemž musí býti kniha pevně zalisována.

Nyní hřbet poněkud navlhčíme mokrou houbou nebo mokrou utěrkou. Pak položíme knihu před sebe na stůl, hřbetem od sebe, roztaženými prsty levé ruky ji přidržujeme a paličkovitým koncem obuvnického kladívka mírně tlučeme po obou stranách (knihu často obracíme) hřbetu až hřbet se zaoblí, takže podélná ořízka se žlábkovitě prohne dovnitř. Při sklepávání hřbetu musíme dáti pozor, abychom šití nepoškodili. Potom hřbet naklížíme řídkým klihem a necháme uschnouti.

Moderní knihařství nezná zaoblení hřbetu a nechává jej rovný s ostrými hranami; ale takový hřbet se právě v těchto hranách snadno prodře.

5. Upravení hřbetníku.

Když hřbet uschl, zalisujeme knihu mezi dvě prkénka tak, aby hřbet asi $\frac{1}{2}$ cm vyčníval (3 mm až 1 cm dle síly knihy) z prkének. Již pevným zalisováním jeví hřbet snahu vějířovitě se roztáhnout. Nyní klepeme opatrně a postupně úzkým koncem kladívka hřbet z prostředka vždy k sobě, t. j. k prkénkům, až se k prkénkům úplně kraje hřbetu přiklepnou. Tím se hřbet vějířovitě rozloží a po obou stranách hřbetu vzniknou hrany, t. zv. drážky, které musí býti tak vysoké, jak budou tlusté desky knihy. Nyní se hřbet natře knihařským lepem. Kniha se nechá schnouti 12 hodin.

Když uschlou knihu vyndáváme z lisu, nejdříve odřízneme kostkou od prkének noviny a pak jej pěkně nahoře i dole zastříháme.

Nyní přikročíme k přilepení hřbetníku. Hřbetník je pásek tenké, ale pevné lepenky (nesmí se lámati!), široký jako hřbet knihy od drážky k drážce a delší než hřbet asi o 3 mm na každé straně. Když jsme si hřbetník užili, zoabalíme jej v prstech tak, aby přiléhá na hřbet knihy. Pak připravíme si pruh tenkého, ale pevného papíru, který je dlouhý jako hřbetník a široký tak, aby zakryl, když jej přiložíme na hřbet knihy, nejen hřbet, ale i roztřepeně motouzy na předsádce. Tomuto papíru říkáme spojovací papír hřbetníku. Tento spojovací papír položíme na pracovní podložku a natřeme jej celý řídkým klihem; doprostřed pak položíme připravený hřbetník a do něho svrchj položíme kolmo hřbet knihy; nyní přilepíme s obou stran na knihu spojovací papír hřbetníku a dobře jej utáhneme, aby hřbetník seděl těsně a pevně na hřbetě knihy. Kostkou upravíme a uhladíme drážky. Kniha se pak zalisuje mezi dvě prkénka. Dnes dosti a příště již dokončíme, neboť již vyjde poslední číslo „Andílka“ v tomto školním roce.

Zdraví Vás

strýc Vojtěch.

ZÁHONEK MLADÝCH.

Dvě „Gloria“.

(Náladová črta.)

Na Zelený čtvrtek.

Začala mše svatá, obnovená oběť poslední večere Páně... Varhany zahřely, lid sebou hnul a chrám se ozýval zpěvem ženských i mužských hrdel...

Kněz se u oltáře obrátil. Varhany dozněly, zpěv zanikl a hrobové ticho viselo pod klenbou kostelní... Kněz ruce k nebi pozvednuv, plným hlasem zapěl: Gloria in excelsis Deo... a hned nato jako příval vod jarní povodně s divokým rykem mnohoozvonné bouře hnaly se tóny varhan, stříbrné zvonky u oltáře jak rolničky zpívaly sborem a poslední mocné výkřiky zvonů letěly slavně k Bohu. A hlasy lidu ve zbožném záněcení mísily se v jediný velebný chorál.

Skončila píseň i varhan zvuk. Poslední údery rozhoupaného srdce nesly se do jásavých sfér. Umlklo slavné „Gloria“, pohaslo nadšení a smutek zůstal, klid pašijového týdne...

Bílá sobota.

Kostelem nesl se zpěv. Bez doprovodu varhan, mdle, ospale odrazil se od stěn a sádrových soch. Slunce září prudčeji, přemáhá temnotu kostela. Po stěnách vystupují obrazy svatých, kříže a zlatené svíce oltární hrají zářivým odrazem paprsků. A chrámovou lodí zní píseň a vane jemně chříví dráždící vůně kadidla.

„Gloria in excelsis Deo!“ zazpíval kněz radostným hlasem a postavu jeho oblila záře duhových paprsků. S kúru hlaholný akord varhan rozrazil vzduch, jásavé trylky oltární slily se v jeden hlahol. Kostel se otřásl a z oken rozletly se zpěvy do čtyř stran světa, po dvou denním spánku náhle probuzený hlas kovových prs bouřil, hnul se do dálky i šířky, rozhlaholil, rozechvěl celý svět v největší radosti volající: „Sláva na výsosti Bohu!“ Chrámová okna drncela ve zpěvu sterých úst, jásajících pozdrav slavného vzkříšení Páně...

Alleluja, Alleluja, alleluja!

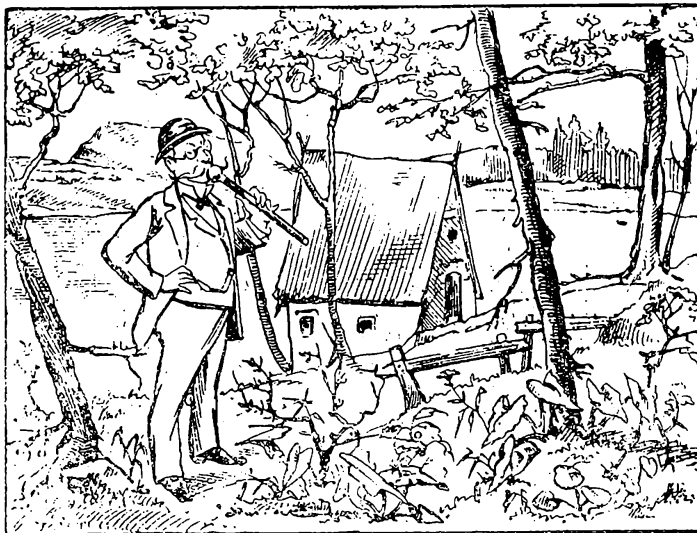
V. Otoupalík, Troubsko.

III. soutěž znalosti.

Kdo to ví?

11. Kdo napsal knihu „Pantáta Bezoušek“?
12. Proč mám chodit často k sv. přijímání?
13. Kdy je dovoleno přísahati?
14. Z čeho se vyrábí čokoláda?
15. Co bych si přál mít v budoucím jubilejním ročníku „Anděla Strážného“?

Poznámka. Odpovědi na otázky z čísla 7.—9. zašlete do 10. května 1930 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. „Anděla Strážného“, Brno-Židenice. Seznam všech účastníků soutěže bude otištěn v 10. čísle.

Kde se skryla paní?

Za obsah odpovídá Emanuel Masák. — Vydává svým tiskem a nákladem Občanská tiskárna v Brně.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK 49.

ČERVEN 1930.

ČÍSLO 10.

Mladý sv. Jan Křtitel s beránkem.

Svátek 24. června.

J. Marcol Svoboda :

O opici Gogovi.

X.

Napadl první sníh. Zrovna před svatým Mikulášem se ho nasypalo tolik, že přikryl kdekterou cestičku. Děti se ho nemohly ani najísti, stále se koulely a stavěly sněhuláky, jenže tuze se nezdržely, sníh byl sypký, koule nechtěly držet dohromady. Mrzlo, až pod nohama chrupalo.

Za necelé tři týdny přišly vánoce. Uteklo to jako voda. Denně roráty, potom snídaní a do školy. Odpoledne zase škola, a když se šlo domů, bylo už tma jako o půlnoci. Tak, že ještě bylo trochu vidět na sníh a dělání koulí. Sáňkovat se dalo, jen když bylo odpoledne prázdno, tedy ve středu nebo v sobotu, případně v neděli, ale to ani tuze ne. Člověk se přece umaže a ušpiní, když jede s kopečka, a maminka by hubovala. Škoda svátečních šatů a zimníků!

Už jsou tři dni před Štědrým dnem. Ještě poslední den školy a potom! Celých čtrnáct dní prázdno! A jaké prázdno! Napřed Štědrý den, potom Ježíška, to bude půlnoční, potom svatého Štěpána, to bude koleda, potom svatého Silvestra a po něm Nový rok a teprve skoro za týden svatých Tří králů. To je, panečku, doba a pořád a pořád prázdno! To se nakulují a nasáňkují!

Ve škole se zvláště těšili. Přijede tedy konečně teta Adolfa, ta s tou parukou, už stará, ale pořád ještě bohatá, která každý rok aspoň když nepřijede, pošle hodného a bohatého Ježíška do kvítkovické školy. Co toho jen loni Ježíšek naložil! Marno již na to myslet, když jsou nové vánoce přede dveřmi.

Nastal Štědrý den a teta Adolfa přijela. To bylo shonu! Jako by hořelo. Pobíhání, smíchu, dotazování, že se to s vážným tím postním dnem ani nesrovnávalo.

Teta byla středem veškeré pozornosti. Vše jí bylo zase nové, každého se ptala na každou maličkost, a největší novotou pro ni byl ovšem Gogo. Přivedli jej schválně do kuchyně aspoň na chvíli, aby jej teta viděla, třeba že byl pro tento den zaklet pod schody, aby něco nevyvedl a nezkalil posvátnou náladu Štědrého dne.

Při hovoru odklidil se Gogo rychle na pec, zapomělo se naň, přípravy k večeři byly v proudu, teta seděla u kamen a zhřívala zkřehlé údy po dlouhé cestě.

Gogo se vydržel a pozoroval se zájmem, jak se kolem vrchu pece pohybuje kudrnatá hlava nového člověka ve škole, kdykoliv živě hovoří nebo se směje. Dráždilo ho to, sáhl po kudrnách, a v tom již teta vykřikla, neboť její umělé kudrnaté vlasy, celá paruka, objevily se v tlape opice a teta skoro holohlavá odskočila s novým výkřikem od kamen.

Jediný výkřik paní řídící stačil, aby Gogo okamžitě upustil svou kořist a skokem byl u dveří a venku, jakmile se rozevřely. Za trest nesměl do bytu po celý pobyt tetin, třebaže se dobýval zpod schodů hodně neodbytně.

Ale to byl poslední kousek a poslední trest Gogův. Nastudil se stálým dobýváním do dveří zpod schody, dostal zápal a povoláný zvěrolékař jen potvrdil smutnou předtuchu všech ze školy, že Gogo zemře.

Zájem o něho vzrostl okamžitě a děti řídících i ostatní chodily se s ním loučit.

Bylo opravdu dojemné, když se zoufalým „mhm, mhm“ podával všem tlapku na rozloučenou, jako by tušil, že nastává jeho konec.

O svátku svatých Tří králů dodýchal.

A když v zahradě poblíž hrobečku nebožáka papouška vyryly děti hrobek i jemu, sešla se v první den vyučování v novém roce v zahradce celá škola, aby byla svědkem, kde byl Gogo pochován.

Nyní byl o něho vzbuzen nový zájem, každý ve vsi věděl něco o něm povědět, a i jeho kousky, leckdy nepříjemné, byly brány se strany veselé a odpuštěno mu všemi, jimž ve svém opičím nerozumu ublížil.

Zesmutnělo ve škole. Po celý rok vzpomínáno na Gogo, co kdy vedl za podobných okolností, jež se během roku opakují. Než: čas raní, čas hojí, zvláště u dětí, jež snadno zapomínají, neboť si našly brzo náhradu místo zábavy s Gogem, jež tak jako tak v posledním půlroce jeho pobytu ve škole zanedbávaly.

A když o vánocích přijela zase teta Adolfa, vzpomenuť bylo při Štědrovečerním jídle i na Gogo, který svůj kousek s parukou tetinou odnesl životem, protože jenom proto byl vykázán pod schody, odkud se dobýval ven a přivodil si zápal.

Po letech sešel jsem se náhodou s Josífkem řídících a ten mi příležitostně o Gogovi a jeho kouscích vyprávěl, z čehož vzniklo těchto deset odstavečků.

L. Grossmannová Brodská:

Šurjenka a Ataljenka.

Pohádka ze Slovácka.

Žili spolu stařec a stařena. Ona jedenkrát ukradla malé děvčátko, jmenovalo se Ataljenka; dítě bylo poslušné a pracovité, z čehož měla stařena radost. Proto svému muži často radila: „Opatři si také nějakého pomocníka v práci.“

Stařec šel a kteréhosi dne ukradl malého hošíka, jménem Šurjenka. Také on jej zaučoval v práci, ale hoch byl neučennivý a nechápavý a nenaučil se ničemu, neboť z ryby nelze učiniti ptáka.

Jednoho dne řekla mu stařena: „Ty hlupáku, vezmi pytel a jdi do lesa na mouchy. Nepřineseš-li jej do večera mouchami naplněný, zemřeš!“

Šurjenka se loudal do lesa, ale protože nemohl chytit ani jedinou mouchu, usedl na zemi a zaplakal.

Když mu Ataljenka donesla oběd, těšila jej: „Protože tě mám ráda, pomohu ti. Jen se posad' a jez.“

Nežli se najedl, pytel byl plný much.

Druhého dne jej stařena posílala do mlýna: „Semel ty mouchy na mouku a do večera ať jsi doma, bych z toho mohla upéci koláč. Vrátiš-li se bez mouky, zabiju tě.“

Šurjenka přišel do mlýna, ale mlynář mu nechtěl dovoliti mlíti mouchy, že by se mlýn znečistil. Hoch usedl na zemi a žalostně zaplakal.

Opět mu Ataljenka donesla oběd a jej těšila: „Neplač, lituji tě a pomohu ti. Ale dříve pojez oběda.“

Mezitím co jedl, děvče mlelo mouchy, neboť umělo mlynáře pěkně uprositi a slíbilo, že mlýn neznečistí. Když byla hotová, řekla Šurjenkovi: „Nemysli si, že nyní budeš míti pokoj. Naše stařena tě nepřestane pronásledovati, bylo by proto lépe, kdybys ty odsud utekl.“

Ale Šurjenka zůstal, neboť nechtěl Ataljenku opustit.

Třetího dne poroučela mu stařena, aby stromy z nedalekého lesa všecky z kořene ven z půdy vytrhal přísně mu nakazujíc: „Nebudeš-li do večera hotov, zemřeš!“

Šel do lesa a arci se mu nepodařilo ani jediný strom s kořenem ze země vyrvati. Usedl proto do mechu a plakal.

Přišla Ataljenka s obědem. „Neplač,“ povídala mu. „Ať ti staří ubližují, já tě mám přece ráda a zachráním tě. Pravda, stromů ze země tahati nemůžeme, ale uprchneme spolu odsud někam hodně daleko, kde by nás zlá stařena nenalezla.“

Utíkali proto, seč jim síla stačila, až přišli k večeru k městu, ve kterém žil otec Šurjenkův. Třeba bylo tma, světla v městě zářila do dálky.

„Počkej zde na mne,“ řekl Šurjenka své průvodkyni; „půjdu pozdravit své rodiče a potom hned pro tebe přijdu.“

„Dobře, já tedy zde počkám,“ řekla Ataljenka a usedla trpělivě na kraji silnice.

Šurjenka utíkal domů a tam z něho měli velikou radost. Bylo vyptávání a bylo povídání. Přicházeli sousedé, muži i ženy, přicházely i krásné dívky a všichni si přáli viděti ztraceného a opět se vrátivšího syna, jehož radostně pozdravovali. Zahrnut takovou pozorností, Šurjenka na Ataljenku zapomněl.

Ona zatím čekala a čekala.

Minul den a nastal večer a byl opět den. Hoch nepřicházel a dívka se rozplakala: „Oh, jaká bolest, jaká lítost, Šurjenka na mne úplně zapomněl!“

Zvedla se a šla do města, ale nevidouc jej nikde, dotazovala se na něho. Jeho otec dívce řekl: „Můj syn se pustil daleko do světa, aby užil mnoho radostí a zábavy.“

Ataljenka plačíc si slibovala, že nevěrného druha vyhledá. I šla a šla a chodila světem dlouhý čas. Často zakusila vedra takového, že myslila, že se zalkne. Jindy zakoušela mrazu, že byla blízká úplnému zmrznutí. Procházela města hojně obydlená i krajiny, kde nebylo živé duše. Potkala mnoho dobrých lidí, kteří se jí chtěli ujmouti, a poznala také lidi zlé, kteří se jí vysmáli, že jde za nehodným druhem. Ataljenka se však nedala mýlit a jen si říkala: „Však já jej přece naleznu. A kdož ví, nepotřebuje-li mé pomoci.“ Tu jedenkráte již pozdě navečer přišla do velkého hustého lesa, kde dlouho bloudila, nežli zahlédla v dálce malé světélko. Když přišla blíže, poznala, že to světlo vychází z domu, velkého a vysokého, jehož četná okna byla všechna jasně ozářena. Ataljenka chtěla se rozběhnouti kupředu, když poznala, že ten osvětlený dům stojí uprostřed bařiny. Zastavila se proto na kraji močálu a pozorně, aby se nezamazala, dívala se do osvětlených oken. Viděla tam skvostně oděné paničky i pány, kteří se vesele bavili. Náhle se Ataljenka zděsila. Poznala mezi nimi Šurjenku.

„Šurjenko!“ zavolala na něho hlasitě.

Zaslechl ji a vyhlédl z okna, ale pro tmou nikoho nepoznal.

„Šurjenko!“ zvolala znova; „to jsem já, Ataljenka.“

Nyní ji zahlédl, poznal a rozpomenul se na ni. Jak se náhle zastyděl za svou zapomnětlivost! Vyběhl z domu, chtěje k dívce, ale proboří se do močálu. „Ataljenko,“ nařikal, „nemohu k tobě, bahno mne pohltí.“

Ale dívka rychle vyzvedla sukénku a srdnatě se pustila do bahna. A div divoucí! Ona se dolů nepropadávala, močál se pod jejíma nohama udržel a také se nic neznečistila. Chopila se hocha v bahno se propadávajícího a oběma rukama jej táhla z nebezpečného místa, až jej dopravila na pevnou zemi k pokraji lesa.

Oba nyní s hrůzou patřili na to, jak ten vysoký dům s mnoha osvětlenými okny se všemi tam hlučícími lidmi propadává se stále hlouběji do močálu.

„Tys mne zachránila, jako již mnohokráte,“ lítostivě řekl Šurjenka, „za to tě již nikdy neopustím.“

A tak se též stalo.

S. Housková:

V lese.

V lese je vždycky veselo. To Květuška dobře věděla a měla les nade všecko ráda. Ovšem — její tatínek byl myslivcem a jejich myslivna stála v nejkrásnějším koutku lesa.

Každý den ráno vyprovázela Květa tatíčka cestou mezi stromy a přišli vždy tak časně, že denně slychali ten nejkrásnější ranní koncert. „Poslouchej, táto,“ upozorňovala Květa, „já to už také dovedu“ a spustila o závod s ptáky.

U velkého smrku se táta s Květou rozloučil, zanechal jí Broka a vzal si s sebou Trefa, který by byl mnohdy raději zůstal s dívenkou. Nejednou ho musel táta za tu neposlušnost pohladit řemenem.

Květa nespěchala hned domů. Navštívila nejdříve své přátele v lese. Pohladila na mýtině dvě štíhlé břízky, které Bůh ví jakým zázrakem sem zabloudily, vyplašila z křoví zajíce a smála se, když uháněl. Musela při tom Broka držet zkrátka a bavilo ji jeho zlostné hafání, které ubohého ušáčka k smrti dolekalo.

Pak přišlo to hlavní. Natrhat pro mámu čerstvou kytici. Maminka vždy na oko hubovala, proč děvče ta kvítka rve, ale v duši z nich měla velkou radost. Vždyť myslivna vypadala nejen zvenčí, nýbrž i uvnitř jako krásná kytice, ale máma i táta ze všech květů měli nejraději svou Květu.

Květa se v lese nebála. Zнала dobře smrkový les a jedlový, ale nejraději měla bukový a listnatý. V tom rostlo hodně bříz a o každé z nich by Květa hned pověděla pohádku.

Třeba tu o břízce, jež se skláněla přes cestu, že se vrškem své koruny na druhé straně dotýkala země.

Před několika lety, když prý byla Květa v kolébce, byla břízka ještě štíhlá, vysoká a krásná, že jí v celém lese nebylo rovné. Milovala sluncečko, natahovala k němu své mladé větvičky a koupala je v čerstvé rose, kterou zachycovala na své heboučké lístky. Byla to překrásná bílá panenka a každý ji měl rád.

Jednou přiletěl k ní větřík a počal jí houpati. Vykládal jí o krásném světě a nabádal, aby si stoupla na špičky a podívala se do světa.

Bříza tak učinila a přes hlavy sousedních stromů hleděla do modré dálky. Svět se jí nesmírně líbil. Podívovala se krásné, stříbrné struze, která běžela pod vysokým kopcem, jásala, že je blíže k sluníčku a nebi a nebyla ani trochu zarmoucena, když jí větřík vysvětlil, že ta třpytící se stuha je široká horská řeka Oslava.

Než větřík odešel, polichotil břízce, jak je krásná a moudrá a že se jí ani jedna sestra nevyrovná.

Neměl to větřík břízce říkat. Myslíla na to celou noc a když jí ráno sestřičky přály dobrého jitra, neodpověděla, zdály se jí najednou malé a ošklivé a to nejhorší — zdály se jí hloupé. Krásná, vysoká břízka přes noc zpyšněla.

V lesním zátiší.

Od té doby už se nesmála a už se sousedkami nežertovala a když ji oslovily, odpověď nedala. Ve dne v noci toužila po světě a nejvíce po oné krásné řece v údolí.

Přestala se báti bouře a nepohody. Se vztyčenou hlavou stála pyšně mezi ostatními stromy, které si šeptaly, že to s blízkou jistě špatně skončí.

Přišla zima. Lehkými chomáčky sněhu přikrývala stromky a keře

L. Kulička:

Z dějin města Hranic.

(Dle J. H. Gallaše.)

Před osmi sty lety přišel poustevník Juryk do lesnaté krajiny, aby zde trávil život v samotě a modlitbě. Krajina byla divoká a divá zvíř ji činila ještě nebezpečnější. Zřídka kdy odvážila se lidská noha vkročit do stínu lesů a jen pohanští divoši obývali část hory. Trpké živobytí měli zde pohané, bydlicí v jeskyních a podzemních děrách. Živilí se lovem a planým ovocem, odívali se v zvířecí kůže a na vrcholu hory obětovali modlám. Pouhé spatření jich způsobovalo hrůzu, ale přece duch jejich nebyl tak divý a plachý, že by nebyli schopni nic přijmouti; scházela jim k lepšímu životu pravá otcovská láska bohabojného, apoštolskou horlivostí obdařeného muže.

Tak se přihodilo, že poustevník Juryk, veden duchem božím, přišel do té krajiny a rozhlédnuv se s hory zpozoroval krásné údolí, jímž se vinula řeka. Rozhodl se trávit zde svůj život. A ten velebný stařec stal se apoštolem těchto politováníhodných divochů, těch ovcí bloudících v pohanské tmě. Získal si jejich důvěru apoštolskou vlídností a vroucností, neboť moudrost spřízněná s láskou dovede i z vlků udělat beránky.

Vida Juryk, jak tiché polní živobytí slouží k vyhlazení divých a drsných mravů, pečoval o to, aby jim vnukl lásku a náklonnost k polní práci a klidnému životu. Učil je káceti lesy, odstraňovati křoví a vzdělávat úrodnou půdu, pole a štěpnice, střežit stáda a šetřit domácí hospodářství. Jeho působením celá pustina v nemnoha letech byla změněna v rozkošný kraj.

Když dříve divoká luza spatřila s vrchu hory tuto změnu, zaplesalo jim srdce radostí. Velebný stařec k nim promluvil: „Mé milé děti, můžete plesati a radovati se nad krajinou, vaší pilností tak změněnou, kde dříve bylo slyšet jen vytí vlků, krákání krkavců a divé zvíře, nyní pak nábožné chvalozpěvy k Bohu, vašemu laskavému Otci. Ó, nechtějte nikdy na křesťanské náboženství, na svou mravní proměnu zapomínati. Žijte vespolek podle zákona Ježíše, Spasitele vašeho, v čisté bratrské lásce a přičiňte se, abyste vždy víc prospívali v ctnostech křesťanských.“

Tak vyučoval Juryk své farníky (byl jim prvním farářem) a všichni, kteří ho slyšeli, ukládali hluboko do srdcí řeč jeho, říkajíce: „To je pravý otec, pravý pastýř, pravý anděl.“

Když se s nimi Juryk loučil, chtěje opustiti krajinu a jíti dále získávat duše Kristu, pravili: „Ach, čím se ti odvděčíme, náš laskavý a velebný otče, za tvé dobrodiní, za tvou lásku? Kterak tobě děkovat můžeme?“

„Děkujte,“ odpověděl s vlídným úsměvem velebný stařec, „svému nebeskému Otci, jenž mne k vám poslal. Zachovávejte pilně jeho přikázání a naučení, jež jsem vám dal. A jako pole při pilném vzdělávání

R í š a Z e m á n e k :

Pohádka o kaluži.

Pršelo. Hustě padal déšť a zaplavoval celou zemi. Pršelo dlouho. Po dešti vysvitlo zase slunce a zářilo tak krásně v čistém vzduchu. Lidé vybíhali z domů, aby se nadýchali krásného vzduchu. Děti si stavěly rybníčky, smály se, ve vodě se brouzdaly. Ty se nejvíce radovaly s kaluží vody. Ale dospělí: „To je zase vody! Toho bláta! Ach, ošklivá kaluž, celou punčochu jsem si zastříkala!“

Kaluž slyšela stále jen nářky na svou ošklivost. I vyčítala Pánu Bohu, že jí takový osud určil. Ale tu šel kolem chlapec s maminkou. „Dej pozor, ať nešlápneš do kaluže! Celý by ses pošpinil,“ napomínala maminka.

„Ale mami, přece se podívej, vždyť to je oko nebes! Celé nebe, s mraky i se sluncem jest v té kaluži. A tak blízko. Stačí dotknouti se kaluže a již se dotýkáme mráčku. Slunce lze pohládit, do rukou vzíti. Podívej se, mami, co očí nebes jest zde rozseto! Tam, tam taky. Zde, hleď, jak všechny září a lesknou se. Smějí se na nás!“

A kaluž se smála: „Jsem spokojena, Bože, se svým osudem. Vždyť jsem oko širého nebe.“

Petar Preradović:

Rybáři.

*Rybičky hloupé,
pojdte sem, nate!
Kampak to pořád
mi utíkáte?*

*Udička tenká
sladká je, měkká,
na vás tu na zemi
blahobyt čeká.*

*Rybkám tu sejmem
jich obrnění:
ochrany této
jim třeba není;*

*zde každý s nimi
v přátelství stojí,
chud'as i boháč
na stůl jim strojí.*

*Každý se snaží
zvýšit jich slasti —
plují tu místo
ve vodě v masti.*

*Rybičky hloupé,
slyšte mé rady:
Lépe než u vás
žije se tady!*

*Zkuste to jednou,
tvorové zlatí.
Vím, že už žádná
se nenavráť!*

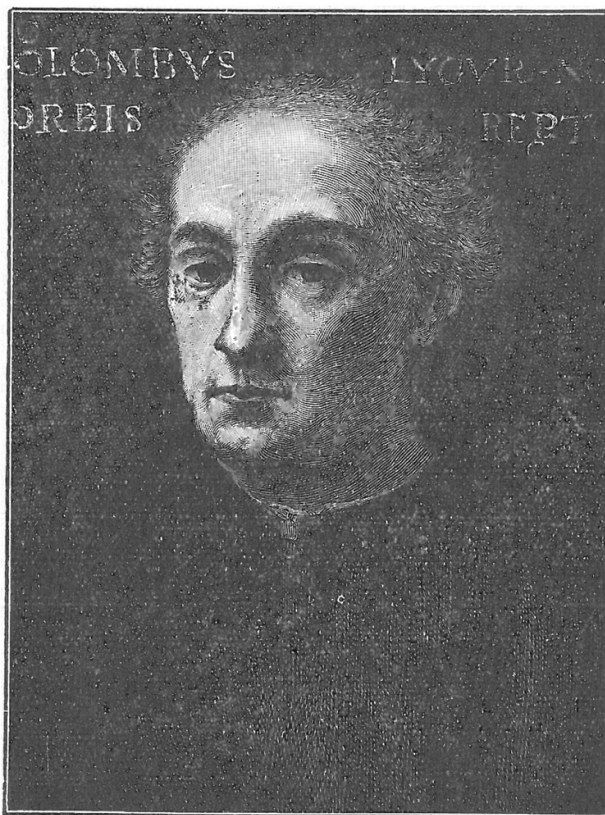
Přel. Otto F. Babler.

Zázrak šípů.

Život slavného objevitele Ameriky byl velice trpký, plný bojů a nesnází. Nikdy však nezoufal, nýbrž hledal pomoci u Boha, který mu jeho důvěru odplatil způsobem mnohdy až zázračným.

Tak v životopise jeho čteme, že při jednom z četných povstání Kaskiků, náčelníků Indiánů, v Hispaňole, octli se Španělé ve veliké tísní.

Krištof Kolumbus.

Měli bojovati proti nesmírné přesile. Kolumbus věděl, že záhuba je jistá, přece však s důvěrou obrátil se k Bohu. Předal velení svému bratru donu Bartoloměji, vystoupil na vrch a jal se modliti. V okamžiku, kdy pět tisíc vybraných indiánských lučištníků započínajíc bitvu zatemnilo oblohu svými šípy, na prosby Kolumbovy mocný vítr se pozvedl a odchytil je od cíle, takže bez účinku padaly na zemi. Hrůza zmocnila se Indiánů. Rozptýlivše se, utíkali všemi směry, zatím co Španělé volali: „Zázrak!“ a nadšení vrhli se vpřed, aby pronásledovali nepřítel.

Vítězství toto bylo nazváno „Zázrak šípů“. Zůstalo v trvalé paměti tím, že byl zbudován chrám, jehož staré malby na zdech a nad oltářem zobrazují tuto událost. Místo, na němž se Kolumbus modlil, nazývá se dosud „Svatý vrch — Santo Cerro“.

F e r d. H o u b.

„Bude s námi zle, Karlíku!“ Po chvíli jsem dodal: „Je-li to on, tu mu povím, že známe jeho bratra a že bratr byl nedávno u nás v domě. Pak nám jistě neudělá nic zlého.“

„Musíme mu to povědět. A já mu ještě řeknu, že maminka dala jeho bratru jíst.“

V té chvíli jsme uslyšeli dupot koně a náš kůň zařehotal. Přitlačili jsme se ještě blíže k sobě a hleděli jsme s tlukoucím srdcem, jak se na druhé straně skály objevil jezdec a sestoupil s koně. Rek zavrčel. Pleskl jsem ho a přidržel k sobě. Neznámý vychýlil se opatrně s místa za skalou a drže pušku v ruce šel přímo k nám; několik kroků před námi se zastavil a zahleděl se zkoumavě na nás.

Postrášení pozdvihli jsme oči a ke svému nejvyššímu podivu poznali jsme v příchozím — Haralda Helgasona! Nemohli jsme promluvit ani slova.

Ale Harald postoupil ještě blíže a řekl: „A co to? Není to Jeník a Karlík? Jak se máte, chlapci?“

„Dobrý den, Haralde!“ odpověděli jsme a podali jsme mu bázlivě ruku, neboť Harald hleděl na nás stále ponuře.

„A kde jsou druzi?“ zeptal se ostře.

„Jací druzí?“ divil jsem se.

„No, lidé, kteří přišli s vámi!“

Hleděli jsme oba s Karlíkem překvapení a nevěděli jsme, co odpovědět.

Harald pak stále se rozhlížel nepokojně kolem, jako by se obával neviditelných nepřátel.

„Kde jsou lidé, kteří přišli s vámi?“ zahřměl konečně. „Odpovíte už jednou?“

„Ale my jsme nepřišli se žádnými lidmi!“ odpověděl jsem mu povýšeným hlasem.

„Jsme sami!“ dodal Karlík.

„Sami?“ řekl Harald nedůvěřivě a znovu vbodl do nás ostře své oči. „Copak mně chcete namluvit, že jste přišli sami tak daleko od domu?“

Nemohli jsme pochopit, proč nám nechtěl Harald uvěřit.

„Jak jste našli sem cestu?“ ptal se dále.

„Kůň nás unesl,“ pravil jsem.

„Jak to? Přece kůň šel zcela pokojně! Viděl jsem vás přece.“

Islandská žena.

Sváteční oblek žen v kraji, kde se odehrává děj povídky „Za záhadným mužem do hor“.

Kathedrála sv. Vasila Blaženého v Moskvě,
kde zuří právě protináboženský boj.

hodnutí a přezval jsem se Haraldem. Sám jsem se divil, že jsem mohl tak lehkou přebýti u vás celou noc jako host, v domě, ve kterém je zástupce vlády. Vrátil jsem se do jeskyně. V té době se mi podařilo pomocí mých přátel, že jsem dostal místo na zahraničním korábu. Již mi tedy nijak neuškodí, dovědí-li se lidé o mém pravém jménu a dosavadním místě pobytu. Ode dneška má jeskyně bude opuštěna. Pozdravte rodiče a povězte jim, že mne velmi těší, že jsem se jim mohl aspoň částečně odvděčiti za jejich vlídnost, když jsem vám pomohl v nebezpečí na horách.“

Fr. Vše t e č k a:

Drobné zprávy z katolických misíí.

Sloni v průvodu.

V Indii si nemohou lidé představití nějaké velké slavnosti, aniž by v průvodu byli vedeni skvěle vystrojeni sloni. I tamní katolíci zůstávají věrni onomu národnímu zvyku. V misijním časopise¹⁾ čtu tuto zprávu z Ernakulam v Indii: Za účelem oslavy kněžského jubilea sv. Otce vypravila dioecese Changanacherry průvod, k jehož rozvinutí byla potřeba dvou hodin a v němž byli vedeni po indickém zvyku sloni bohatě vyzdobení. První, zvláště veliký slon, nesl na zádech velký obraz sv. Otce Pia XI., viditelný celému nadšenému množství lidu, jenž se tohoto projevu zúčastnil.

Po průvodě byla slavnostní schůze lidu, jíž předsedal biskup Kalacherry, při níž měl proslov dr. J. C. Penjikaran. Na trvalou památku jubilea byla zřízena u biskupské residence nádherná kaple.

Auto a lvi.

Br. Viktorín z misijní společnosti sv. Ducha se ulekl nemálo, vraceje se s nákladním autem ze železniční stanice Moski do své misijní stanice D' Umbugne,²⁾ když v záři reflektoru svého vozu ušel smečku 20 lvů. Urazil již od nádraží 100 mil a ještě měl 30 mil³⁾ až do misie. Černoši jej provázející se skrčili rychle za pytle cementu, které byly na voze. Bratr soudil, že zastaviti vůz by znamenalo jenom zvýšiti nebezpečí. Proto pokračoval s neztenčenou rychlostí dále. Lvi, oslepení září reflektorů a postrašení hlukem auta, uhnuli do křovin. Když ujelo auto asi půl míle dále, praskla náhle pneumatika.⁴⁾ Nebezpečí vzrostlo. Následkem rozčilení však bylo porouchané kolo se zimničnou rychlostí spraveno a vůz jel spěšně dále od nebezpečného místa.⁵⁾

1) Le missioni cattoliche 1930 č. 10.

2) Nalézá se ve vikanátě Tanganika, jižně od jezera Viktoria Njansa.

3) Míle tu míle anglická = asi 1½ km.

4) Gumová obruč na autu.

5) Die Weltmission 1930 3/4.

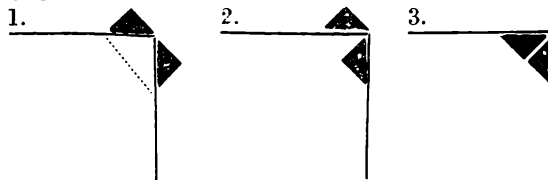

Koutek pro ruční práce.

6. Zavěšení desek.

Desky budou tím silnější, čím silnější je kniha; nikdy nepoužívejme lepenky slabé, snadno se prohýbající. Desky uřízneme tak dlouhé, jak dlouhý je hřbetník, a tak široké, aby přechýly 4 mm přes dlouhou ořízku. Při měření nesmíme však měřiti od hrany hřbetníku, t. j. od drážky, nýbrž mezi drážkou a deskou ponecháme asi 3 mm volné (asi o ½ mm více než je tlustá deska), aby tak mezi drážkou a deskou vznikl zlábek. Kdovž jsme desky (2) vzměřili a uřízli, přiložíme je na knihu a zkusíme, zda

budou všude stejně přečínávat ořízku. Pak desky sejmeme a tužkou na nich naznačíme, kam bude s. hatí plátěný hřbet a plátěné rohy: hřbet do čtvrtiny a rohy do třetiny. Nyní polepíme rohy plátnem; postup práce nám nejlépe poví obrázek:

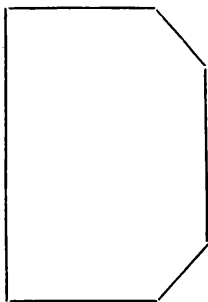
Potom přilepíme desky na ochranný list předsádky řídkým kličem; při tom dá-
váme pozor, aby desky byly dosti vzdáleny od drážky a všude stejně přečínávaly
ořízku. Po přelepení desek se kniha zalisuje (hřbet je venku!) a nechá schnouti.

Když kniha uschla, přikročíme k další práci:

7. Polepení hřbetu a desek.

Nejdříve mezi hřbetníkem a přilepenou deskou nařízneme poněkud (1–2 cm) smě-
rem dolů po obou stranách nahore i dole spojovací papír hřbetníku; to činíme proto,
abychom potom mohli pohodlněji zasunouti kraje plátěného hřbetu. Nyní změříme
proužkem papíru, jak bude široký plátěný polep hřbetu; tak široký pás plátna ustříh-
neme a o 2 cm delší, než je hřbet knih. Ustříhnutý plátěný pás položíme lícem na
podložku a natřeme horkým kličem. Nyní postavíme naň (dle střední podélní osy)
knihu hřbetem tak, aby nahore a dole plátno jedním centimetrem přečínávalo; obrá-
tíme knihu hřbetem vzhůru, p-sty stejnoměrně utahujeme plátno na hřbet a desky
knihy, utěrkou přitiskujeme a uhlazujeme. Potom položíme knihu na stůl a kostkou
uděláme podél hřbetu mezi drážkou a deskou rýhu. Pak rozevřeme desky a držíce v levé
ruce listy knihy ve svislé poloze, přehneme přečínávající plátno, kostkou zastrčíme za
hřbetník a za desky a dobře přitiskneme. Totéž učiníme na druhém konci hřbetu.
Upozorní, že bude asi nutno přečínávající kousky plátna znova natřít kličem!

Desky polepujeme barevným papírem dle vlastního vkusu; dbejme, aby nebylo křik-
lavého nesouladu mezi barvou předsádky a polepu. Velikost si vyměříme na desce od
plátěného hřbetu, který se zakryje jen asi 3 mm, až ku kraji a pro plátěné rohy vy-
stříhneme pak rohy z potahového papíru zkusmo; k vyměřené velikosti musíme však
na třech volných stranách přidati asi 2 cm, aby papír na druhé straně desky mohl
býti přilepen. Střih potahového papíru bude vypadati takto:

Připravený potahový papír natřeme na rubu knihařským
lepem, přiložíme opatrně na desku, přitiskujeme směrem od
středu ke krajům, kraje přehneme a přitiskneme na vnitřní
stranu desky. Zbývá nám ještě přilepiti první předsádkový
list k desce: mezi předsádkové listy vložíme třeba noviny
a vnější stranu (u desky) prvního listu předsádky natřeme
knihařským lepem, načež na ni přiklopíme desku a přitisk-
neme: pak desku otevřeme a předsádku na ní uhladíme.
Podobně uděláme s předsádkou druhou. Nyní vložíme knihu
mezi dvě prkénka (hřbet po drážku vyčínává!) a zalisujeme.
Schnouti má kniha v lisu aspoň týden.

Tak jsme, milí hoši, vyvázali knihu. Nevím, jak se komu
dle mých návodů podařilo dílo. Zajímalo by mne, kdybyste
mi prostřednictvím p. redaktora sdělili své zkušenosti, po
případě na to neb ono se dotázali, co Vám snad nebylo
dosti jasným. Řekl jsem Vám v 1. čísle, že z Vás nechci udělati knihaře, a ani nyní Vám
neradím, abyste se pokusili o vazbu knihy cenné. Chtěl jsem Vás letos jako i dříve povzbu-
diti k pěstování ručních prací, které jsou zábavou a zotavením po namáhavé práci duševní.
Mladý člověk má stále něco dělat, pracovat, tak vyhne se zlu a hříchům, jež přináší
zahálka. Proto když vykonali jste své povinnosti, jež ukládá Vám škola, nemůžete-li
jít do přírody, nemáte-li užitečné četby, zaměstnávejte se nějakou ruční prací! Zku-
šenosti a dovednost, jichž při tom nabudete, uplatní se Vám později častěji k Vašemu
prospěchu v životě. Přeji Vám, abyste se o prázdninách hodně zotavili k nové práci
na svém vzdělání a zušlechtnění!

Zdraví Vás všechny

Váš strýc Vojtěch.

ZÁHONEK MLADÝCH.

Třetí soutěž znalosti.

1. Báseň „Dědův odkaz“ napsal Adolf Heyduk.

2. Tito čeští králové padli na bojišti: a) Přemysl Otakar II., jenž vládl roku 1253—1278. Na den sv. Rufa, 26. srpna 1278, na Poli Moravském padl v bitvě s Rudolfem Habsburským. b) Jan Lucemburský vládl od roku 1310—1346. Se svým Karlem stáli na straně přátelenské Francie proti Anglii. V rozhodné bitvě u Kreščaku padl, maje tato slova na rtech: „Toho bohdá nebude, aby král český z boje utíkal.“ c) Ludvík I. Jagiellovec (r. 1516—1526) byl poražen a obrácen na útěk od Turků v jižních Uhrách. Dne 29. srpna 1526 u Moháče v rozbahněném potoku zahynul.

3. Tyto cizí plodiny byly k nám přivezeny: a) Brambory (zemáky, zemčata) byly přivezeny do Evropy v první polovici XVI. století. U nás zdomácněly. b) Kakao. Semena upražená s přísadami dávají čokoládu. Také může se vytlačit ze semen kakaové máslo. c) Rýže jest obilinou všech krajin meziobratníkových. Plodem jejím je známá rýže, která se k nám dováží. d) Čaj. Roste v Číně a odtud se rozšířil do jihozápadní Asie. e) Káva jest semeno kávovníka. Roste v Africe, v Asii a v Jižní Americe. Způsobuje v malých dávkách zvýšení činnosti svalstva i nervstva, v míře větší jest jedovatá. f) Pomoranče, datle, fíky, banány, pepř, hřebíček, nové koření, zázvor, paprika, safrán, ananas.

4. Úmyslná sebevražda jest proto hrozným hříchem, že člověk hřeší: 1. proti Bohu, jenž jest jediným pánem nad životem a smrtí; 2. proti své duši, kterou uvrhuje v záhubu věčnou; 3. proti svým bližním, kterým působí zírmutek a škodu.

5. Poslední pomazání může a má přijmouti každý katolický křesťan, který už přišel do rozumu a nebezpečně onemocněl.

6. „G.“ značí Garike (Gerik), příjmení převzaté od svoji choti, paní prezidentové Masarykové.

7. V Prostějově se narodili a jsou pochováni básníci K. Dostál-Lutinov a Jiří Wolker.

8. „Kdo pohorší jedno z maličkých těchto, kteří věří ve mne, tomu bylo by lépe, aby žernov oslíčí byl zavěšen na hrdlo jeho a on byl pohroužen do hlubiny mořské. Běda člověku, skrze něhož pohoršení přichází.“

9. Na stůl poblíž nemocného prostře se bílý ubrus, pak se dá na stůl kříž a dvě voskové svíce, dvě čisté nádoby, jedna s vodou obyčejnou a druhá se svícenou, v níž jsou tři žitné klásky. Na čisté misce připraví se trochu soli a kousek chleba na otření prstů kněze.

10. Často, nejméně však jednou za den čistíme si zuby kartáčkem a vodou. Může se přibrat nějaká pasta zubní aneb desinfikující roztok. Bolí-li zub, zajdeme k lékaři. Rovněž k plnění dírek v zubech jest lékař nutný. Tak se uchovávají zuby zdravé.

11. Knihu „Pantáta Bezoušek“ napsal Karel V. Rais.

12. Proto máme choditi často k sv. přijímání, poněvadž svaté přijímání působí v nás mnoho milosti: posvěcuje nás, abychom byli světější; posiluje nás, abychom ochotně sloužili Bohu; živí nás, abychom vstali slavně k životu věčnému v nebi.

13. Přisahati je dovoleno ve věci důležité, je-li člověk vyzván vrchností duchovní nebo světskou.

14. Čokoláda připravuje se z praženého jádra semen kakaovníku s cukrem a různým kořením. Jest dosti výživná.

15. V budoucím jubilejním ročníku „Anděla Strážného“ přála bych si tyto věci: 1. Životopisy lidí o církev nebo vlast aneb jinak zasloužilých. Tuze pěkně se to čte. 2. Kája Mařík. Pokračování. Výtečný. 3. Z přírody. 4. Cestopisy. To je sůl pro ty, kteří nemohou se vzdálit z domu. 5. Přála bych si hojnost obrázků. 6. Básničky, záhonek mladých a koutek pro ruční práce. 7. Vypravování ze života lidí nám blízkých duchem i životem jednoduchým. A konečně 8. Mnoho a hezkých hádanek, což na duši mladou působí jak poučně tak hlavně velmi zábavně a mile.

Vanda Borkovcová,
žákyně V. tř. r. r. gymnasia
v Tišnově na Moravě.

OBSAH:

Básně:

	Strana		Strana
<i>Dědinský J. M.:</i>			
Štěňátka (s obr.)	75	Kam?	146
Malí muzikanti (s obr.)	78	Kříž	219
Operace (s obr.)	153		
Večerní píseň (s obr.)	158	<i>Milota Jan:</i>	
<i>Elpl Eduard:</i>		Sváteční střelec (s obr.)	106
Nedělní jitro	74	Strašák v poli (s obr.)	177
Vánoce	133	Prekvapení (s obr.)	185
K osmdesátým narozeninám T. G.		<i>Preradovič Petar - O. F. Babler:</i>	
Masaryka	170	Rybář	262
Počtáři	261		
Jaro	233	<i>Sládek Jos. Václav:</i>	
Máj	246	Svatý Václave!	6
<i>Housková Svatava:</i>		<i>Střížovský Frant.:</i>	
Ježíškova první hračka	141	Nad knihou pohádek	90
<i>Krylov Ivan Andrejevič - O. F. Babler:</i>		<i>Stupavský Rudolf:</i>	
Štika	40	Václavky	13
<i>Kulička L.:</i>			
Čím bych chtěl být	79	<i>Vévoda Josef:</i>	
Vánoce	120	Drotařík	135

Povídky, pohádky a bajky:

<i>Babler Otto F.:</i>		„My tři králi“	121, 148
Pohádka o stehlíkovi	48	Kde jsou lívance?	171, 202
Finské národní hádanky	52	<i>Horský J. D.:</i>	
Jak slavík člověka rozumu učil	220	Ztracené děti	101
O člověku, který seděl na kameni	220	<i>Housková Svatava:</i>	
Šla slepička na trh	258	O princezně, která se bála vody	175
Chudý člověk a sv. Jiljí	276	V lese	254
<i>Dostál Alois:</i>		<i>Jovanovič Radovan - Otto F. Babler:</i>	
Přepadení	191, 211, 234	Jeho obrazy	104
<i>Elpl Eduard:</i>		<i>Kulička L.:</i>	
O vysloužilém vojákově	42	Legenda o sv. Křištofu (s obr.)	168
<i>Farjeon El. - O. F. Babler:</i>		Pomněnka na potoce	146
Bílý domeček	159	Stopy boží	190
<i>Grossmannová-Brodská Luďmila:</i>		Mezi černochoy	219
Hezká Kačenka a čert Kolifáč	15	<i>Macleod Fiona - O. F. Babler:</i>	
(s obr.)	15	O koníku sv. Columby	95
O Bibiánovi (s obr.)	68	<i>Milota Jan:</i>	
O dvanácti černých a bílých pan- nách	138	Poslední výprava Cvrčka houslisty	18, 30, 70
Šurjenka a Ataljenka	252	<i>Ocetek Josef:</i>	
<i>Háj F.:</i>		Napálený zbůjník	160
Kájovy trampoty	7, 34, 59, 82		

<i>Rousselet Louis - O. F. Babler:</i>	Str.
Velbloudař a tygr	132
<i>Sahula Jirí:</i>	
Třešně a jeřáb	40
Vichřice a lipka	64
Bystrost nad sílu	105
Zlomená síla	166
Bezdivodná hana	276
<i>Steiner Rud. - O. F. Babler:</i>	
O malé a velké fialce	184
<i>Svensson Jón - J. Veselský:</i>	
Za záhadným mužem do hor	49,
76, 108, 162, 186, 214, 240, 264	
<i>Svoboda Marcol Josef:</i>	
O opici Gogovi (s 10 obr.) 21, 28, 66, 98,	
142, 178, 206, 227, 250	

<i>Šnebergová Miroslava:</i>	Strana
Jak Mírek nad sebou zvítězil	107
Jarkův tatínek má svátek	235
<i>Tůnová Marie:</i>	
Hvězda vánoční	114
<i>Valoušek Jan:</i>	
Ztracený peníz	120
Jak Otík vyzrál na jezevce	154
Hořící peníze	231
<i>Zemánek Ríša:</i>	
Pohádka o kaluži	262
<i>Zháněl Ignát:</i>	
Zahradníkův hoch	197
<i>Žuchov F. B.:</i>	
U strážců svatostánku	93

Poučné články:

<i>Elpl Eduard:</i>	
Čekanka	99
Liška	156
O zajíci	182
Pomlázka (s obr.)	205
<i>Grossmannová-Brodská Ludm.:</i>	
Před čtyřiceti a více lety	4
In memoriam spisovatele Jana Mi-	
loty	226
<i>Houb Ferd.:</i>	
„Zázrak šípů“	263
<i>Kulička L.:</i>	
Z dějin města Hranic	260
<i>M. V.:</i>	
Čeho snad dosud nevíte	134
<i>Marzy Vojtěch:</i>	
Koutek pro ruční práce . 22, 53, 221	
247, 277	
<i>M. E.:</i>	
Ludm. Grossmannová-Brodská	
(s obr.)	2

Dobry Pastýř (s obr.)	13
P. Augustin Vrzal (s obr.)	26
Jan Vyhřídál (s obr.)	58
Děťvané (se 2 obr.)	95
Spisovatel Ignát Zháněl (se 3 obr.) 194	
Včela a moucha pod drobnohledem	
(se 3 obr.)	208
Okénka do života	23, 54
Nové dobré knihy	55, 136
<i>Oldřich Fr. Vojtěch Š. B.:</i>	
Několik slov o písni svatováclavské 47	
<i>Rájecký J. V. M.:</i>	
Když přišla na svět Láska	118
<i>Sahula Jirí:</i>	
Boží umění	128
<i>Sláma Jaroslav:</i>	
Filatelistický koutek na obálce	
každého čísla.	
<i>Všetečka Fr.:</i>	
V nejhlubších dolech světa	44
Obrázek z katolických misíí	229
Drobné zprávy z katol. misíí	277

Záhonek mladých:

<i>Borkoucová Vanda:</i>	
Odpovědi na otázky soutěže zna-	
losti III., ...	279
<i>Cechmeistr Jak.:</i>	
Neposmívej se!	79
Ptáčkové a školáckové	167
<i>Otoupalík V.:</i>	
Matka	56
Klekání	80
Zastaveničko	134
Ovčák	223
Dvě „Gloria“	248
<i>Pivec Fr.:</i>	
Odpovědi z druhé soutěže zna-	
losti	223

<i>Poláček Ludm., Marie a Anežka:</i>	
Vzpomínky na Anděla Strážného 52	
<i>Soukup Fr.:</i>	
U okna	167
Na šlaháčku	223
<i>Tyl Alois:</i>	
Velebná svátost	56
Klekání	134
<i>Ze strýčkovy mošničky žertíků a vtipů</i>	
<i>v každém čísle.</i>	
<i>Soutěž znalostí v každém čísle.</i>	
<i>Hádky na obálce každého čísla.</i>	
<i>Skrývačky . . . . .</i>	112, 168, 248